

**სსბასს 23—შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან
(გადასახადები და ტრანსფერები)**

სსბასს-ის ისტორია

წინამდებარე ვერსია მოიცავს 2018 წლის 31 იანვრამდე გამოცემული სსბასს-ის შედეგად შეტანილ ცვლილებებს.

სსბასს 23, შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან (გადასახადები და ტრანსფერები) გამოიცა 2006 წლის დეკემბერში.

მას შემდეგ სსბასს 23-ში ცვლილებები შევიდა შემდეგი სსბასს-ების შესაბამისად:

- სსბასს 40, *საჯარო სექტორის ერთეულთა გაერთიანებები* (2017 წლის იანვრის გამოცემა)
- *სსბასს-ების გამოყენება* (2016 წლის აპრილის გამოცემა)
- *სსბასს-ების 2015 წლის გაუმჯობესება* (2016 წლის აპრილის გამოცემა)
- სსბასს 33, *დარიცხვის მეთოდის საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) პირველად გამოყენება* (2015 წლის იანვრის გამოცემა)
- *სსბასს-ების 2011 წლის გაუმჯობესება* (2011 წლის ოქტომბრის გამოცემა)
- სსბასს 28, *ფინანსური ინსტრუმენტები: წარდგენა* (2010 წლის იანვრის გამოცემა)
- სსბასს 29, *ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება* (2010 წლის იანვრის გამოცემა)
- სსბასს 31, *არამატერიალური აქტივები* (2010 წლის იანვრის გამოცემა)

სსზასს 23-ში შეცვლილი პუნქტების ცხრილი

შეცვლილი პუნქტი	ცვლილების შედეგი	ცვლილების საფუძველი
შესავალი ნაწილი	ამოღებულია	გაუმჯობესებული სსზასს-ები 2011 წლის ოქტომბერი
1	შეცვლილია	სსზასს 40, 2017 წლის იანვარი
2	შეცვლილია	სსზასს 40, 2017 წლის იანვარი
3	ამოღებულია	სსზასს-ების გამოყენება, 2016 წლის აპრილი
4	ამოღებულია	სსზასს-ების გამოყენება, 2016 წლის აპრილი
5	შეცვლილია	სსზასს 29, 2010 წლის იანვარი
6	შეცვლილია	სსზასს 40, 2017 წლის იანვარი
10	შეცვლილია	სსზასს 29, 2010 წლის იანვარი
31	შეცვლილია	სსზასს-ების გაუმჯობესება, 2016 წლის აპრილი
37	შეცვლილია	სსზასს 28, 2010 წლის იანვარი
87	შეცვლილია	სსზასს 29, 2010 წლის იანვარი
105ა	დამატებულია	სსზასს 29, 2010 წლის იანვარი
105ბ	დამატებულია	სსზასს 29, 2010 წლის იანვარი
106	შეცვლილია	სსზასს 29, 2010 წლის იანვარი
116	ამოღებულია	სსზასს 33, 2015 წლის იანვარი
117	ამოღებულია	სსზასს 33, 2015 წლის იანვარი

შეცვლილი პუნქტი	ცვლილების შედეგი	ცვლილების საფუძველი
118	ამოღებულია	სსბასს 33, 2015 წლის იანვარი
119	ამოღებულია	სსბასს 33, 2015 წლის იანვარი
120	ამოღებულია	სსბასს 33, 2015 წლის იანვარი
121	ამოღებულია	სსბასს 33, 2015 წლის იანვარი
122	ამოღებულია	სსბასს 33, 2015 წლის იანვარი
123	ამოღებულია	სსბასს 33, 2015 წლის იანვარი
124ა	დამატებულია	სსბასს 28, 2010 წლის იანვარი
124ბ	დამატებულია	სსბასს 29 2010 წლის იანვარი
124გ	დამატებულია	სსბასს 33 2015 წლის იანვარი
124დ	დამატებულია	გამოყენება სსბასს-ების 2016 წლის აპრილი
124ე	დამატებულია	სსბასს 40 2017 წლის იანვარი
125	დამატებულია	სსბასს 33 2015 წლის იანვარი
მდ27	შეცვლილია	სსბასს 31 2010 წლის იანვარი
მდ54	დამატებულია	სსბასს 29 2010 წლის იანვარი

2006 წლის დეკემბერი

სსზასს 23—შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან
(გადასახადები და ტრანსფერები)

შინაარსი

	პუნქტი
მიზანი	1
მოქმედების სფერო	2-6
განმარტებები	7-28
არაგაცვლითი ოპერაციები	8-11
შემოსავალი	12-13
შეთანხმებები	14-16
ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივების პირობები	17-18
ტრანსფერით მიღებულ/გადაცემულ აქტივებზე დაწესებული შეზღუდვები	19
შინაარსის ფორმაზე აღმატებულება	20-25
გადასახადები	26-28
არაგაცვლითი ოპერაციებიდან რესურსების თავდაპირველი შემოსვლის ანალიზი	29
აქტივების აღიარება	30-43
აქტივის კონტროლი	32-33
წარსული მოვლენა	34
რესურსების სავარაუდო შემოსვლა	35
პირობითი აქტივები	36
მფლობელების შენატანები	37-38
ოპერაციის გაცვლითი და არაგაცვლითი კომპონენტები...	39-41
აქტივების შეფასება თავდაპირველი აღიარებისას	42-43
არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლის აღიარება	44-47
არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლის შეფასება	48-49
ვალდებულებების სახით აღიარებული მიმდინარე მოვალეობები	50-58

მიმდინარე მოვალეობები	51-54
აქტივის გადაცემის პირობები	55-56
ვალდებულებების შეფასება თავდაპირველი ალიარებისას	57-58
გადასახადები	59-75
გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა	65
წინასწარ მიღებული გადასახადები... ..	66
საგადასახადო ოპერაციების შედეგად წარმოქმნილი აქტივების შეფასება	67-70
საგადასახადო სისტემით ანაზღაურებული ხარჯები და საგადასახადო დანახარჯები	71-75
ტრანსფერები	76-105ბ
გადაცემული აქტივების შეფასება	83
ვალის პატიება და ვალდებულებების აღება	84-87
ჯარიმები	88-89
მემკვიდრეობითი აქტი	90-92
საჩუქრები და შემოწირულობები, მათ შორის ნივთები ნატურით	93-97
ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებები.....	98-103
დაპირებები	104
წინასწარ მიღებული ტრანსფერები	105
შელავათიანი სესხები.....	105ა-105ბ
განმარტებითი შენიშვნები	106-115
გარდამავალი დებულებები	116-123
ძალაში შესვლის თარიღი	124-125
დასკვნის საფუძველი მითითებები დანერგვაზე	

საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტი 23 - შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან (გადასახადები და ტრანსფერები) მოცემულია 1-125 პუნქტებში. ყველა პუნქტს თანაბარი იურიდიული ძალა გააჩნია. სსბასს 23 გააზრებული უნდა იქნას მისი მიზნის, დასკვნის საფუძვლის, საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების წინასიტყვაობისა და საჯარო სექტორის ერთეულებისთვის ზოგადი დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების კონცეპტუალური საფუძვლების კონტექსტში. ზუსტი მითითებების არარსებობის შემთხვევაში, სსბასს 3 - სააღრიცხვო პოლიტიკა, ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომები, წარმოადგენს ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის შერჩევასა და გამოყენების საფუძველს.

მიზანი

1. წინამდებარე სტანდარტის მიზანია განსაზღვროს არაგაცვლითი ოპერაციებიდან, გარდა საჯარო სექტორის ერთეულთა გაერთიანებების გამომწვევი არაგაცვლითი ოპერაციებისა, მიღებული შემოსავლის ფინანსური ანგარიშგების მოთხოვნები. მოცემული სტანდარტი განიხილავს იმ საკითხებს, რომელთა გათვალისწინება, მფლობელთა შენატანების იდენტიფიცირების ჩათვლით, საჭიროა არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლის აღიარებისას და შეფასებისას.

მოქმედების სფერო

2. ერთეულმა, რომელიც ამზადებს და წარადგენს ფინანსურ ანგარიშგებას ბუღალტრული აღრიცხვის დარიცხვის მეთოდით, არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლების ბუღალტრული აღრიცხვისათვის უნდა გამოიყენოს წინამდებარე სტანდარტი. მოცემული სტანდარტი არ გამოიყენება საჯარო სექტორის ერთეულთა გაერთიანების მიმართ, რომელიც წარმოადგენს არაგაცვლით ოპერაციას.
3. [ამოღებულია]
4. [ამოღებულია]
5. წინამდებარე სტანდარტი განიხილავს არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებულ შემოსავალს. გაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავალი განხილულია სსბასს 9-ში, *შემოსავალი გაცვლითი ოპერაციებიდან*. მიუხედავად იმისა, რომ საჯარო სექტორის ერთეულების მიერ შემოსავლის მიღება ხდება როგორც გაცვლითი, ასევე არაგაცვლითი ოპერაციებიდან, მთავრობისა და საჯარო სექტორის სხვა ერთეულთა შემოსავლის უმრავლესობა მიიღება, როგორც წესი, ისეთი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან, როგორებიცაა:
 - (ა) გადახდები; და
 - (ბ) ტრანსფერები (ფულადი ან არაფულადი სახით), გრანტების, ვალის პატიების, ჯარიმების, მემკვიდრეობის, საჩუქრების, შემოწირულობების, ნატურალური ფორმით საქონლისა და მომსახურების და მიღებული შეღავათიანი სესხების არასაბაზრო კომპონენტის ჩათვლით.
6. მთავრობას შეუძლია მოახდინოს საჯარო სექტორის რეორგანიზაცია, საჯარო სექტორის ზოგიერთი ერთეულის გაერთიანებისა და სხვა ერთეულების ორ ან მეტ განცალკევებულ ერთეულად დაყოფის გზით.

საჯარო სექტორის ერთეულთა გაერთიანება ხდება მაშინ, როდესაც ორი ან მეტი ერთეული გაერთიანებულია ერთი ანგარიშვალდებული ერთეულის შესაქმნელად. ეს რესტრუქტურირაცია ჩვეულებრივ არ გულისხმობს ერთი ერთეულის მიერ სხვა ოპერაციის ან ერთეულის შესყიდვას, მაგრამ შეიძლება გამოიწვიოს ახალი ან არსებული ერთეულის მიერ სხვა ოპერაციის ან ერთეულის ყველა აქტივის და ვალდებულების შექმნა. საჯარო სექტორის ერთეულთა გაერთიანებები აღირიცხება სსბასს 40-ის, *საჯარო სექტორის ერთეულთა გაერთიანებები*, შესაბამისად.

განმარტებები

7. წინამდებარე სტანდარტში მოცემული ტერმინები გამოყენებულია შემდეგი მნიშვნელობით:

ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივების პირობები ისეთი შეთანხმებებია, რომლის მიხედვითაც ტრანსფერის მიმღებ ერთეულს მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მატარებელი აქტივის მოხმარება დანიშნულებისამებრ მოეთხოვება ან მომავალი ეკონომიკური სარგებელი, ან მომსახურების პოტენციალი უნდა დაუბრუნდეს ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულს.

აქტივის კონტროლი ხორციელდება მაშინ, როცა ერთეულს, მის მიერ დასახული მიზნების განხორციელებისას, შეუძლია აქტივის გამოყენება ან მისგან სხვა ფორმით სარგებლის მიღება, ამასთან, შეუძლია გამორიცხოს ან სხვაგვარად დაარეგულიროს ამ სარგებელზე სხვათა ხელმისაწვდომობა.

საგადასახადო სისტემით ანაზღაურებული ხარჯები არის ის თანხები, რომლებიც ბენეფიციართათვის ხელმისაწვდომია იმის მიუხედავად, იხდიან თუ არა ისინი გადასახადებს.

ჯარიმები კანონის ან სამართლებრივი ნორმების დარღვევის შედეგად სასამართლოს ან სხვა სამართალდამცავი ორგანოს გადაწყვეტილებით დადგენილი და საჯარო სექტორის ერთეულების მიერ მიღებული ან მისაღები ეკონომიკური სარგებელი ან მომსახურების პოტენციალია.

ტრანსფერით მიღებულ/გადაცემულ აქტივებზე დაწესებული შეზღუდვები ისეთი შეთანხმებებია, რომელთა მიხედვითაც იზღუდება ან განისაზღვრება ტრანსფერით მიღებული /გადაცემული აქტივის გამოყენების მიზნობრიობა, მაგრამ თუ არ მოხდება აქტივის დანიშნულებისამებრ მოხმარება, არ მოითხოვს ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეულისთვის მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის უკან დაბრუნებას.

შეთანხმებები ტრანსფერით მიღებულ/გადაცემულ აქტივებზე კანონის ან სამართლებრივი ნორმების ან/და სავალდებულო ხასიათის მქონე შეთანხმების პირობებია, რომელთა დაწესება ხდება ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივის გამოყენებაზე ანგარიშვალდებული ერთეულის გარეთ არსებული ერთეულების მიერ.

საგადასახადო დანახარჯები წარმოადგენს საგადასახადო კანონმდებლობის საშეღავათო დებულებებს, რომლებიც გადასახადის ზოგიერთ გადამხდელს სთავაზობს ისეთ შეღავათებს, რომლებზეც სხვებს ხელი არ მიუწვდებათ.

გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა მთავრობის, საკანონმდებლო ან სხვა უფლებამოსილი ორგანოს მიერ განისაზღვრება, როგორც მოვლენა, რომელიც ექვემდებარება გადასახადით დაბეგვრას.

გადასახადები სახელმწიფოსთვის შემოსავლის უზრუნველყოფის მიზნით დაწესებული კანონებისა და/ან სამართლებრივი ნორმების შესაბამისად საჯარო სექტორის ერთეულისთვის სავალდებულო სახით გადახდილი ან გადასახდელი ეკონომიკური სარგებელი ან მომსახურების პოტენციალია. გადასახადები არ მოიცავს საურავებს, ან კანონის დარღვევისთვის დაწესებულ სხვა სახის ჯარიმებს.

ტრანსფერები წარმოადგენს მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის შემოსვლას არაგაცვლითი ოპერაციებიდან, გარდა გადასახადებისა.

სხვა სხვას-ებში განსაზღვრული ტერმინები წინამდებარე სტანდარტში იმავე მნიშვნელობით გამოიყენება, როგორც მოცემულია სხვა სტანდარტებში და ცალკე გამოქვეყნებულ ტერმინთა განმარტებების გლოსარში.

არაგაცვლითი ოპერაციები

8. ზოგიერთი ოპერაციისას ნათელია, რომ ადგილი აქვს დაახლოებით თანაბარი ღირებულების გაცვლას. ასეთი ოპერაციები წარმოადგენს გაცვლით ოპერაციებს და ისინი განხილულია სხვა სხვას-ებში.
9. სხვა სახის ოპერაციებისას, ერთეული იღებს რესურსებს და სანაცვლოდ პირდაპირ არ იხდის ან იხდის ნომინალურ საზღაურს, ასეთი ოპერაციები აშკარად არაგაცვლითი ოპერაციებია და ისინი განხილულია წინამდებარე სტანდარტში. მაგალითად, გადასახადის გადამხდელი გადასახადებს იხდიან იმიტომ, რომ საგადასახადო კანონი მათ ამ გადასახადების გადახდას

ავალდებულებს. მართალია, სახელმწიფო, რომელიც გადასახადს აწესებს, გადასახადის გადამხდელებს საზოგადოებრივად სასარგებლო მომსახურების ფართო არჩევანს სთავაზობს, მაგრამ ეს არ ხდება გადასახადების გადახდის სანაცვლოდ.

10. არსებობს არაგაცვლითი ოპერაციების კიდევ სხვა ჯგუფიც, რომელშიც ერთეულმა შეიძლება მოახდინოს მიღებული რესურსების პირდაპირი წესით ანაზღაურება გარკვეული ოდენობით, მაგრამ ეს საზღაური არ უახლოვდება მიღებული რესურსების სამართლიან ღირებულებას. ასეთ შემთხვევებში, ერთეული განსაზღვრავს ადგილი აქვს თუ არა გაცვლითი და არაგაცვლითი ოპერაციების კომბინაციას, რომელთაგან თითოეული კომპონენტი ცალ-ცალკე აღიარდება. მაგალითად, ერთეული იღებს 6 მილიონი ფე-ს ღირებულების დაფინანსებას მრავალმხრივი დეველოპერული სააგენტოდან. შეთანხმებაში მოცემულია, რომ ერთეულმა უნდა აანაზღაუროს მიღებული დაფინანსების თანხიდან 5 მილიონი ფე 10 წლის განმავლობაში 5%-იანი საპროცენტო განაკვეთით, მაშინ როცა იმავე სახის სესხის საბაზრო განაკვეთი 11%-ია. პრაქტიკულად, ერთეული იღებს 1 მილიონი ფე-ს ღირებულების გრანტს (მიღებული 6 მილიონი ფე-ს გამოკლებული ასანაზღაურებელი 5 მილიონი ფე) და 5 მილიონი ფე-ს ღირებულების შეღავათიან სესხს იმავე სახის სესხისთვის არსებულ საბაზრო საპროცენტო განაკვეთთან შედარებით 6%-ით უფრო დაბალი საპროცენტო განაკვეთით. მიღებული 1 მილიონი ფე გრანტი, ისევე როგორც შეთანხმების პირობებით განსაზღვრული საპროცენტო გადახდების არასაბაზრო კომპონენტი, წარმოადგენს არაგაცვლით ოპერაციას. სესხის ვადის პერიოდში განხორციელებული ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ძირითადი თანხა და საპროცენტო გადახდები წარმოადგენს გაცვლით ოპერაციებს.
11. არსებობს ასევე დამატებითი სახის ოპერაციები, რომელთა შემთხვევაშიც პირდაპირ ნათელი არ არის გაცვლითია ოპერაცია თუ არაგაცვლითი. ასეთ შემთხვევებში, ოპერაციის გაცვლითი თუ არაგაცვლითი ხასიათის დადგენა ხდება მისი შინაარსის შესწავლით. მაგალითად, საქონლის გაყიდვა ჩვეულებრივ კლასიფიცირდება, როგორც გაცვლითი ოპერაცია. თუმცა, თუ ოპერაცია სუბსიდირებული ფასით განხორციელდა, ანუ იმ ფასად, რომელიც მიახლოებით არ უდრის გაყიდული საქონლის სამართლიან ღირებულებას, ასეთი ოპერაცია შეესაბამება არაგაცვლითი ოპერაციის განმარტებას. იმის განსაზღვრისას, ოპერაცია თავისი შინაარსით გაცვლითია თუ არაგაცვლითი, პროფესიული განსჯაა საჭირო. გარდა ამისა, ერთეულებმა მთელ რიგ მიზეზთა გამო

შესაძლოა მიიღონ სავაჭრო ან რაოდენობრივი ფასდაკლება, ან აქტივის კოტირებული ფასის სხვა სახის შემცირებები; აუცილებელი არ არის, ფასის ასეთი შემცირებები ნიშნავდეს იმას, რომ ოპერაცია არაგაცვლითი ხასიათისაა.

შემოსავალი

12. შემოსავალი აერთიანებს ანგარიშვალდებული ერთეულის მიერ მიღებული და მისაღები ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მთლიან შემოსვლას, რაც წარმოადგენს წმინდა აქტივების/კაპიტალის ზრდას, გარდა მფლობელთა შენატანებთან დაკავშირებული ზრდისა. მთავრობის, მეორე სამთავრობო ორგანიზაციის ან სხვა მესამე მხარის საგადასახადო აგენტის მიერ მოკრებილი თანხები არ იწვევს საგადასახადო აგენტის წმინდა აქტივებისა თუ შემოსავლის ზრდას, ვინაიდან საგადასახადო აგენტის როლის შემსრულებელი ერთეული მის მიერ დასახული მიზნების განხორციელებისას ვერ ახორციელებს კონტროლს მოკრებილი აქტივების გამოყენებაზე, ან მათგან სარგებლის სხვა სახით მიღებაზე.
13. როდესაც ერთეულს, არაგაცვლითი ოპერაციიდან მიღებულ შემოსავალთან დაკავშირებით, უხდება გარკვეული ხარჯის გაწევა, შემოსავალი წარმოადგენს მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მთლიან შემოსვლას და რესურსების ნებისმიერი გადინების აღიარება ხდება ოპერაციაზე გაწეული დანახარჯის სახით. მაგალითად, თუ ანგარიშვალდებულ ერთეულს მოეთხოვება გაილოს მიწოდებისა და მონტაჟის ხარჯები მისთვის სხვა ერთეულის მიერ ძირითადი აქტივების ერთეულის გადაცემასთან დაკავშირებით, ამ ხარჯების აღიარება ხდება ცალკე, ძირითადი აქტივების ერთეულის გადაცემისაგან წარმოქმნილი შემოსავლისაგან დამოუკიდებლად. მიწოდებისა და მონტაჟის ხარჯები შედის სსბასს 17-ის, *ძირითადი აქტივები*, შესაბამისად აღიარებული აქტივის ღირებულებაში.

შეთანხმებები

14. აქტივების ტრანსფერი შეიძლება განხორციელდეს იმ მოლოდინით და/ან გათვლებით, რომ მათი გამოყენება მოხდება ამა თუ იმ კონკრეტული დანიშნულებით და შესაბამისად, მიმღები ერთეული იმოქმედებს კონკრეტული გზით ან შეასრულებს კონკრეტულ პირობებს. თუ კანონები, სამართლებრივი ნორმები ან გარემო მხარეებთან გაფორმებული მავალდებულებელი შეთანხმებები აწესებს მიმღების მიერ ტრანსფერით მიღებული აქტივების

გამოყენების პირობებს, ეს პირობები, წინამდებარე სტანდარტის თანახმად, წარმოადგენს შეთანხმებებს. როგორც ეს ამ სტანდარტით არის განსაზღვრული, შეთანხმებების ძირითადი მახასიათებელი არის ის, რომ ერთეულს არ შეუძლია საკუთარ თავს დაუდოს შეთანხმება პირდაპირ ან მის მიერ კონტროლირებული ერთეულის მეშვეობით.

15. ტრანსფერით მიღებულ/გადაცემულ აქტივთან დაკავშირებული შეთანხმებები შეიძლება წარმოდგენილი იყოს როგორც პირობები, ასევე შეზღუდვები. მართალია პირობებიც და შეზღუდვებიც ერთეულისაგან შეიძლება მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მატარებელი აქტივის კონკრეტული მიზნით (შედეგის მიღწევის მოვალეობით) გამოყენებას ან მოხმარებას მოითხოვდეს თავდაპირველი აღიარებისას, მხოლოდ პირობები მოითხოვს, რომ შეთანხმების დარღვევის შემთხვევაში მომავალი ეკონომიკური სარგებელი და მომსახურების პოტენციალი დაუბრუნდეს იმ ერთეულს, რომელმაც განახორციელა აქტივის ტრანსფერი (დაბრუნების მოვალეობა).
16. შეთანხმებები ძალაში შედის სამართლებრივი ან ადმინისტრაციული პროცესების გამოყენებით. თუ კანონებში, სამართლებრივ ნორმებსა თუ სხვა მავალდებულებელ შეთანხმებებში გათვალისწინებული ესა თუ ის პირობა არ არის ძალაში შესული, იგი, წინამდებარე სტანდარტის თანახმად, შეთანხმებად არ ჩაითვლება. შეთანხმებები კონსტრუქციულ მოვალეობას არ წარმოქმნის. კონსტრუქციული მოვალეობის აღიარებისა და შეფასების მოთხოვნები მოცემულია სსბასს 19-ში, *ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები*.

ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივების პირობები

17. ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივების პირობები (შემდგომში მოხსენიებულია როგორც „პირობები“) ერთეულისაგან აქტივის მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის დანიშნულებისამებრ მოხმარებას, ან პირობების დარღვევის შემთხვევაში, ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეულისათვის დაბრუნებას მოითხოვს. შესაბამისად, ამა თუ იმ პირობის თანახმად, აქტივზე თავდაპირველი კონტროლის მოპოვებისას, მიმღები იღებს მიმდინარე მოვალეობას, მომავალი ეკონომიკური სარგებელი ან მომსახურების პოტენციალი გადასცეს მესამე მხარეებს. ეს გამოწვეულია იმით, რომ მიმღებს არ შეუძლია რესურსების გადინების თავიდან აცილება, რადგან მან, მოთხოვნის შესაბამისად, ტრანსფერით მიღებული აქტივის მომავალი

ეკონომიკური სარგებელი და მომსახურების პოტენციალი მესამე მხარეებისთვის კონკრეტული საქონლის ან მომსახურების მიწოდებისას უნდა მოიხმაროს ან, წინააღმდეგ შემთხვევაში, დაუბრუნოს ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, როდესაც მიმღები თავდაპირველად აღიარებს აქტივს, რომელიც პირობას ექვემდებარება, მიმღები ამავედროულად იღებს ვალდებულებასაც.

18. ადმინისტრაციული მოხერხებულობის თვალსაზრისით, ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივი და სხვა მომავალი ეკონომიკური სარგებელი ან მომსახურების პოტენციალი პრაქტიკულად შეიძლება დაბრუნებულ იქნას სხვა მიზნებისათვის ტრანსფერით გადასაცემი სხვა აქტივებიდან დასაბრუნებელი თანხის გამოქვითვით. ანგარიშვალდებული ერთეული მაინც აღიარებს მთლიან თანხებს თავის ფინანსურ ანგარიშგებაში, რაც იმას ნიშნავს, რომ ერთეული აღიარებს აქტივების და დარღვეული პირობის დებულებათა თანახმად აქტივების დაბრუნების ვალდებულებების შემცირებას და ახალი ტრანსფერისთვის აქტივების, ვალდებულებებისა და/ან შემოსავლის აღიარებას ასახავს.

ტრანსფერით მიღებულ/გადაცემულ აქტივებზე დაწესებული შეზღუდვები

19. ტრანსფერით მიღებულ/გადაცემულ აქტივებზე დაწესებული შეზღუდვები (შემდგომში მოხსენიებულია როგორც „შეზღუდვები“) არ მოთხოვს, რომ ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივი ან სხვა მომავალი ეკონომიკური სარგებელი ან მომსახურების პოტენციალი, თუ არ მოხდება აქტივის დანიშნულებისამებრ მოხმარება, დაუბრუნდეს ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულს. შესაბამისად, ისეთ აქტივზე კონტროლის მოპოვება, რომელიც შეზღუდვას ექვემდებარება, მიმღებს არ აკისრებს მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მესამე მხარეებისათვის გადაცემის მიმდინარე მოვალეობას აქტივზე თავდაპირველი კონტროლის მოპოვებისას. მიმღების მიერ შეზღუდვის დარღვევის შემთხვევაში, ტრანსფერის განმახორციელებელმა ერთეულმა ან სხვა მხარემ შესაძლოა მოითხოვოს მიმღებისადმი ჯარიმის შეფარდება, მაგალითად, საკითხის სასამართლოსთვის ან სამართალდმსრულებელი ორგანოსთვის წარდგენით, ან შესაბამისი ადმინისტრაციული ზომის შეფარდებით, როგორცაა, მაგალითად, სახელმწიფო მინისტრის ან სხვა უფლებამოსილი პირის განკარგულება, ან რაიმე სხვა გზით. ასეთი ქმედებები შეიძლება დასრულდეს ერთეულისადმი განკარგულების მიცემით, რომ მან დააკმაყოფილოს შეზღუდვა, ან

გადაიხადოს სამოქალაქო ან სისხლის სამართლის დარღვევისთვის გათვალისწინებული სასამართლოს ან სხვა სამართალდამცავი ორგანოსა თუ უფლებამოსილი ორგანოსადმი დაუმორჩილებლობისთვის დაწესებული ჯარიმა. ასეთი ჯარიმა გამომდინარეობს არა აქტივის მიღებიდან, არამედ შეზღუდვის დარღვევიდან.

შინაარსის ფორმაზე აღმატებულება

20. იმისათვის რომ განისაზღვროს, ესა თუ ის შეთანხმება პირობას წარმოადგენს თუ შეზღუდვას, აუცილებელია შეთანხმების პირობების შინაარსის, და არა მარტო მისი ფორმის გათვალისწინება. მხოლოდ იმის მითითება, რომ, მაგალითად, ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივი მოხმარებულ უნდა იქნას მესამე მხარეებისათვის საქონლის მიწოდების ან მომსახურების გაწევისას, ან დაბრუნებულ იქნას ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეულისათვის, თავისთავად, საკმარისი არ არის ვალდებულების წარმოსაქმნელად, როდესაც ერთეული მოიპოვებს კონტროლს აქტივზე.
21. იმისათვის რომ განისაზღვროს შეთანხმება პირობას წარმოადგენს თუ შეზღუდვას, ერთეული ითვალისწინებს, თუ რამდენად არის აქტივის ან მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის დაბრუნების მოთხოვნა უზრუნველყოფილი სამართლებრივი უფლებით და იქნება იგი თუ არა ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეულის მიერ ძალაში მოყვანილი. თუ ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულს ძალაში ვერ მოყავს აქტივის ან მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის დაბრუნების მოთხოვნა, შეთანხმება არ შეესაბამება პირობის განსაზღვრებას და ჩაითვლება შეზღუდვად. თუ ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულთან ადრინდელი გამოცდილება მიუთითებს იმაზე, რომ შესაბამისი დარღვევის შემთხვევაში მას არასოდეს ძალაში არ მოყავს ტრანსფერით მიღებული /გადაცემული აქტივის ან სხვა მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის დაბრუნების მოთხოვნა, მაშინ მიძღებმა ერთეულმა შეიძლება დაასკვნას, რომ შეთანხმებას აქვს პირობის ფორმა, მაგრამ თავისი შინაარსით მას არ შესაბამება და, ამდენად, წარმოადგენს შეზღუდვას. თუ ერთეულს ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულთან არ აკავშირებს რაიმე ადრინდელი გამოცდილება, ან წინათ არ დაურღვევია შეთანხმება, რომელიც ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულს გადააწყვეტინებდა აქტივის ან სხვა მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების

პოტენციალის დაბრუნებას და არც საპირისპიროს მტკიცებულება გააჩნია, მას შეუძლია ჩათვალოს, რომ ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეული ძალაში მოიყვანს შეთანხმებას და, შესაბამისად, ეს შეთანხმება დააკმაყოფილებს პირობის განსაზღვრებას.

22. პირობის განსაზღვრება ტრანსფერის მიმღებ ერთეულს კონკრეტული პირობების შესრულების მოვალეობას აკისრებს, რაც ნიშნავს იმას, რომ ტრანსფერის მიმღებ ერთეულს ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივის მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის დანიშნულებისამებრ მოხმარება, ან ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეულისათვის დაბრუნება მოეთხოვება. პირობის განსაზღვრების დასაკმაყოფილებლად, პირობის შესრულების მოვალეობა ასეთად უნდა გვევლინებოდეს არა მხოლოდ ფორმით, არამედ თავისი შინაარსითაც და თვით ამ პირობის შედეგად უნდა იყოს მოთხოვნილი. შეთანხმების პირობამ, რომლის მიხედვითაც ერთეულს, ალტერნატივის გარეშე, კონკრეტული მოქმედების შესრულება მოეთხოვება, შეიძლება ერთეული იმ დასკვნამდე მიიყვანოს, რომ მოცემული პირობა თავისი შინაარსით არ წარმოადგენდეს არც პირობას და არც - შეზღუდვას. ეს გამოწვეულია იმით, რომ ასეთ შემთხვევებში თვით ტრანსფერის პირობები ტრანსფერის მიმღებ ერთეულს არ აკისრებს პირობების შესრულების მოვალეობას.

23. ვალდებულებად აღიარების კრიტერიუმების დასაკმაყოფილებლად აუცილებელია არსებობდეს რესურსების გადინების ალბათობა, ასევე შეთანხმების ფარგლებში მოთხოვნილი იყოს კონკრეტული პირობების შესრულება და შესაძლებელი იყოს მათი შეფასება. შესაბამისად, პირობა უნდა მოიცავდეს ისეთ საკითხებს, როგორცაა მისაწოდებელი საქონლისა და მომსახურების ბუნება ან რაოდენობა, ან შესაძენი აქტივის ბუნება და, საჭიროების შემთხვევაში, პირობების შესრულების პერიოდი. გარდა ამისა, საჭიროა ტრანსფერის განმახორციელებელმა ერთეულმა ან მისი სახელით მოქმედმა პირმა პირობების შესრულების პროცესზე აწარმოოს მუდმივი დაკვირვება. ეს განსაკუთრებით საჭიროა მაშინ, როდესაც შეთანხმება ითვალისწინებს აქტივის ღირებულების ეკვივალენტის პროპორციულ დაბრუნებას, თუ ერთეული ნაწილობრივ ასრულებს პირობის მოთხოვნებს, და მაშინ, როდესაც დაბრუნების მოვალეობა ძალაშია შესული თუ წარსულში ადგილი ჰქონდა პირობების შესრულების მნიშვნელოვან ჩავარდნებს.

24. ზოგიერთ შემთხვევაში, აქტივი ტრანსფერით ისეთი შეთანხმებით შეიძლება იყოს მიღებული/გადაცემული, რომ, თუ ადგილი არ ექნება კონკრეტულ მოვლენას მომავალში, იგი დაუბრუნდება ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულს. ეს შეიძლება მოხდეს, მაგალითად, ისეთ შემთხვევაში, როცა ცენტრალური მთავრობა პროვინციის ხელისუფლების ერთეულს გამოუყოფს დაფინანსებას იმ პირობით, რომ ამ ერთეულმა უნდა მოიძიოს იმავე ოდენობის თანადაფინანსება. ასეთ შემთხვევებში დაბრუნების მოვალეობა ამ დრომდე არ წარმოიქმნება, რამდენადაც მოსალოდნელია შეთანხმების პირობის დარღვევა, ხოლო ვალდებულების აღიარება არ მოხდება, სანამ არ დაკმაყოფილდება აღიარების კრიტერიუმები.
25. მიუხედავად ზემოთქმულისა, ტრანსფერის მიმღებმა მხარეებმა უნდა გაითვალისწინონ, ასეთი ტრანსფერები თავიანთი შინაარსით ხომ არ ატარებს საავანსო შემოსულობების ხასიათს. წინამდებარე სტანდარტის მიხედვით, საავანსო შემოსულობად განიხილება ისეთი რესურსები, რომლებიც მიღებულია მანამ, სანამ გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა ან ტრანსფერის განხორციელების შესახებ შეთანხმება სავალდებულო ხასიათს შეიძენს. საავანსო შემოსულობები წარმოქმნის როგორც აქტივს, ასევე მიმდინარე მოვალეობას, რადგანაც შეთანხმება ტრანსფერის განხორციელების შესახებ ჯერ არ გამხდარა სავალდებულო. ის შემთხვევები, როცა ასეთი ტრანსფერები გაცვლითი ოპერაციების ხასიათს ატარებს ისინი სსბას 9-ის შესაბამისად განიხილება.

გადასახადები

26. გადასახადები ბევრი მთავრობისა და საჯარო სექტორის სხვა ერთეულებისათვის შემოსავლის ძირითად წყაროს წარმოადგენს. გადასახადები მე-7 პუნქტში განსაზღვრულია, როგორც სახელმწიფოსთვის შემოსავლის უზრუნველყოფის მიზნით დაწესებული კანონებისა და/ან სამართლებრივი ნორმების შესაბამისად საჯარო სექტორის ერთეულისთვის სავალდებულო სახით გადახდილი ან გადასახდელი ეკონომიკური სარგებელი. გადასახადები არ მოიცავს საურავებს ან კანონის დარღვევისთვის დაწესებულ სხვა სახის ჯარიმებს. არასავალდებულო ტრანსფერები მთავრობისა თუ საჯარო სექტორის ერთეულებისათვის, როგორცაა შემოწირულობები და მოსაკრებლების გადახდები, მიუხედავად იმისა, რომ ისინი შესაძლოა წარმოიქმნებოდეს არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად, გადასახადებს არ წარმოადგენს. მთავრობა გადასახადების გადამხდელად ცნობილი ინდივიდუალური პირებისა და სხვა

ერთულების დაბეგვრას ახდენს საკუთარი იურისდიქციის ფარგლებში სუვერენული უფლებების გამოყენების გზით.

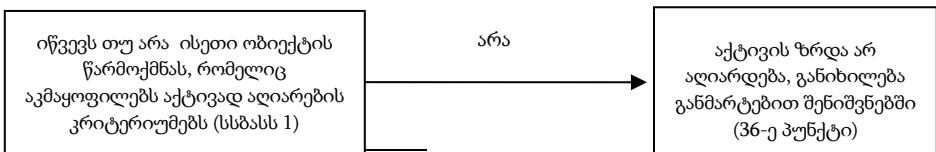
27. საგადასახადო კანონმდებლობა შეიძლება მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს სხვადასხვა იურისდიქციის ფარგლებში, მაგრამ მათ ასევე გააჩნიათ მთელი რიგი საერთო მახასიათებლები. საგადასახადო კანონმდებლობა (ა) აწესებს მთავრობის მხრივ გადასახადების მოკრების უფლებას, (ბ) განსაზღვრავს გადასახადის დაანგარიშების საფუძველს და (გ) აწესებს გადასახადის ადმინისტრირების პროცედურებს, ანუ მისაღები გადასახადების დაანგარიშების პროცედურებს, და უზრუნველყოფს გადახდის მიღებას. საგადასახადო კანონმდებლობა გადასახადების გადამხდელთაგან ხშირად მოითხოვს, რომ მათ პერიოდულად მოახდინონ დეკლარირება იმ სახელმწიფო ორგანოსათვის, რომელიც ახორციელებს კონკრეტული გადასახადის ადმინისტრირებას. ჩვეულებრივ, გადასახადების გადამხდელი იძლევა დეტალურ ინფორმაციას და მტკიცებულებას დასაბეგრი საქმიანობის დონის შესახებ, და ხდება მთავრობის მიერ მისაღები გადასახადის დაანგარიშება. გადასახადების მიღების ორგანიზების საშუალებები საკმაოდ განსხვავდება, მაგრამ ჩვეულებრივ ისინი შექმნილია იმისთვის, რომ უზრუნველყოს მთავრობის მიერ გადასახადების რეგულარული მიღება სამართლებრივი ღონისძიებების გატარების გარეშე. როგორც წესი, საგადასახადო კანონების იძულებითი წესით განხორციელება საკმაოდ მკაცრ ხასიათს ატარებს და ხშირად საკმაოდ მკაცრ ჯარიმებსაც აკისრებს ცალკეულ კანონდამრღვევ ინდივიდებსა თუ სხვა ერთეულებს.
28. საავანსო შემოსულობები, რომლებიც გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომამდე მიღებული რესურსებია, შეიძლება წარმოიქმნას გადასახადებთან კავშირშიც.

არაგაცვლითი ოპერაციებიდან რესურსების თავდაპირველი შემოსვლის ანალიზი

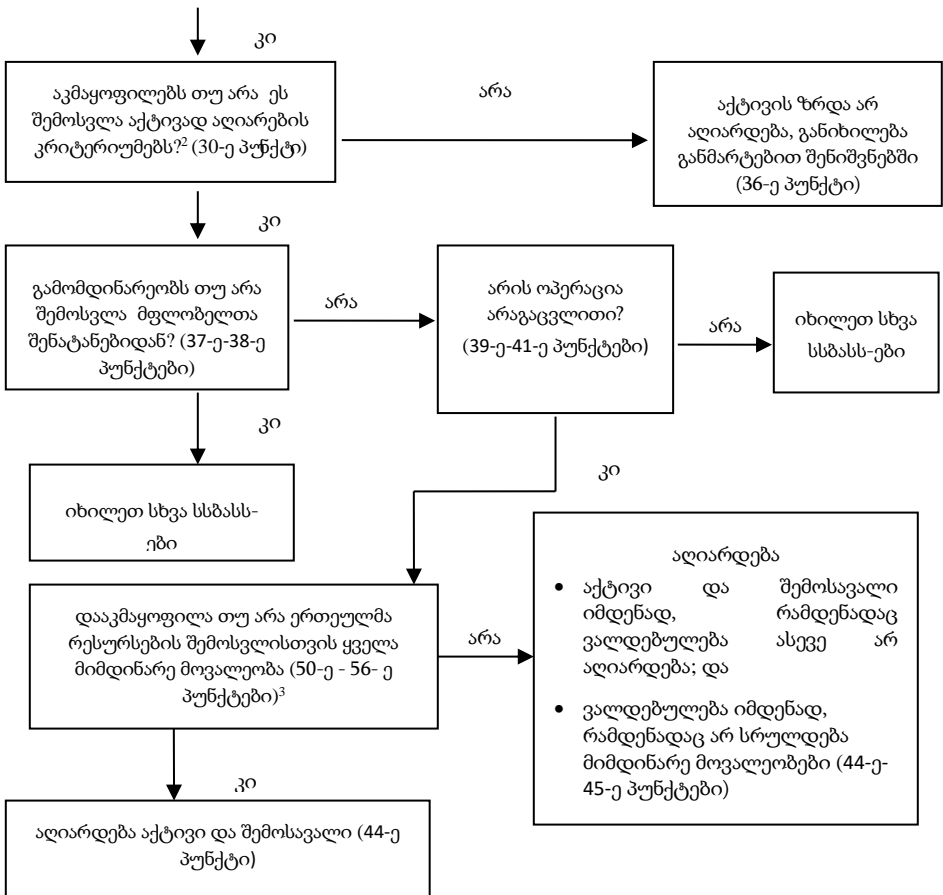
29. ერთეული არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად წარმოქმნილ აქტივს აღიარებს მაშინ, როცა მოიპოვებს კონტროლს ისეთ რესურსებზე, რომლებიც აკმაყოფილებს აქტივის განსაზღვრებას და აღიარების კრიტერიუმებს. ზოგიერთი გარემოების არსებობისას, როგორცაა, მაგალითად, კრედიტორის მიერ ვალდებულების პატიება, შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს ადრე აღიარებული ვალდებულების საბალანსო ღირებულების შემცირებას. ასეთ შემთხვევებში, აქტივის აღიარების ნაცვლად, ერთეული ამცირებს ვალდებულების საბალანსო

ღირებულებას. სხვა შემთხვევებში აქტივზე კონტროლის მოპოვებამ ასევე შეიძლება გამოიწვიოს ისეთი მოვალეობის წარმოქმნა, რომელიც ერთეულმა ვალდებულების სახით უნდა აღიაროს. მფლობელების შენატანები შემოსავალს არ წარმოქმნის, ამდენად, ოპერაციის ყოველი სახეობა გაანალიზდება და მფლობელების ნებისმიერი შენატანი ცალცალკე აღირიცხება. წინამდებარე სტანდარტში მიდგომის თანახმად, ერთეულები ახდენენ არაგაცვლითი ოპერაციების ანალიზს, რათა განსაზღვრონ, თუ ზოგადი დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების რომელი ელემენტი იქნება აღიარებული ოპერაციების შედეგად. მომდევნო გვერდზე მოცემული დიაგრამა გვიჩვენებს იმ ანალიტიკურ პროცესებს, რომლებსაც ასრულებს ერთეული რესურსების შემოსვლისას იმის განსაზღვრისთვის, წარმოიქმნება თუ არა შემოსავალი. წინამდებარე სტანდარტი ხსენებული დიაგრამის სტრუქტურას მიჰყვება. ოპერაციების დამუშავების მეთოდის მოთხოვნები მოყვანილია 30-ე - 115-ე პუნქტებში.

რესურსების თავდაპირველი შემოსვლის ანალიზის ილუსტრაცია¹

¹ დიაგრამა მხოლოდ საილუსტრაციოდაა მოტანილი და წინამდებარე სტანდარტს არ აწვევს. იგი მოყვანილია წინამდებარე სტანდარტის ინტერპრეტაციისთვის დამხმარე.

1. დიაგრამა მხოლოდ საილუსტრაციოა და მოტანილია და წინამდებარე სტანდარტს არ ანაცვლებს. იგი მოყვანილია წინამდებარე სტანდარტის ინტერპრეტაციისთვის დამხმარე მასალად.
2. ზოგიერთი გარემოების არსებობისას, როგორცაა, მაგალითად, კრედიტორის მიერ ვალდებულების პატიება, შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს ადრე აღიარებული ვალდებულების საბალანსო ღირებულების შემცირებას. ასეთ შემთხვევებში, აქტივის აღიარების ნაცვლად, ერთეული ამცირებს ვალდებულების საბალანსო ღირებულებას.
3. იმის განსაზღვრისას, შეასრულა თუ არა ერთეულმა ყველა მიმდინარე მოვალეობა, მხედველობაში მიიღება ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივის პირობების განსაზღვრების გამოყენება და ვალდებულების აღიარების კრიტერიუმები.

აქტივების აღიარება

30. სსბასს 1 აქტივებს განსაზღვრავს როგორც ერთეულის მიერ წარსული მოვლენის შედეგად კონტროლირებად რესურსებს, რომლისგანაც მოსალოდნელია მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის შემოსვლა ერთეულში.
31. რესურსების შემოსვლა არაგაცვლითი ოპერაციებიდან, გარდა ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებისა, რომელიც აქტივის განსაზღვრებას აკმაყოფილებს, უნდა აღიარდეს აქტივად მხოლოდ და მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ:
- (ა) სავარაუდოა აქტივთან დაკავშირებული მომავალი ეკონომიკური სარგებლისა და მომსახურების პოტენციალის შემოღინება ერთეულში. და
 - (ბ) შესაძლებელია აქტივის სამართლიანი ღირებულების საიმედოდ შეფასება¹.

აქტივის კონტროლი

32. აქტივის სარგებელზე გარეშე პირების ხელმისაწვდომობის გამორიცხვის ან რეგულირების უნარი კონტროლის ძირითად ელემენტს წარმოადგენს, რომელიც ერთეულის აქტივებს გამოარჩევს საზოგადოებრივი სარგებლობის ქონებისაგან, რომელზეც ხელი მიუწვდება და რომლითაც სარგებლობს ყველა ერთეული. საჯარო სექტორში მთავრობას ზოგიერთი საქმიანობის, მაგალითად, საფინანსო დაწესებულებების ან საპენსიო ფონდების, მარეგულირებლის ფუნქცია ეკისრება. მარეგულირებლის ეს როლი არ გულისხმობს იმას, რომ ამგვარად რეგულირებული ობიექტები აუცილებლად უნდა აკმაყოფილებდეს მთავრობის აქტივის განსაზღვრებას ან ამ აქტივების მარეგულირებელი სამთავრობო ორგანოების ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარების კრიტერიუმებს. 98-ე პუნქტის თანახმად, ერთეულებს შეუძლიათ, მაგრამ არ მოეთხოვებათ ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურების აღიარება.
33. საჯარო სექტორის ერთეულისათვის რესურსების ტრანსფერის განზრახვის შესახებ განცხადება თავისთავად საკმარისი არ არის იმის

¹ ინფორმაცია, რომელიც საიმედოა, თავისუფალია არსებითი შეცდომებისგან და მიკერძოებისგან, და შეიძლება მომხმარებელზე იყოს დამოკიდებული, რომ ერთეულად წარმოადგენდეს იმას, რასაც უნდა წარმოადგენდეს ან გონივრულად მოსალოდნელია, რომ წარმოადგენდეს. სსბასს 1-ის დს16 პუნქტში განხილულია საიმედოობის ახსნის გარდამავალი მიდგომა.

განსასაზღვრად, რომ რესურსები ექვემდებარება ტრანსფერის მიმღები ერთეულის კონტროლს. მაგალითად, თუ საჯარო სკოლა ტყეში გაჩენილი ხანძრის შედეგად განადგურდა და მთავრობამ განაცხადა საკუთარი განზრახვის თაობაზე, რომ განახორციელებს სახსრების ტრანსფერს სკოლის ხელახლა აღსადგენად, განცხადების გაკეთებისას სკოლა არ აღიარებს რესურსების შემოსვლას (მისაღები რესურსები). იმ შემთხვევაში, თუ რესურსების გადაცემამდე საჭიროა არსებობდეს შეთანხმება ტრანსფერის შესახებ, მიმღები ერთეული რესურსებს არ მიიჩნევს კონტროლს დაქვემდებარებულ რესურსებად, სანამ შეთანხმება სავალდებულო არ გახდება, რადგანაც მიმღები ერთეული ვერ გამორიცხავს და ვერც დაარეგულირებს ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეულის ხელმისაწვდომობას აღნიშნულ რესურსებზე. ხშირ შემთხვევაში, საჭიროა ერთეულმა აქტივის აღიარებამდე უზრუნველყოს რესურსებზე კონტროლის საკუთარი სამართლებრივი უფლება, .თუ ერთეულს არ გააჩნია სამართლებრივი უფლება რესურსებზე, იგი ვერ გამორიცხავს და ვერც დაარეგულირებს ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეულის ხელმისაწვდომობას აღნიშნულ რესურსებზე.

წარსული მოვლენა

34. საჯარო სექტორის ერთეულები, როგორც წესი, აქტივებს იღებენ სახელმწიფოსგან, სხვა ერთეულებისაგან, მათ შორის გადასახადის გადამხდელებისაგან, იძენენ, ან აწარმოებენ მათ. შესაბამისად, წარსული მოვლენა, რომელსაც შედეგად მოსდევს აქტივზე კონტროლის განხორციელება, შეიძლება იყოს შესყიდვა, გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა ან ტრანსფერი. მომავალში მოსალოდნელი ოპერაციები ან მოვლენები, თავისთავად არ წარმოქმნის აქტივებს და შესაბამისად, გადასახადის მოკრების განზრახვა, მაგალითად, არ წარმოადგენს ისეთ წარსულ მოვლენას, რომელიც წარმოქმნის აქტივს გადასახადის გადამხდელისადმი მიმართული მოთხოვნის ფორმით.

რესურსების სავარაუდო შემოსვლა

35. რესურსების შემოსვლა სავარაუდოა მაშინ, როცა უფრო მოსალოდნელია, რომ შემოსვლას ექნება ადგილი ვიდრე არშემოსვლას. ერთეული ამ გადაწყვეტილებას იღებს რესურსების მსგავსი სახის ნაკადებთან მიმართებაში საკუთარ წარსულ გამოცდილებაზე და გადასახადის გადამხდელთან ან ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულთან დაკავშირებით არსებულ მოლოდინზე დაყრდნობით. მაგალითად, როდესაც (ა) მთავრობა

თანხმად ტრანსფერით სახსრები გადასცეს საჯარო სექტორის ერთეულს (ანგარიშვალდებულ ერთეულს), (ბ) შეთანხმება სავალდებულო ხასიათისაა და (გ) მთავრობას გააჩნია შეთანხმებული რესურსების გადაცემის ისტორია, სავარაუდოა, რომ რესურსების შემოსვლას ადგილი ექნება, მიუხედავად იმისა, რომ სახსრების ტრანსფერი ანგარიშგების დღეს არ განხორციელებულა.

პირობითი აქტივები

36. ობიექტის ასახვა პირობით აქტივად განმარტებით შენიშვნებში, შეიძლება გამართლებული იყოს, თუ მას გააჩნია აქტივის არსებითი მახასიათებლები, მაგრამ ვერ აკმაყოფილებს აღიარების კრიტერიუმებს (იხ. სსბასს 19).

მფლობელთა შენატანები

37. მფლობელთა შენატანები განმარტებულია სსბასს 1-ში. იმისათვის, რომ ოპერაცია მფლობელთა შენატანებად კლასიფიცირდეს, აუცილებელია განმარტებაში მოცემული მახასიათებლების დაკმაყოფილება. იმის დასადგენად, აკმაყოფილებს თუ არა ოპერაცია მფლობელთა შენატანების განმარტებას, მხედველობაში მიიღება ოპერაციის შინაარსი და არა მისი ფორმა. 38-ე პუნქტში მითითებულია, თუ რა ფორმა შეიძლება მიიღოს მფლობელთა შენატანებმა. თუ, ოპერაციის ფორმის მიუხედავად, იგი აშკარად სესხის ან სხვა რაიმე სახის ვალდებულების ან შემოსავლის შინაარსს ატარებს, ერთეული მას აღიარებს ასეთად და, თუ არსებითი ხასიათისაა, შესაბამის ინფორმაციას ასახავს ზოგადი დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში. მაგალითად, თუ ოპერაცია წარმოდგენილია, როგორც მფლობელთა შენატანი, მაგრამ მიუთითებს, რომ ანგარიშვალდებულ ერთეული ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულს გადაუხდის ფიქსირებულ დივიდენდებს და ამასთან ერთად მომავალში განსაზღვრული დროისთვის დაუბრუნებს განხორციელებულ ინვესტიციას, მაშინ აღნიშნული ოპერაცია უფრო სესხის ხასიათს ატარებს. სახელშეკრულებო შეთანხმებების შემთხვევაში, ერთეული მფლობელების შენატანებიდან ვალდებულებების განსხვავებისას ასევე ითვალისწინებს სსბასს 28-ში, *ფინანსური ინსტრუმენტები: წარდგენა*, მოყვანილ მითითებებს.

38. მფლობელთა შენატანების მტკიცებულებას შესაძლოა წარმოადგენდეს, მაგალითად:

- (ა) შენატანის განმახორციელებელი მხარის ან ამ უკანასკნელის მაკონტროლებელი ერთეულის მიერ შენატანის განხორციელებამდე, ან მისი განხორციელებისას, ტრანსფერის (ან ასეთ ტრანსფერთა ჯგუფის) დანიშნულების ფორმალურად განსაზღვრა მიმღები ერთეულის შენატანებით ფორმირებული წმინდა აქტივების/კაპიტალის შემადგენელ ნაწილად;
- (ბ) შენატანებთან დაკავშირებული ფორმალური შეთანხმება, რომელიც ადგენს ან ზრდის უკვე არსებულ ფინანსურ დაინტერესებას მიმღები ერთეულის წმინდა აქტივებით/კაპიტალით, რომელიც შეიძლება გაიყიდოს, მოხდეს მისი ტრანსფერით გადაცემა ან გამოსყიდვა;
- (გ) შენატანებთან დაკავშირებით წილობრივი ინსტრუმენტების გამოცემა, რომლებიც შეიძლება გაიყიდოს, მოხდეს მათი ტრანსფერით გადაცემა ან გამოსყიდვა;

ოპერაციის გაცვლითი და არაგაცვლითი კომპონენტები

- 39. ქვევით მოცემული მე-40 და 41-ე პუნქტები განიხილავს იმ გარემოებებს, რომელთა არსებობისას ერთეული მოიპოვებს კონტროლს მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან სასარგებლო პოტენციალის მატარებელ რესურსებზე, გარდა მფლობელთა შენატანებისა.
- 40. მე-7 პუნქტი განსაზღვრავს გაცვლით და არაგაცვლით ოპერაციებს, ხოლო მე-10 პუნქტი აღნიშნავს, რომ ოპერაცია შეიძლება მოიცავდეს ორ კომპონენტს - გაცვლითს და არაგაცვლითს.
- 41. როდესაც აქტივის შეძენა ხდება ისეთი ოპერაციის მეშვეობით, რომელსაც გააჩნია გაცვლითი და არაგაცვლითი კომპონენტი, ერთეული გაცვლით კომპონენტს აღიარებს სსბასს-ის პრინციპებისა და მოთხოვნების თანახმად. არაგაცვლითი კომპონენტის აღიარება ხდება წინამდებარე სტანდარტის პრინციპებისა და მოთხოვნების შესაბამისად. იმისათვის რომ განისაზღვროს, გააჩნია თუ არა ამა თუ იმ ოპერაციას იდენტიფიცირებადი გაცვლითი და არაგაცვლითი კომპონენტები, პროფესიული განსჯა გამოიყენება. თუ ცალკეული გაცვლითი და არაგაცვლითი კომპონენტების ერთმანეთისგან გარჩევა შეუძლებელია, ოპერაცია ჩაითვლება არაგაცვლით ოპერაციად.

აქტივების შეფასება თავდაპირველი აღიარებისას

42. არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად შექმნილი აქტივის თავდაპირველი შეფასება უნდა მოხდეს მისი შექმნის თარიღისათვის არსებული სამართლიანი ღირებულებით.
43. სსბასს 12-ის, *მატერიალური მრავლები*, სსბასს 16-ის, *საინვესტიციო ქონება* და სსბასს 17-ის, *ძირითადი აქტივები*, თანახმად, არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად შექმნილი აქტივის თავდაპირველი შეფასება ხდება მისი შექმნის თარიღისათვის არსებული სამართლიანი ღირებულებით.

არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად მიღებული შემოსავლის აღიარება

44. აქტივად აღიარებული არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად მიღებული რესურსები უნდა აღიარდეს როგორც შემოსავალი, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ამავე მიღებასთან მიმართებით ხდება ვალდებულების აღიარებაც.
45. როდესაც ერთეული ასრულებს აქტივად აღიარებული არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად მიღებულ რესურსებთან მიმართებით ვალდებულებად აღიარებულ მიმდინარე მოვალეობას, მან უნდა შეამციროს აღიარებული ვალდებულების საბალანსო ღირებულება და აღიაროს ამ შემცირების ტოლი თანხა შემოსავალში.
46. როდესაც ერთეული აღიარებს წმინდა აქტივების ზრდას არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად, იგი ახდენს შემოსავლის აღიარებას. თუ ერთეულმა მოახდინა არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად შემოსულ რესურსებთან მიმართებით ვალდებულების აღიარება, საგადასახადო მოვლენის დადგომის ან ამა თუ იმ პირობის დაკმაყოფილების გამო ამ ვალდებულების შემდგომი შემცირებისას იგი აღიარებს შემოსავალს. თუ რესურსების შემოსვლა აკმაყოფილებს მფლობელთა შენატანების განსაზღვრებას, იგი ვალდებულებად ან შემოსავლად არ აღიარდება.
47. შემოსავლის აღიარების დრო პირობების ხასიათით და მათი შესრულებით განისაზღვრება. მაგალითად, თუ პირობის კონკრეტული მოთხოვნაა, ერთეულმა მესამე მხარეები საქონლით ან მომსახურებით უზრუნველყოს, ან აუთვისებელი სახსრები დაუბრუნოს ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულს, შემოსავლის აღიარება ხდება საქონლისა თუ მომსახურების მიწოდების შემდეგ.

არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად მიღებული შემოსავლის შეფასება

48. არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად მიღებული შემოსავლის შეფასება ხდება ერთეულის მიერ აღიარებული წმინდა აქტივების ზრდის თანხით.
49. როდესაც ერთეული არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად აღიარებს აქტივს, იგი ასევე აღიარებს 42-ე პუნქტის მიხედვით შეფასებული აქტივის თანხის ტოლ შემოსავალს, თუ არ არსებობს ვალდებულების აღიარების მოთხოვნა. ვალდებულების აღიარების მოთხოვნის არსებობის შემთხვევაში, მისი შეფასება მოხდება 57-ე პუნქტის მოთხოვნათა თანახმად და წმინდა აქტივების ზრდის თანხა, ასეთის არსებობისას, აღიარებული იქნება როგორც შემოსავალი. დასაბეგრი მოვლენის დადგომის, ან პირობის დაკმაყოფილების გამო ვალდებულების შემდგომი შემცირებისას, თანხა, რომლითაც შემცირდა ვალდებულება, აღიარებულ იქნება როგორც შემოსავალი.

ვალდებულებად აღიარებული მიმდინარე მოვალეობა

50. არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად წარმოქმნილი მიმდინარე მოვალეობა, რომელიც ვალდებულების განსაზღვრებას აკმაყოფილებს, უნდა აღიარდეს როგორც ვალდებულება მხოლოდ და მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ:
- (ა) მოსალოდნელია, რომ მოვალეობის შესასრულებლად საჭირო იქნება მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მატარებელი რესურსების გადინება;
 - (ბ) შესაძლოა ვალდებულების თანხის საიმედო შეფასების გაკეთება.

მიმდინარე მოვალეობა

51. მიმდინარე მოვალეობა წარმოადგენს კონკრეტული გზით ქმედების ან კონკრეტული პირობების შესრულების მოვალეობას და ნებისმიერ არაგაცვლით ოპერაციასთან მიმართებით შეიძლება წარმოქმნას ვალდებულება. მიმდინარე მოვალეობის დაკისრება შეიძლება მოხდეს კანონების, სამართლებრივი ნორმების ან სავალდებულო შეთანხმებების დებულებებით, რომლებიც ქმნის ტრანსფერის საფუძველს. ისინი ასევე შეიძლება აღმოცენდეს ჩვეულებრივ სამუშაო პირობებში, როგორიცაა, მაგალითად, საავანსო შემოსულობების აღიარება.
52. ბევრ შემთხვევაში, არაგაცვლით ოპერაციებში გადასახადების ამოღება და საჯარო სექტორის ერთეულებისათვის აქტივების ტრანსფერით გადაცემა ხდება იმ კანონების, სამართლებრივი

ნორმებისა თუ სხვა სავალდებულო შეთანხმებების თანახმად, რომლებიც აწესებს მოთხოვნებს, რომ ისინი კონკრეტული მიზნებისათვის იქნას გამოყენებული. მაგალითად:

- (ა) გადასახადები, რომელთა გამოყენება კანონების ან სამართლებრივი ნორმების მიხედვით შეიძლება მხოლოდ კონკრეტული მიზნებისათვის;
- (ბ) სავალდებულო შეთანხმებებით დამტკიცებული ტრანსფერები, რომლებიც მოიცავს შემდეგ პირობებს:
 - (i) ცენტრალური მთავრობიდან პროვინციის, შტატის ან ადგილობრივი მმართველობებისათვის;
 - (ii) შტატის/პროვინციის სახელისუფლებო ორგანოებიდან ადგილობრივი მმართველობებისათვის;
 - (iii) მთავრობებიდან საჯარო სექტორის სხვა ერთეულებისათვის;
 - (iv) კანონებისა თუ მარეგულირებელი აქტების თანახმად, სამუშაო ავტონომიის პირობებით, კონკრეტული ფუნქციების შესასრულებლად შექმნილი სამთავრობო დაწესებულებებისათვის, როგორცაა, მაგალითად, სახელისუფლებო ორგანოები ან რეგიონალური დეპარტამენტები და უფლებამოსილი ორგანოები;
 - (v) დონორი სააგენტოებიდან მთავრობებისათვის ან საჯარო სექტორის სხვა ერთეულებისათვის;

53. საოპერაციო საქმიანობის ჩვეული მიმდინარეობის პირობებში ანგარიშვალდებულმა ერთეულმა შეიძლება მიიღოს რესურსები გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომამდე. ასეთ შემთხვევაში, ვალდებულება, რომლის თანხაც საავანსო შემოსულობის თანხის ტოლია, აღიარდება გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომამდე.

54. იმ შემთხვევაში, თუ ანგარიშვალდებული ერთეული რესურსებს მიიღებს ტრანსფერის შესახებ სავალდებულო ხასიათის მქონე შეთანხმების არსებობამდე, იგი საავანსო შემოსულობისათვის აღიარებს ვალდებულებას მანამ, სანამ შეთანხმება სავალდებულო ხასიათს შეიძენს.

გადაცემული/მიღებული აქტივის პირობები

55. ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივის პირობები წარმოქმნის თავდაპირველი აღიარების მიმდინარე მოვალეობას, რომლის აღიარება უნდა მოხდეს 50-ე პუნქტის შესაბამისად.
56. შეთანხმებები განმარტებულია მე-7 პუნქტში. მე-14-25-ე პუნქტებში მოცემული მითითებები განსაზღვრავს, შეთანხმება პირობას წარმოადგენს თუ შეზღუდვას. ერთეული ახდენს ნებისმიერი და ყველა შეთანხმების ანალიზს, რომლებიც თან ახლავს რესურსების შემოსვლას, რათა განსაზღვროს, აღნიშნული შეთანხმებები პირობებს აწესებს თუ შეზღუდვებს.

ვალდებულების შეფასება თავდაპირველი აღიარებისას

57. ვალდებულების სახით აღიარებული თანხა უნდა იყოს ანგარიშგების დღეს მიმდინარე მოვალეობის შესრულებისათვის საჭირო თანხის საუკეთესო შეფასება.
58. შეფასება ითვალისწინებს რისკებსა და განუსაზღვრელობებს, რომლებიც თან ახლავს იმ მოვლენებს, რომელებიც განაპირობებს ვალდებულების აღიარებას. თუ ფულის დროითი ღირებულება მნიშვნელოვანია, ვალდებულების შეფასება მოხდება იმ თანხის მიმდინარე ღირებულებით, რომელიც სავარაუდოდ საჭირო იქნება მოვალეობის შესასრულებლად. ეს მოთხოვნა შეესაბამება სსბას 19-ში მოყვანილ პრინციპებს.

გადასახადები

59. ერთეულმა უნდა აღიაროს აქტივი გადასახადებთან მიმართებით, როდესაც ადგილი აქვს გადასახადით დასაბეგრ მოვლენას და კმაყოფილება აქტივის აღიარების კრიტერიუმები.
60. გადასახადებიდან წარმოქმნილი რესურსები აკმაყოფილებს აქტივის განსაზღვრებას, როცა ერთეული წარსული მოვლენის (გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა) შედეგით აკონტროლებს რესურსებს და ამ რესურსებიდან მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მიღებას მოელოს. გადასახადებიდან წარმოქმნილი რესურსები აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს, როდესაც სავარაუდოა, რომ ადგილი ექნება რესურსების შემოსვლას და რომ შესაძლებელი იქნება მათი სამართლიანი ღირებულების საიმედოდ შეფასება. ალბათობის ხარისხი, რომელიც თან ახლავს რესურსების შემოსვლას, განისაზღვრება თავდაპირველი აღიარებისას ხელმისაწვდომი მტკიცებულების საფუძველზე, რომელიც მოიცავს გადასახადების გადამხდელის მიერ გადასახადით დასაბეგრი

მოვლენის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნებას, მაგრამ არ შემოიფარგლება მხოლოდ ამით.

61. გადასახადებიდან შემოსავალი წარმოიქმნება მხოლოდ მთავრობისათვის, რომელიც გადასახადს აწესებს, და არა სხვა ერთეულებისათვის. მაგალითად, თუ ცენტრალური მთავრობა აწესებს ისეთ გადასახადს, რომლის მოკრებაც ხდება მისი საგადასახადო ორგანოს მიერ, აქტივები და შემოსავალი ერიცხება მთავრობას და არა - საგადასახადო ორგანოს. გარდა ამისა, თუ ცენტრალური მთავრობა შემოიღებს გადასახადს გაყიდვებზე, რომლის მთელი ამონაგებიც შტატის ხელისუფლების ორგანოებს გადაეცემა მიმდინარე ასიგნებების საფუძველზე, ცენტრალური მთავრობა მოცემული გადასახადისთვის აღიარებს აქტივებს და შემოსავალს, აგრეთვე შტატის ხელისუფლების ორგანოებზე განხორციელებული ტრანსფერისათვის აქტივების შემცირებას და ხარჯს. შტატის ხელისუფლების ორგანო აღიარებს აქტივებს და შემოსავალს მიღებული ტრანსფერისათვის. თუ ერთი ერთეული გადასახადების მოკრებას ახორციელებს რამდენიმე სხვა ერთეულის სახელით, იგი მოქმედებს, როგორც ყველა მათგანის საგადასახადო აგენტი. მაგალითად, თუ შტატის საგადასახადო სააგენტო ახორციელებს საშემოსავლო გადასახადის მოკრებას როგორც ცენტრალური მთავრობის, ასევე რამდენიმე სხვადასხვა საქალაქო მმართველობისათვის, იგი შემოსავალს არ აღიარებს მოკრებილი გადასახადებისათვის - ნაცვლად ამისა, ამ გადასახადებთან მიმართებით აქტივებს და შემოსავალს აღიარებენ ცალკეული სახელისუფლებო ორგანოები, რომლებმაც დააწესეს ეს გადასახადები.
62. გადასახადები არ აკმაყოფილებს მფლობელთა შენატანების განმარტებას, რადგანაც გადასახადების გადახდა გადასახადის გადამხდელებს არ ანიჭებს (ა) ერთეულის მიერ თავისი არსებობის მანძილზე მომავალი ეკონომიკური სარგებლიდან ან მომსახურების პოტენციალიდან დივიდენდების მიღების ან (ბ) მთავრობის ლიკვიდაციის შემთხვევაში აქტივების ვალდებულებებზე ნამეტი თანხების განაწილების უფლებას. გადასახადების გადახდა გადასახადის გადამხდელებს ასევე არ ანიჭებს მფლობელობის უფლებას სახელმწიფო საკუთრებაზე, რომლის გაყიდვა, გაცვლა, გადაცემა ან გამოსყიდვა შესაძლებელია.
63. გადასახადები აკმაყოფილებს არაგაცვლითი ოპერაციების განმარტებას, რადგან გადასახადის გადამხდელები ახორციელებენ

რესურსების სახელმწიფოსთვის გადაცემას ამის სანაცვლოდ დაახლოებით იმავე ღირებულების რესურსების პირდაპირ მიღების გარეშე. გადასახადის გადამხდელს შეუძლია ისარგებლოს მთავრობის მიერ დაწესებული სოციალური პოლისებით, თუმცა ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ეს სარგებელი მას ეძლევა გადასახადების გადახდის სანაცვლოდ პირდაპირი კომპენსაციის სახით.

64. როგორც 52-ე პუნქტში იყო აღნიშნული, ზოგიერთი სახის გადასახადის დაწესება ამა თუ იმ კონკრეტულ მიზანს ემსახურება. თუ მთავრობას მოეთხოვება ვალდებულების აღიარება რაიმე კონკრეტული მიზნით შემოღებული გადასახადის შედეგად აღიარებულ აქტივებთან კავშირში მყოფ პირობებთან მიმართებით, იგი არ აღიარებს შემოსავალს, ვიდრე არ შესრულდება ეს პირობა და აღნიშნული ვალდებულება არ შემცირდება. თუმცა, უმეტეს შემთხვევებში რაიმე კონკრეტული მიზნით შემოღებული გადასახადებისგან მოსალოდნელი არ არის ვალდებულების წარმოქმნა, რადგანაც ეს კონკრეტული მიზნები უტოლდება შეზღუდვებს და არა - პირობებს.

გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა

65. ბევრი იურისდიქცია ითვალისწინებს ერთი და იმავე ტიპის გადასახადების შემოღებას. იმისათვის რომ განისაზღვროს, თუ რას წარმოადგენს სხვადასხვა ტიპის გადასახადებისთვის გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა, ანგარიშვალდებული ერთეული საკუთარი იურისდიქციის ფარგლებში ახდენს საგადასახადო კანონმდებლობის ანალიზს. თუ კანონები ან სამართლებრივი ნორმები ამას სხვაგვარად არ განსაზღვრავს, შესაძლებელია, რომ გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა:

- (ა) საშემოსავლო გადასახადისთვის არის გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო პერიოდში მიღებული შემოსავალი, რომელიც ექვემდებარება დაბეგვრას;
- (ბ) დამატებითი ღირებულების გადასახადისათვის არის გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო პერიოდში გადასახადით დასაბეგრი საქმიანობის შესრულება;
- (გ) საქონელსა და მომსახურებაზე დაწესებული გადასახადისათვის არის საგადასახადო პერიოდში გადასახადით დასაბეგრი საქონლის ან მომსახურების შესყიდვა ან გაყიდვა;

- (დ) საბაჟო გადასახადისთვის არის ისეთი საქონლის ან მომსახურების გადაადგილება საბაჟო საზღვარზე, რომელიც ექვემდებარება საბაჟო გადასახადით დაბეგრას;
- (ე) მემკვიდრეობის გადასახადისთვის არის იმ პიროვნების გარდაცვალება, რომლის მფლობელობაში იმყოფებოდა გადასახადით დასაბეგრი ქონება;
- (ვ) ქონების გადასახადისთვის არის იმ ვადის გასვლა, რომელზეც დაწესებულია გადასახადი, ან იმ პერიოდისა, რომლისთვისაც არის აღნიშნული გადასახადი დაწესებული, თუ ამ გადასახადის შემოღება პერიოდულ ხასიათს ატარებს.

გადასახადების საავანსო შემოსულობები

66. აქტივებისა და ვალდებულებების განსაზღვრებათა, აგრეთვე 59-ე პუნქტის მოთხოვნების შესაბამისად, გადასახადებით დასაბეგრი მოვლენის დადგომამდე მიღებული გადასახადებისთვის რესურსების აღიარება ხდება აქტივისა და ვალდებულების სახით (საავანსო შემოსულობა), რადგანაც (ა) მოვლენა, რომელიც წარმოქმნის ერთეულის უფლებას აღნიშნულ გადასახადებზე, არ დამდგარა და (ბ) გადასახადებიდან შემოსავლის აღიარების კრიტერიუმები არ დაკმაყოფილებულა (იხ. 59-ე პუნქტი), მიუხედავად იმისა, რომ ერთეულს უკვე მიღებული აქვს აღნიშნული რესურსები. გადასახადებთან მიმართებაში საავანსო შემოსულობა ძირეულად არ განსხვავდება სხვა სახის საავანსო შემოსულობათაგან, ამდენად, გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომამდე ხდება ვალდებულების აღიარება. გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომისას, ვალდებულება იხსნება და ხდება შემოსავლის აღიარება.

საგადასახადო ოპერაციების შედეგად წარმოქმნილი აქტივების შეფასება

67. 42-ე პუნქტის მოთხოვნათა თანახმად, საგადასახადო ოპერაციების შედეგად წარმოქმნილი აქტივების შეფასება უნდა მოხდეს მათი შეძენის დღეს არსებული სამართლიანი ღირებულებით. საგადასახადო ოპერაციების შედეგად წარმოქმნილი აქტივების შეფასება ხდება ერთეულში რესურსების შემოსვლის საუკეთესო შეფასებით. ანგარიშვალდებულმა ერთეულებმა უნდა შეიმუშაონ ისეთი სააღრიცხვო პოლიტიკა საგადასახადო ოპერაციების შედეგად წარმოქმნილი აქტივების შესაფასებლად, რომელიც 42-ე პუნქტის მოთხოვნებს შეესაბამება. ამ აქტივების შესაფასებლად, სააღრიცხვო პოლიტიკა გაითვალისწინებს როგორც შესაძლებლობას, რომ

საგადასახადო ოპერაციების შედეგად წარმოქმნილი აქტივების შემოსვლა მოხდება სახელმწიფოში, ასევე, შედეგად მიღებული აქტივების სამართლიან ღირებულებას.

68. როდესაც გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა და გადასახადების მოკრება დროში ერთმანეთს არ ემთხვევა, საჯარო სექტორის ერთეულებს შეუძლია საგადასახადო ოპერაციების შედეგად წარმოქმნილი აქტივების საიმედოდ შეფასება, მაგალითად, წინა პერიოდებში ამა თუ იმ კონკრეტული გადასახადის მოკრების გამოცდილების საფუძველზე აგებული სტატისტიკური მოდელის გამოყენებით. აღნიშნულ მოდელებში გათვალისწინებულია გადასახადების გადამხდელთაგან ფულადი სახსრების მიღებისა და გადასახადების გადამხდელთა დეკლარაციების წარდგენის დრო, აგრეთვე ეკონომიკაში საგადასახადო მოთხოვნების ურთიერთდამოკიდებულება სხვა მოვლენებთან. შეფასების მოდელები ასევე ითვალისწინებს სხვა ფაქტორებს, როგორებიცაა:

- (ა) საგადასახადო კანონი, რომელიც გადასახადების გადამხდელებს უფრო მეტ დროს აძლევს დეკლარაციების შესავსებად, ვიდრე მთავრობას – ზოგადი დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად;
- (ბ) გადასახადების გადამხდელთა მიერ დეკლარაციების შესავსებად განსაზღვრული ვადის დარღვევა;
- (გ) არაფულადი აქტივების ღირებულების განსაზღვრა საგადასახადო შეფასების მიზნებისათვის;
- (დ) საგადასახადო კანონში არსებული სირთულეები, ზოგიერთი გადასახადების გადამხდელისაგან მისაღები გადასახადების შესაფასებლად დროის უფრო ხანგრძლივ მონაკვეთებს მოითხოვს;
- (ე) პოტენციურად იმის შესაძლებლობამ, რომ საგადასახადო კანონების მკაცრად და განუხრელად განხორციელებისა და ყველა ისეთი გადასახადის მოკრების ფინანსურმა და პოლიტიკურმა საფასურმა, რომლებიც სამართლებრივად მთავრობას ეკუთვნის, შესაძლოა გადაწონოს მიღებული სარგებელი;
- (ვ) საგადასახადო კანონი, რომელიც გადასახადების გადამხდელებს ზოგიერთი გადასახადის გადახდის გადავადების უფლებას ანიჭებს; და

(ზ) სხვადასხვა გარემოებები, რომლებიც ცალკეულ გადასახადებსა და იურისდიქციებს ახასიათებს.

69. საგადასახადო ოპერაციების შედეგად წარმოქმნილი აქტივებისა და შემოსავლის სტატისტიკური მოდელების გამოყენებით შეფასებამ შესაძლოა გამოიწვიოს აღიარებული აქტივებისა და შემოსავლის ფაქტიური ოდენობის განსხვავება იმ ოდენობისაგან, რომლებიც შემდგომ საანგარიშგებო პერიოდებში იქნა განსაზღვრული, როგორც გადასახადების გადამხდელებისაგან მიმდინარე საანგარიშგებო პერიოდთან მიმართებაში მისაღები. შეფასებების გადასინჯვა ხდება სსბასს 3-ის საფუძველზე *სააღრიცხვო პოლიტიკა, ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომები*.
70. ზოგიერთ შემთხვევაში, საგადასახადო ოპერაციების შედეგად წარმოქმნილი აქტივებისა და მასთან დაკავშირებული შემოსავლის საიმედოდ შეფასება შეუძლებელია გადასახადით დასაბეგრი მოვლენიდან გარკვეული დროის გასვლამდე. ეს შეიძლება მოხდეს არამყარი საგადასახადო საფუძველის შემთხვევაში, როდესაც საიმედოდ შეფასების გაკეთება შეუძლებელია. ბევრ შემთხვევაში, აქტივებისა და შემოსავლის აღიარება შეიძლება მოხდეს გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის შემდგომ პერიოდში, თუმცა არსებობს გამოწვევის გარემოებები, როდესაც რამდენიმე საანგარიშგებო პერიოდია საჭირო გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის შედეგად ისეთი მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მატარებელი რესურსების შემოსვლამდე, რომელიც აქტივის განსაზღვრებას შეესაბამება და აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს. მაგალითად, მემკვიდრეობის მიღებისთვის გადასახადის ოდენობის დადგენას და საიმედოდ შეფასებას შესაძლოა მრავალი წელი დასჭირდეს, თუ საქმე გვაქვს ისეთ დიდ მემკვიდრეობასთან, რომელიც მრავალ ძვირადღირებულ ანტიკურ ნივთს და ხელოვნების ნიმუშს შეიცავს, რომლებიც სპეციალისტების მიერ უნდა იქნას შეფასებული. შესაბამისად, აქტივის აღიარების კრიტერიუმები შეიძლება ვერ დაკმაყოფილდეს, სანამ გადახდა არ იქნება მიღებული ან მისაღები.

საგადასახადო სისტემით ანაზღაურებული ხარჯები და საგადასახადო დანახარჯები

71. საგადასახადო შემოსავლების დადგენა უნდა მოხდეს მთლიანი ოდენობით. მისი შემცირება არ უნდა მოხდეს საგადასახადო სისტემით ანაზღაურებული ხარჯებით.

72. ზოგიერთი იურისდიქციის მიხედვით, მთავრობა საგადასახადო სისტემას იყენებს როგორც გადასახადის გადამხდელთათვის სარგებლის გადახდის მოხერხებულ მეთოდს, რომელიც სხვა შემთხვევაში, ანაზღაურდებოდა გადახდის სხვა მეთოდის გამოყენებით, როგორცაა, მაგალითად, ჩეკის გამოწერა, თანხის პირდაპირ დეპონირება გადასახადის გადამხდელის საბანკო ანგარიშზე, ან მისი სახელით სხვა ანგარიშის გახსნა. მაგალითად, სახელმწიფომ დაზღვევის მოხმარების წახალისების მიზნით შეიძლება გადაიხადოს რეზიდენტის ჯანმრთელობის დაზღვევის სადაზღვევო პრემიის ნაწილი პიროვნების საგადასახადო ვალდებულების შემცირების გზით, შესაბამისი თანხის ჩეკით გადახდით ან მისი პირდაპირ სადაზღვევო კომპანიისთვის გადახდით. ასეთ შემთხვევებში, თანხა გადახდას ექვემდებარება იმის მიუხედავად, იხდის თუ არა აღნიშნული პირი გადასახადებს. შესაბამისად, ეს თანხა სახელმწიფოსთვის წარმოადგენს ხარჯს და მისი აღიარება ფინანსური საქმიანობის შედეგების ანგარიშგებაში უნდა მოხდეს ცალკე. საგადასახადო შემოსავალი უნდა გაიზარდოს საგადასახადო სისტემით ანაზღაურებული აღნიშნული ხარჯების თანხის ოდენობით.
73. **საგადასახადო შემოსავალი არ უნდა გაიზარდოს საგადასახადო დანახარჯების ოდენობით.**
74. იურისდიქციათა უმრავლესობაში, მთავრობა საგადასახადო სისტემას იყენებს ზოგიერთი სახის ფინანსური ქმედების წასახალისებლად და ზოგიერთი მათგანის შესამცირებლად. მაგალითად, ზოგიერთი იურისდიქციის ფარგლებში სახლის მესაკუთრეებს გადასახადით დასაბეგრი შემოსავლის დაანგარიშებისას უფლება ენიჭებათ მთლიანი შემოსავლიდან გამოქვითონ იპოთეკის პროცენტი და ქონების გადასახადი. ასეთი შეღავათებით სარგებლობა მხოლოდ გადასახადის გადამხდელს შეუძლიათ. თუ ერთეული (ფიზიკური პირის ჩათვლით) არ იხდის გადასახადს, მას ამ შეღავათით სარგებლობა არ შეუძლია. ასეთი შეღავათები საგადასახადო დანახარჯების სახელითაა ცნობილი. საგადასახადო დანახარჯები არის შემოსავლები, რომლებზეც უარი ითქვა და არა ხარჯები და არ იწვევს რესურსების შემოსვლას ან გასვლას, ანუ, სხვანაირად რომ ვთქვათ, ისინი არ წარმოქმნის აქტივებს, ვალდებულებებს, შემოსავალს ან გადასახადის დამწესებელი ხელისუფლების დანახარჯებს.
75. საგადასახადო სისტემით ანაზღაურებულ ხარჯებსა და საგადასახადო დანახარჯებს შორის მთავარი განსხვავება არის ის, რომ საგადასახადო

სისტემით ანაზღაურებული ხარჯების შემთხვევაში, თანხა ხელმისაწვდომია მიმღებისთვის მიუხედავად იმისა, იგი იხდის გადასახადებს თუ თავისი გადასახადების გადასახდელად რაიმე კონკრეტულ მექანიზმს იყენებს. სსბასს 1-ის მიხედვით, შემოსავლისა და ხარჯების კომპონენტების ურთიერთჩათვლა, თუ ეს სხვა რომელიმე სტანდარტით არ არის დაშვებული, აკრძალულია. საგადასახადო შემოსავლისა და საგადასახადო სისტემით ანაზღაურებული ხარჯების ურთიერთჩათვლა არ იკრძალება.

ტრანსფერები

76. 98-ე პუნქტის თანახმად, ერთეულმა ტრანსფერებთან დაკავშირებით უნდა აღიაროს აქტივი იმ შემთხვევაში, თუ ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული რესურსები შეესაბამება აქტივის განსაზღვრებას და აკმაყოფილებს აქტივის აღიარების კრიტერიუმებს.
77. ტრანსფერები მოიცავს გრანტებს, ვალის პატიებას, საურავს, მემკვიდრეობით აქტებს, საჩუქრებს, შემოწირულობებს და საქონელსა და მომსახურებას ნატურალური ფორმით. ყველა ზემოთაღნიშნულ კატეგორიას საერთო განმასხვავებელი მახასიათებელი ის აქვთ, რომ ისინი ახდენენ რესურსების გადაცემას ერთი ერთეულიდან მეორესთვის, სანაცვლოდ მიახლოებით იმავე ღირებულების უზუნველყოფის გარეშე და, როგორც ამას განსაზღვრავს წინამდებარე სტანდარტი, გადასახადებს არ წარმოადგენს.
78. ტრანსფერი აკმაყოფილებს აქტივის განსაზღვრებას იმ შემთხვევაში, თუ ერთეული წარსული მოვლენის შედეგად (ტრანსფერი) ახორციელებს კონტროლს რესურსებზე და ამ რესურსებიდან მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მიღებას მოელის. ტრანსფერი აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს იმ შემთხვევაში აკმაყოფილებს, თუ სავარაუდოა რესურსების შემოსვლა და შესაძლებელია მათი სამართლიანი ღირებულების საიმედოდ შეფასება. კონკრეტულ შემთხვევებში, როგორცაა, მაგალითად, კრედიტორის მიერ ვალდებულების პატიება, შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს წინათ უკვე აღიარებული ვალდებულების საბალანსო ღირებულების შემცირებას. ასეთ შემთხვევებში, ტრანსფერის შედეგად აქტივის აღიარების ნაცვლად, ერთეული ახდენს ვალდებულების საბალანსო ღირებულების შემცირებას.
79. ერთეული ტრანსფერით მიღებულ/გადაცემულ რესურსებზე კონტროლს მოიპოვებს მაშინ, როდესაც რესურსები ერთეულს გადაეცა ან როცა ერთეულს ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეულის მიმართ გააჩნია სამართლებრივად ქმედითი მოთხოვნა. ბევრი

შეთანხმება ტრანსფერით რესურსების გადაცემის შესახებ იძენს სავალდებულო ხასიათს ყველა მხარისათვის რესურსების გადაცემამდე, თუმცა ზოგჯერ ერთი ერთული იძლევა რესურსების გადაცემის დაპირებას, მაგრამ არ ასრულებს მას. შედეგად, აქტივების, ვალდებულებებისა და/ან შემოსავლის აღიარება ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ (ა) მოთხოვნა სამართლებრივად ქმედითია და (ბ) ერთეულის შეფასებით სავარაუდოა, რომ მოხდეს რესურსების შემოსვლა, მოხდება აქტივების, ვალდებულებების და/ან შემოსავლის აღიარება. ამ დრომდე ერთეულს არ შეუძლია გამორიცხოს ან დაარეგულიროს მესამე მხარეების ხელმისაწვდომობა ტრანსფერისთვის განკუთვნილი რესურსებიდან მისაღებ სარგებელზე.

80. ისეთი რესურსების ტრანსფერი, რომლებიც აკმაყოფილებს მფლობელთა შენატანების განსაზღვრებას, შემოსავალს არ წარმოქმნის. ხელშეკრულებები, რომლებიც (ა) კონკრეტულად განსაზღვრავს, რომ რესურსების უზრუნველყოფელი ერთეული უფლებამოსილია მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის განაწილებებზე მიმღები ერთეულის არსებობის მანძილზე ან, მიმღები ერთეულის ლიკვიდირების შემთხვევაში, აქტივების რაიმე სახით ვალდებულებებზე გადაჭარბების განაწილებაზე ან (ბ) კონკრეტულად განსაზღვრავს, რომ რესურსების უზრუნველყოფელი ერთეული მიმღებ ერთეულში იძენს ფინანსურ ინტერესს, რომელიც შეიძლება გაიყიდოს, გაიცვალოს, გადაცემულ ან გამოსყიდულ იქნას, თავისი არსით წარმოადგენს შეთანხმებას მფლობელების მიერ შენატანის განხორციელების შესახებ.
81. ტრანსფერები აკმაყოფილებს არაგაცვლითი ოპერაციების განსაზღვრებას, რადგანაც ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეული მიმღებ ერთეულს უზრუნველყოფს რესურსებით და სანაცვლოდ პირდაპირ მისგან არ ღებულობს მიახლოებით იმავე ღირებულების რესურსებს. იმ შემთხვევაში, თუ ხელშეკრულებით განსაზღვრულია, რომ მიმღებ ერთეულს ეკისრება სანაცვლოდ მიახლოებით იმავე ღირებულების რესურსების უზრუნველყოფა, აღნიშნული ხელშეკრულება წარმოადგენს არა ხელშეკრულებას ტრანსფერის შესახებ, არამედ კონტრაქტს გაცვლითი ოპერაციის შესახებ, რომელიც შეიძლება განხილულ იქნეს სსბასს 9-ის მიხედვით.
82. ერთეული ახდენს ყველა იმ პირობის ანალიზს, რომლებიც ტრანსფერის შესახებ ხელშეკრულებებშია მოცემული, რათა განსაზღვროს, იღებს თუ არა იგი ვალდებულებას რესურსების ტრანსფერით მიღებისას.

ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივების შეფასება

83. 42-ე პუნქტის მოთხოვნათა შესაბამისად, ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივების შეფასება ხდება მათი მიღების დღეს არსებული სამართლიანი ღირებულებით. ერთეულები აქტივების აღიარებისა და შეფასებისათვის შეიმუშავებენ ისეთ სააღრიცხვო პოლიტიკას, რომელიც შესაბამისობაშია სსბასს-თან. როგორც ადრე იყო აღნიშნული, სსბასს 12-ის, სსბასს 16-ისა და სსბასს 17-ის მოთხოვნების მიხედვით, არაგაცვლითი ოპერაციების შედეგად მიღებული მატერიალური მარაგების, ძირითადი აქტივების ან საინვესტიციო ქონების თავდაპირველი შეფასება უნდა მოხდეს მათი მიღების დღეს არსებული სამართლიანი ღირებულებით. ფინანსური ინსტრუმენტები, მათ შორის მისაღები ფულადი სახსრები და ტრანსფერები, რომლებიც ფინანსური ინსტრუმენტის განსაზღვრებას აკმაყოფილებს და სხვა აქტივები შეფასებულ უნდა იქნას ასევე მათი მიღების დღეს არსებული სამართლიანი ღირებულებით, 42-ე პუნქტისა და შესაბამისი სააღრიცხვო პოლიტიკის შესაბამისად.

ვალის პატიება და ვალდებულებების აღება

84. კრედიტორები ზოგჯერ უარს ამბობენ საჯარო სექტორის ერთეულისგან ვალის ამოღების მათთვის მინიჭებულ უფლებაზე არსებული დავალიანების ეფექტურად გაუქმებით. მაგალითად, ცენტრალურმა მთავრობამ შესაძლოა გააუქმოს ვალი, რომელიც მართებს ადგილობრივ ხელისუფლებას. ასეთი გარემოებების არსებობისას, ადგილობრივი ხელისუფლება აღიარებს წმინდა აქტივების ზრდას, რადგანაც მის მიერ წინათ აღიარებული ვალდებულება უკვე გაუქმებულია.

85. ერთეულები ვალის პატიებასთან მიმართებით აღიარებენ შემოსავალს, როდესაც წინათ არსებული ვალი უკვე აღარ შეესაბამება ვალდებულების განსაზღვრებას ან აღარ აკმაყოფილებს ვალდებულებად აღიარების კრიტერიუმებს, თუკი ვალის პატიება არ შეესაბამება მფლობელთა შენატანების განსაზღვრებას.

86. მაკონტროლებელი ერთეულის მიერ ისეთი ვალის პატიების შემთხვევაში, რომელიც გააჩნია სრულ მფლობელობაში მყოფ კონტროლირებულ ერთეულს, ან მისი ვალდებულებების აღების შემთხვევაში, ოპერაცია შეიძლება წარმოადგენდეს მფლობელთა მიერ გაკეთებულ შენატანს, როგორც ეს 37-ე - 38-ე პუნქტებითაა აღწერილი.

87. ვალის პატიების შედეგად წარმოქმნილი შემოსავლის შეფასება ხდება ნაპატიები ვალის საბალანსო ღირებულებით.

ჯარიმები

88. ჯარიმები ფიზიკური პირის ან სხვა ერთეულის მიერ კანონისა თუ სამართლებრივი ნორმების მოთხოვნათა დარღვევის შედეგად სასამართლოს ან სხვა კანონდამსრულებელი ორგანოს მიერ დადგენილი და საჯარო სექტორის ერთეულის მიერ ფიზიკური პირის ან სხვა ერთეულისაგან მიღებული ან მისაღები ეკონომიკური სარგებელი ან მომსახურების პოტენციალია. ზოგიერთი იურისდიქციის ფარგლებში, კანონდამსრულებელ პირებს შეუძლიათ ჯარიმის დაკისრება იმ ფიზიკური პირებისათვის, რომლებიც კანონდამრღვევად ითვლებიან. ასეთ შემთხვევებში, ფიზიკური პირი ჩვეულებრივ უფლებამოსილია გადაიხადოს მისთვის დაკისრებული ჯარიმა ან მიმართოს სასამართლოს ამ საკითხის გადასაწყვეტად. როდესაც მოპასუხესა და მოსარჩელეს შორის მიიღწევა ისეთი შეთანხმება, რომლის თანახმად, ნაცვლად სასამართლო პროცესისა, უნდა მოხდეს ჯარიმის გადახდა, აღნიშნული გადახდა ითვლება ჯარიმად.

89. როგორც წესი, ერთეულს მოეთხოვება ჯარიმის გადახდა მთავრობისათვის ფიქსირებული თანხის ფულადი სახსრების სახით გადარიცხვით, ამასთან ეს სახელმწიფოს არ აკისრებს არანაირ მოვალეობას, რომელიც შეიძლება აღიარებულ იქნას, როგორც ვალდებულება. ჯარიმის, როგორც ასეთის, აღიარება ხდება შემოსავლის სახით, იმ შემთხვევაში, თუ მისაღები თანხა შეესაბამება აქტივის განსაზღვრებას და აკმაყოფილებს 31-ე პუნქტში მოყვანილ აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს. როგორც მე-12 პუნქტში აღვნიშნეთ, როდესაც ერთეული ჯარიმის მოკრებას ახდენს საგადასახადო აგენტის ამპლუაში, ჯარიმა არ წარმოადგენს მისი მომკრები ერთეულის შემოსავალს. ჯარიმებიდან წარმოქმნილი აქტივების შეფასება ხდება ერთეულში რესურსების შემოსვლის საუკეთესო შეფასებით.

მემკვიდრეობითი აქტები

90. მემკვიდრეობითი აქტი გარდაცვლილი პიროვნების ანდერძის დებულებათა თანახმად განხორციელებული ტრანსფერია. მემკვიდრეობითი აქტის შემთხვევაში მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მატარებელ რესურსებზე კონტროლის განმაპირობებელ წარსულ მოვლენას ადგილი აქვს იმ შემთხვევაში, თუ ერთეულს გააჩნია სამართლებრივად ქმედითი

მოთხოვნა, მაგალითად, მემკვიდრეობის დამტოვებელი პირის გარდაცვალებასთან ან ანდერძის ოფიციალურად დამტკიცებული ასლის მიღებასთან დაკავშირებით, რაც მოცემულ იურისდიქციაში მოქმედ კანონებზეა დამოკიდებული.

91. მემკვიდრეობითი აქტები, რომლებიც აკმაყოფილებს აქტივის განსაზღვრებას, აღიარდება როგორც აქტივები და შემოსავალი იმ შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელია ერთეულში მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის შემოსვლა და აქტივების სამართლიანი ღირებულების საიმედოდ შეფასება. მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის შემოსვლის ალბათობის განსაზღვრა შესაძლოა პრობლემატური აღმოჩნდეს, თუ მემკვიდრეობის დამტოვებელი პირის გარდაცვალებასა და ერთეულის მიერ ნებისმიერი სახის აქტივების მიღებას შორის გასულია დროის გარკვეული პერიოდი. ერთეულმა უნდა განსაზღვროს, საკმარისია თუ არა გარდაცვლილის ქონება მისი მისამართით წარმოქმნილი ყველა მოთხოვნისა და ყველა მემკვიდრეობითი აქტის დასაკმაყოფილებლად. თუ ანდერძი სადაოა, ეს ფაქტი ასევე გავლენას მოახდენს ერთეულში აქტივების შემოსვლის ალბათობაზე.
92. მემკვიდრეობით გადაცემული აქტივების სამართლიანი ღირებულების დადგენა ხდება ისევე, როგორც გრანტებისა და შემოწირულობების შემთხვევაში, როგორც ეს 97-ე პუნქტშია აღწერილი. ისეთი იურისდიქციის მიხედვით, რომლის თანახმადაც გარდაცვლილის ქონება ექვემდებარება დაბეგვრას, საგადასახადო ხელისუფლებას შესაძლოა უკვე დადგენილი ჰქონდეს ერთეულისათვის მემკვიდრეობით გადასაცემი აქტივების სამართლიანი ღირებულება და იგი შეიძლება ხელმისაწვდომი იყოს ერთეულისთვის. მემკვიდრეობითი აქტების შეფასება ხდება მიღებული ან მისაღები რესურსების სამართლიანი ღირებულებით.

საჩუქრები და შემოწირულობები, მათ შორის, საქონელი ნატურალური ფორმით

93. საჩუქრები და შემოწირულობები აქტივების ნებაყოფლობითი ტრანსფერებია, რომლებიც მოიცავს ფულადი სახსრებისა და სხვა მონეტარული აქტივების, ასევე ნატურალური ფორმით საქონლისა და მომსახურების ტრანსფერს, რომლითაც ერთი ერთეული ჩვეულებრივ უზრუნველყოფს მეორე ერთეულს პირობების გარეშე. ტრანსფერის განმახორციელებელი შეიძლება იყოს ერთეული ან ინდივიდუალური პირი. ფულადი სახსრებისა და სხვა მონეტარული აქტივების, ასევე ნატურალური ფორმით საქონლის საჩუქრებად და

შემოწირულობებად აღიარების შემთხვევაში, მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მატარებელ რესურსებზე კონტროლის განმაპირობებელ წარსულ მოვლენას ჩვეულებრივ, საჩუქრის ან შემოწირულობის მიღება წარმოადგენს. ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურების საჩუქრებად და შემოწირულობებად აღიარება განხილულია ქვემოთ მოცემულ 98-ე - 103-ე პუნქტებში.

94. საქონელი ნატურალური ფორმით არაგაცვლით ოპერაციაში ერთეულისათვის უსასყიდლოდ გადაცემულ მატერიალურ აქტივებს წარმოადგენს, მაგრამ შესაძლოა ექვემდებარებოდეს გარკვეულ პირობებს. განვითარების მრავალმხრივი ან ორმხრივი ორგანიზაციების მხრიდან გარედან შემოსული დახმარება ხშირად მოიცავს ნატურალური ფორმით საქონლის კომპონენტს.
95. საჩუქრები და შემოწირულობები (გარდა ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებისა) აღიარდება როგორც აქტივები და შემოსავალი იმ შემთხვევაში, თუ სავარაუდოა ერთეულში მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის შემოსვლა და აქტივების სამართლიანი ღირებულების საიმედოდ შეფასება. საჩუქრებისა და შემოწირულობების შემთხვევაში, ამ საჩუქრებისა და შემოწირულობების გაკეთება და შესაბამისი იურიდიული უფლების გადაცემა ხშირად ერთდროულად ხდება; ასეთ შემთხვევებში მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის ერთეულში შემოსვლა ეჭვგარეშეა.
96. ნატურალური ფორმით საქონლის აქტივებად აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც საქონელი მიღებულია, ან იმ შემთხვევაში, თუ ამ საქონლის მიღებაზე არსებობს მავალდებულებელი შეთანხმება. თუ ნატურალური ფორმით საქონლის მიღება ხდება რაიმე თანმხლები პირობების გარეშე, შემოსავალი აღიარდება დაუყოვნებლივ, ხოლო თუ სახეზეა რაიმე თანმხლები პირობა, აღიარდება ვალდებულება, რომელიც პირობების დაკმაყოფილების შემთხვევაში მცირდება და ხდება შემოსავლის აღიარება.
97. საჩუქრების და შემოწირულობების, ნატურალური ფორმით საქონლის ჩათვლით, თავდაპირველი აღიარებისას შეფასება ხდება მათი მიღების თარიღისათვის არსებული სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც შესაძლებელია დადგინდეს აქტიურ ბაზარზე არსებული ფასების გამოყენებით ან შეფასების გზით. აქტივის ღირებულებითი შეფასება ჩვეულებრივ ხდება ოფიციალურად აღიარებული სათანადო კვალიფიკაციის მქონე პროფესიონალი შემფასებლის მიერ. მრავალი აქტივის შემთხვევაში, სამართლიანი ღირებულების დადგენა მარტივად არის შესაძლებელი აქტიურ და ლიკვიდურ ბაზარზე

დაფიქსირებული ფასების მიხედვით. მაგალითად, მიმდინარე საბაზრო ფასების მოპოვება, ჩვეულებრივ, შესაძლებელია მიწის, არაპროფილური დანიშნულების შენობების, ავტომატური ავტომანქანებისა და მრავალი სახეობის ძირითადი აქტივებისათვის.

მომსახურება ნატურალური ფორმით

98. ერთეულს შეუძლია, მაგრამ არ მოეთხოვება, ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურება აღიაროს როგორც შემოსავალი და როგორც აქტივი.

99. ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებები ცალკეულ პირთა მიერ საჯარო სექტორის ერთეულისათვის არაგაცვლითი ოპერაციით გაწეული მომსახურებებია. ამ სახის მომსახურებები შეესაბამება აქტივის განსაზღვრებას, რადგანაც ერთეული ახორციელებს კონტროლს იმ რესურსზე, რომლიდანაც სავარაუდოა მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის შემოსვლა ერთეულში. მეორეს მხრივ, ასეთი აქტივების მოხმარება ხდება დაუყოვნებლივ და იმავე ღირებულების ოპერაცია ასევე აღიარდება ნატურალური ფორმით მომსახურების მოხმარების ასახვის მიზნით. მაგალითად, საჯარო სკოლამ, რომელიც მასწავლებელთა ასისტენტების მხრიდან იღებს ნებაყოფლობით უსასყიდლო მომსახურებას, რომლის სამართლიანი ღირებულების საიმედოდ შეფასებაც შესაძლებელია, შეიძლება აღიაროს აქტივისა და შემოსავლის ზრდა და აქტივისა და ხარჯების შემცირება. ხშირ შემთხვევაში ერთეული აღიარებს ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურების მოხმარებისათვის გაწეულ ხარჯებს, თუმცა ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურება ასევე შესაძლებელია გამოყენებული იქნას აქტივის შექმნის მიზნით, რა შემთხვევაშიც ნატურალური ფორმით გაწეულ მომსახურებებთან მიმართებით აღიარებული თანხა შევა შექმნილი აქტივის თვითღირებულებაში.

100. საჯარო სექტორის ერთეულები შეიძლება გვევლინებოდეს საზოგადოებრივი ინტერესების სამსახურში არსებული ნებაყოფლობითი ან არანებაყოფლობითი პროექტების ფარგლებში ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებების მიმღებად, მაგალითად,

(ა) სხვა სახელმწიფო ორგანოების ან საერთაშორისო ორგანიზაციების მხრიდან ტექნიკური დახმარება;

(ბ) სამართალდარღვევისათვის ნასამართლევ პირებს შეიძლება მოეთხოვებოდეთ საჯარო სექტორის ამა თუ იმ

ერთეულისათვის საზოგადოებრივად სასარგებლო სამუშაოს შესრულება;

- (გ) სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფმა საავადმყოფოებმა შეიძლება მიიღონ ასეთი სახის მომსახურება მოხალისეთა მხრიდან;
- (დ) საჯარო სკოლებმა შეიძლება მიიღონ ნებაყოფლობითი მომსახურება მშობლების მხრიდან, როგორც მასწავლებლების დახმარება, ან როგორც საბჭოს წევრებმა;
- (ე) ადგილობრივმა მმართველობებმა შეიძლება მიიღონ ნებაყოფლობითი მომსახურება მოხალისე მეხანძრეთა მხრიდან;

101. ნატურალური ფორმით გაწეული ზოგიერთი მომსახურება არ შეესაბამება აქტივის განსაზღვრებას, რადგან გაწეულ მომსახურებებზე ერთეულის მიერ განხორციელებული კონტროლი არასაკმარისია. სხვა შემთხვევებში, ერთეული შეიძლება ახორციელებდეს კონტროლს ნატურალური ფორმით გაწეულ მომსახურებებზე, მაგრამ არ ჰქონდეს მათი საიმედოდ შეფასების შესაძლებლობა და ამდენად, ვერ აკმაყოფილებდეს აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს. მეორეს მხრივ, ერთეულებს შესაძლოა შეეძლოთ ნატურალური ფორმით გაწეული კონკრეტული მომსახურების სამართლიანი ღირებულებით შეფასება, როგორცაა მაგალითად, პროფესიული ან სხვა ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებები, რომლებიც სხვა შემთხვევებში ადვილად ხელმისაწვდომია ეროვნულ ან საერთაშორისო ბაზარზე. მე-100 პუნქტში მოყვანილი ტიპის ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებების სამართლიანი ღირებულების დადგენისას, ერთეულმა შეიძლება დაასკვნას, რომ აღნიშნულ მომსახურებათა ღირებულება არაარსებითია. ბევრ შემთხვევაში ნატურალური ფორმით მომსახურებების გაწევა ხდება ისეთი პირების მიერ, რომლებსაც აკლიათ ან საერთოდ არ მიუღიათ შესაბამისი წვრთნა თუ სწავლება და ამდენად, ეს მომსახურებები ძირეულად განსხვავდება იმ მომსახურებათაგან, რომლებსაც ერთეული მიიღებდა იმ შემთხვევაში, ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებები რომ არ ყოფილიყო ხელმისაწვდომი.

102. ნატურალური ფორმით გაწეულ მომსახურებებთან დაკავშირებით არსებული მრავალი განუსაზღვრელობის გამო, მაგალითად როგორცაა, მომსახურებებზე კონტროლის განხორციელების შესაძლებლობა და ამ მომსახურებათა სამართლიანი ღირებულებით შეფასება, წინამდებარე სტანდარტი არ მოითხოვს ნატურალური

ფორმით გაწეული მომსახურებების აღიარებას, თუმცა 108-ე პუნქტის მიხედვით სასურველია საანგარიშგებო პერიოდში ნატურალური ფორმით მიღებული მომსახურებების შინაარსის და ტიპის შესახებ ინფორმაციის განმარტებით შენიშვნებში ასახვა. რაც შეეხება ყველა ინფორმაციის გამჟღავნებას, ნატურალური ფორმით გაწეულ მომსახურებებთან დაკავშირებით ინფორმაციის გამჟღავნება მოითხოვება, თუკი ეს მომსახურებები არსებითი ხასიათისაა. საჯარო სექტორის ზოგიერთი ერთეულისათვის მოხალისეთა მიერ გაწეული მომსახურებები შეიძლება დიდი მნიშვნელობის მქონე არ იყოს თანხობრივად, მაგრამ მნიშვნელოვანი იყოს თავისი შინაარსით.

103. ნატურალური ფორმით გაწეულ მომსახურებათა ამა თუ იმ ჯგუფთან მიმართებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შემუშავებისას, საჭიროა მრავალი ფაქტორის გათვალისწინება, მათ შორის ისეთი ფაქტორების, როგორცაა ამ მომსახურებათა გავლენა ერთეულის ფინანსურ მდგომარეობაზე, საქმიანობის შედეგსა და ფულადი სახსრების ნაკადებზე. იმან, თუ რამდენადაა ერთეული დამოკიდებული ნატურალური ფორმით გაწეულ მომსახურებათა ამა თუ იმ ჯგუფზე მის მიერ დასახული მიზნების მისაღწევად, შეიძლება გავლენა იქონიოს ერთეულის მიერ აქტივების აღიარებასთან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შემუშავებაზე. მაგალითად, ერთეულმა, რომელიც მის მიერ დასახული მიზნების განხორციელებისას დამოკიდებულია ნატურალური ფორმით გაწეულ მომსახურებათა ამა თუ იმ ჯგუფზე, უფრო სავარაუდოა აღიაროს ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებები, რომლებიც აქტივის განსაზღვრებას შეესაბამება და აღიარებისათვის არსებულ კრიტერიუმებს აკმაყოფილებს. იმის განსაზღვრისას, უნდა მოხდეს თუ არა ნატურალური ფორმით გაწეულ მომსახურებათა ამა თუ იმ ჯგუფის აღიარება, მხედველობაში მიიღება ასევე მსგავს გარემოში მოქმედ ანალოგიურ ერთეულთა საქმიანობა.

დაპირებები

104. დაპირებები მიმღები ერთეულისთვის აქტივების ტრანსფერის გადაცემის შესახებ სამართლებრივად არაქმედითი შეთანხმებებია. დაპირებები არ შეესაბამება აქტივის განსაზღვრებას, რადგან მიმღებ ერთეულს არ შეუძლია ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეულის ხელმისაწვდომობის გაკონტროლება მომავალ ეკონომიკურ სარგებელსა თუ მომსახურების პოტენციალზე, რომელიც დაპირებულ ობიექტშია განივთებული. ერთეულები არ აღიარებენ დაპირებულ ობიექტებს აქტივების ან შემოსავლის სახით. თუ

შემდგომში ხდება დაპირებული ობიექტის გადაცემა მიმღები ერთეულისათვის, იგი აღიარდება როგორც საჩუქარი ან შემოწირულობა ზემოთ მოცემული 93-ე - 97-ე პუნქტების შესაბამისად. სსბასს 19-ის მოთხოვნათა თანახმად შეიძლება გამართლებული იყოს დაპირებების პირობით აქტივებად ასახვა განმარტებით შენიშვნებში.

ავანსად მიღებული ტრანსფერები

105. იმ შემთხვევაში, თუ ერთეული იღებს რესურსებს იქამდე, სანამ ტრანსფერის შესახებ შეთანხმება გახდება მავალდებულებელი, რესურსების აღიარება ხდება აქტივის სახით, თუ ისინი შეესაბამება აქტივის განსაზღვრებას და აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს. წინასწარ მიღებულ ტრანსფერთან მიმართებაში ერთეული ასევე აღიარებს ვალდებულებას, თუ შეთანხმება გადაცემის შესახებ ჯერ არ გამხდარა მავალდებულებელი. ავანსად მიღებული ტრანსფერები ძირეულად არ განსხვავდება სხვა სახის წინასწარი შემოსულობებისგან და ამდენად ვალდებულების აღიარება ხდება ისეთი მოვლენის დადგომამდე, რომელიც ტრანსფერის შესახებ შეთანხმებას სავალდებულო ხასიათს ანიჭებს, და შეთანხმებით გათვალისწინებული ყველა სხვა პირობის შესრულებამდე. ასეთი მოვლენის დადგომისა და შეთანხმებით გათვალისწინებული ყველა სხვა პირობის შესრულების შემდეგ, ვალდებულება იხსნება და ხდება შემოსავლის აღიარება.

შელავათიანი სესხები

105ა. შელავათიანი სესხები წარმოადგენს ერთეულის მიერ საბაზრო პირობებზე დაბალი განაკვეთით მიღებულ სესხებს. სესხის დაფარვადი კომპონენტი, ისევე როგორც საპროცენტო გადახდები, წარმოადგენს გაცვლით ოპერაციას და მისი აღრიცხვა ხდება სსბასს 29-ის თანახმად, *ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება*. ერთეული მხედველობაში იღებს, წარმოადგენს თუ არა ოპერაციის ფასს (სესხის თანხები) და თავდაპირველი აღიარებისას სესხის სამართლიან ღირებულებას შორის არსებული რაიმე განსხვავება (იხ. სსბასს 29) არაგაცვლით შემოსავალს, რომლის აღრიცხვაც უნდა მოხდეს წინამდებარე სტანდარტის თანახმად.

105ბ. თუ ერთეული ოპერაციის ფასს (სესხის თანხები) და თავდაპირველი აღიარებისას სესხის სამართლიან ღირებულებას შორის არსებულ განსხვავებას არაგაცვლით შემოსავლად მიიჩნევს, იგი განსხვავების თანხას აღიარებს, როგორც შემოსავალს, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც არსებობს მიმდინარე მოვალეობა, მაგალითად, თუ ტრანსფერით მიღებულ/გადაცემულ აქტივებზე მიმღების მხრიდან

დაწესებული კონკრეტული პირობები იწვევს მიმდინარე მოვალეობის წარმოქმნას. იმ შემთხვევაში, როდესაც სახეზეა მიმდინარე მოვალეობა, მისი აღიარება ხდება ვალდებულების სახით. ერთეულის მიერ მიმდინარე მოვალეობის შესრულების შემდეგ ვალდებულება მცირდება და ხდება იმავე ოდენობის შემოსავლის აღიარება.

განმარტებითი შენიშვნები

106. ერთეულმა უშუალოდ ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში, ან მასთან დაკავშირებით გაკეთებულ შენიშვნებში უნდა მოახდინოს შემდეგი სახის ინფორმაციის გამოვლენა:
- (ა) არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლის თანხა, რომლის აღიარებაც მოხდა მოცემული პერიოდის განმავლობაში მთავარი ჯგუფების მიხედვით ქვემოთ მოცემული ინფორმაციის გამოყოფით:
 - (i) გადასახადები, გადასახადების მთავარი ჯგუფების გამოყოფით;
 - (ii) ტრანსფერები, ტრანსფერებიდან მიღებული შემოსავლის მთავარი ჯგუფების გამოყოფით;
 - (ბ) არაგაცვლითი ოპერაციებიდან წარმოქმნილ შემოსავალთან დაკავშირებით აღიარებული მოთხოვნების თანხა;
 - (გ) გარკვეულ პირობებს დაქვემდებარებული ტრანსფერით მიღებულ/გადაცემულ აქტივებთან დაკავშირებით აღიარებული ვალდებულებების თანხა;
 - (გ.ა) ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივების პირობებს დაქვემდებარებული შეღავათიან სესხებთან დაკავშირებით აღიარებული ვალდებულებების თანხა;
 - (დ) აღიარებული აქტივების თანხა, რომლებიც ექვემდებარება შეზღუდვებს და ამ შეზღუდვების შინაარსი;
 - (ე) არაგაცვლით ოპერაციებთან დაკავშირებით წარმოქმნილი ნებისმიერი წინასწარი შემოსულობების არსებობა და თანხების ოდენობა;
 - (ვ) ნაპატიები ვალდებულებების თანხა;
107. ერთეული ვალდებულია ზოგადი დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში ასახოს:

- (ა) არაგაცვლითი ოპერაციებიდან წარმოქმნილი შემოსავლის აღიარებისთვის მიღებული სააღრიცხვო პოლიტიკა;
- (ბ) არაგაცვლითი ოპერაციებიდან წარმოქმნილი შემოსავლის ძირითადი ჯგუფებისათვის, შემომავალი რესურსების სამართლიანი ღირებულებით შეფასების საფუძველი;
- (გ) საგადასახადო შემოსავლის ძირითადი ჯგუფებისათვის, რომელთა საიმედოდ შეფასებაც ერთეულს არ შეუძლია იმ პერიოდში, რომელშიც დადგა გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა, ინფორმაცია გადასახადის ბუნების შესახებ; და
- (დ) მემკვიდრეობის, საჩუქრებისა და შემოწირულობების ძირითადი ჯგუფების ბუნება და ტიპი, ნატურალური ფორმით მიღებული საქონლის ძირითადი ჯგუფების ცალკე გამოყოფით.

108. სასურველია, ერთეულებმა მოახდინონ ინფორმაციის გამჟღავნება ნატურალური ფორმით მიღებული მომსახურების ძირითადი ჯგუფების ბუნებისა და ტიპის შესახებ, მათ შორის იმათ შესახებ, რომელთა აღიარებაც არ მომხდარა. თუ რამდენად არის ერთეული დამოკიდებული ნატურალური ფორმით მიღებული მომსახურების ამა თუ იმ ჯგუფზე, განსაზღვრავს ინფორმაცია, რომლის გამჟღავნებაც უნდა მოხდეს ამ კონკრეტულ ჯგუფთან დაკავშირებით.
109. 106-ე და 107-ე პუნქტების მოთხოვნათა შესაბამისად, ინფორმაციის გამჟღავნება ანგარიშვალდებულ ერთეულს ეხმარება სსპას 1-ში განსაზღვრული ფინანსური ანგარიშგების ამოცანების შესრულებაში, რაც მდგომარეობს იმაში, რომ უზრუნველყოფილი იყოს გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში გამოსადეგი ინფორმაცია და მოხდეს ერთეულის მხრიდან მისთვის მინდობილი რესურსებისათვის ანგარიშვალდებულების წარმოჩენა.
110. შემოსავლის ძირითადი ჯგუფების შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება მომხმარებლებს ეხმარება ცოდნაზე დამყარებულ განსჯაში ერთეულის მიერ კონკრეტული შემოსავლის ნაკადების მიღებასთან დაკავშირებით.
111. პირობები და შეზღუდვები აწესებს ლიმიტებს იმ აქტივების გამოყენებაზე, რომლებიც გავლენას ახდენს ერთეულის საქმიანობაზე. (ა) პირობებთან მიმართებაში აღიარებული ვალდებულებების თანხისა და (ბ) შეზღუდვებს დაქვემდებარებული აქტივების თანხის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება მომხმარებლებს ეხმარება იმის განსჯაში, თუ რამდენად შესწევს ერთეულს უნარი გამოიყენოს თავისი აქტივები საკუთარი შეხედულებისამებრ. სასურველია

ერთეულებმა 106(გ) პუნქტის თანახმად მოთხოვნილი ინფორმაციის გამჟღავნება მოახდინონ ჯგუფების შესაბამისად.

112. 106 (გ) პუნქტის ერთეულებს მოეთხოვებათ არაგაცვლით ოპერაციებთან დაკავშირებით არსებული წინასწარი შემოსულობების განმარტებით შენიშვნებში ასახვა. ასეთ ვალდებულებებს ახლავს იმის რისკი, რომ ერთეულს მოუხდება მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის დათმობა იმ შემთხვევაში, თუ არ დადგა გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა ან ტრანსფერის შესახებ შეთანხმებამ არ მიიღო სავალდებულო ხასიათი. ამ საავანსო შემოსულობების შესახებ ინფორმაციის განმარტებით შენიშვნებში ასახვა მომხმარებლებს ეხმარება ერთეულის მიერ მომავალში მისაღები შემოსავლისა და წმინდა აქტივების მდგომარეობის შესახებ განსჯაში.
113. როგორც 68-ე პუნქტში იყო აღნიშნული, ხშირ შემთხვევაში ერთეულს შეუძლია საიმედოდ შეაფასოს საგადასახადო ოპერაციებიდან წარმოქმნილი აქტივები და შემოსავალი, მაგალითად, სტატისტიკური მოდელების გამოყენებით. თუმცა შესაძლოა არსებობდეს გამონაკლისი შემთხვევები, როცა ერთეულს არ შეუძლია წარმოქმნილი აქტივებისა და შემოსავლის საიმედოდ შეფასება გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომიდან ერთი ან რამდენიმე საგადასახადო პერიოდის გასვლამდე. ასეთ შემთხვევებში ერთეული განმარტებით შენიშვნებში ასახავს საგადასახადო ოპერაციების იმ ძირითადი ჯგუფების ბუნების შესახებ, რომელთა საიმედოდ შეფასება და, შესაბამისად, აღიარებაც შეუძლებელია იმ საანგარიშგებო პერიოდში, რომლის განმავლობაშიც დადგა გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა. ეს განმარტებითი შენიშვნები მომხმარებლებს ეხმარება ცოდნაზე დამყარებულ განსჯაში ერთეულის მიერ მომავალში მისაღები შემოსავლისა და წმინდა აქტივების მდგომარეობის შესახებ.
114. 107 (დ) პუნქტის ერთეულებს მათ მიერ მიღებული საჩუქრების, შემოწირულობებისა და მემკვიდრეობის ძირითადი ჯგუფების ტიპისა და ბუნების შესახებ ინფორმაციის განმარტებით შენიშვნებში ასახვა მოეთხოვებათ. რესურსების ეს შემოსვლა მიიღება ტრანსფერის განმხორციელებელი ერთეულის შეხედულებისამებრ, რომელიც მიმღებ ერთეულს აყენებს რისკის წინაშე, რომ მომავალ პერიოდებში ამ რესურსების წყარო შესაძლოა საგრძნობლად შეიცვალოს. ასეთი განმარტებითი შენიშვნები მომხმარებლებს ეხმარება ცოდნაზე

დამყარებულ განსჯაში ერთეულის მიერ მომავალში მისაღები შემოსავლისა და წმინდა აქტივების მდგომარეობის შესახებ.

115. იმ შემთხვევაში, თუ ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურება შეესაბამება აქტივის განსაზღვრებას და აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს, ერთეულებმა შეიძლება ისურვონ ნატურალური ფორმით გაწეული ამ მომსახურებების აღიარება და მათი სამართლიანი ღირებულებით შეფასება. 108-ე პუნქტის მიხედვით, სასურველია ერთეულმა განმარტებით შენიშვნებში ასახოს ინფორმაცია ნატურალური ფორმით მიღებული ყველა მომსახურების ბუნებისა და ტიპის შესახებ მიუხედავად იმისა, ისინი აღიარებულია თუ არა. ასეთი განმარტებითი შენიშვნები მომხმარებლებს შეიძლება დაეხმაროს ცოდნაზე დამყარებულ განსჯაში (ა) საანგარიშგებო პერიოდში ერთეულის მიერ დასახული ამოცანების მიღწევაში ამ მომსახურებების მიღებით გაწეული დახმარებისა და (ბ) ერთეულის მიერ დასახული ამოცანების მომავალში მიღწევაში ერთეულის ამ მომსახურებების მიღებით გაწეულ დახმარებაზე დამოკიდებულების შესახებ.

გარდამავალი დებულებები

116. [ამოღებულია]
117. [ამოღებულია]
118. [ამოღებულია]
119. [ამოღებულია]
120. [ამოღებულია]
121. [ამოღებულია]
122. [ამოღებულია]
123. [ამოღებულია]

ძალაში შესვლის თარიღი

124. ერთეულმა წინამდებარე სტანდარტი უნდა გამოიყენოს 2008 წლის 30 ივნისს ან მას შემდეგ დაწყებული პერიოდების ყოველწლიური ფინანსური ანგარიშგებისათვის, რეკომენდებულია მისი უფრო ადრე გამოყენებაც. იმ შემთხვევაში, თუ ერთეული წინამდებარე სტანდარტს გამოიყენებს 2008 წლის 30 ივნისამდე დაწყებული პერიოდებისათვის, მან ეს ფაქტი უნდა ასახოს განმარტებით შენიშვნებში.

- 124ა. სსბასს 28-მ შესწორება შეიტანა 37-ე პუნქტში. ერთეულმა ეს შესწორებები უნდა გამოიყენოს 2013 წლის 1 იანვარს ან ამ თარიღის შემდგომ დაწყებული პერიოდების ყოველწლიური ფინანსური ანგარიშგებისათვის. იმ შემთხვევაში, თუ ერთეული სსბასს 28-ს გამოიყენებს 2013 წლის 1 იანვრამდე დაწყებული პერიოდებისათვის, შესწორება ძალაშია და გამოყენებულ უნდა იქნეს ამ პერიოდებისთვისაც.
- 124ბ. სსბასს 29-მ შესწორება შეიტანა მე-5, მე-10, 87-ე და 106-ე პუნქტებში და სტანდარტს დაამატა პუნქტები 105ა და 105ბ. ერთეულმა ეს შესწორებები უნდა გამოიყენოს 2013 წლის 1 იანვარს ან ამ თარიღის შემდგომ დაწყებული პერიოდების ყოველწლიური ფინანსური ანგარიშგებისათვის. იმ შემთხვევაში, თუ ერთეული სსბასს 29-ს გამოიყენებს 2013 წლის 1 იანვრამდე დაწყებული პერიოდებისათვის, შესწორება ძალაშია და გამოყენებულ უნდა იქნას ამ პერიოდებისთვისაც.
- 124გ. 116-ე, 117-ე, 118-ე, 119-ე, 120-ე, 121-ე, 122-ე, 123-ე და 125-ე პუნქტები შეიცვალა სსბასს 33-ის, *დარიცხვის მეთოდის საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) პირველად გამოყენება*, 2015 წლის იანვარში გამოცემის შედეგად. ერთეულმა უნდა გამოიყენოს ეს ცვლილება წლიური ფინანსური ანგარიშგებისათვის, 2017 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული პერიოდებისთვის. ადრეული გამოყენება ნებადართულია. თუ ერთეული იყენებს სსბასს 33-ს 2017 წლის 1 იანვრამდე დაწყებული პერიოდისთვის, ამ ადრინდელი პერიოდისთვის ასევე უნდა იქნას გამოყენებული აღნიშნული ცვლილება.
- 124დ. მე-3 და მე-4 პუნქტები ამოღებულია 2016 წლის აპრილში *სსბასს-ების გამოყენების* გამოცემის შედეგად. ერთეულმა უნდა გამოიყენოს აღნიშნული ცვლილებები წლიური ფინანსური ანგარიშგებისათვის, 2018 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული პერიოდებისთვის. ადრეული გამოყენება რეკომენდებულია. თუ ერთეული ცვლილებებს გამოიყენებს 2018 წლის 1 იანვრამდე დაწყებული პერიოდისთვის, მან უნდა გაამჟღავნოს აღნიშნული ფაქტი.
- 124ე. 1-ლი, მე-2 და მე-6 პუნქტები შეეცვალა 2017 წლის იანვარში სსბასს 40-ის, *საჯარო სექტორის ერთეულთა გაერთიანებები*, გამოცემის შედეგად. ერთეულმა აღნიშნული ცვლილებები უნდა გამოიყენოს წლიური ფინანსური ანგარიშგებისათვის 2019 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული პერიოდებისთვის. ადრეული გამოყენება

რეკომენდებულია. თუ ერთეული იყენებს ცვლილებებს 2019 წლის 1 იანვრამდე დაწყებული პერიოდისთვის, მან უნდა გაამჟღავნოს აღნიშნული ფაქტი და ამავედროულად გამოიყენოს სსბასს 40.

125. როდესაც ერთეული ნერგავს დარიცხვის მეთოდის სსბასს-ებს, როგორც ეს განსაზღვრულია სსბასს 33-ში, *დარიცხვის მეთოდის საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) პირველად გამოყენება*, ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, ძალაში შესვლის თარიღისათვის, წინამდებარე სტანდარტი გამოიყენება ერთეულის წლიური ფინანსური ანგარიშგებისათვის, რომელიც მოიცავს პერიოდებს, დაწყებულს სსბასს-ების დანერგვის თარიღიდან ან მის შემდეგ.

დასკვნის საფუძველი

წინამდებარე დასკვნის საფუძველი თან ერთვის სსბასს 23-ს, მაგრამ არ არის სსბასს 23-ის შემადგენელი ნაწილი.

დს1. წინამდებარე დასკვნის საფუძველი აჯამებს სსბასსს-ს მოსაზრებებს სსბასს 23-ის დასკვნების გაკეთებისას. სსბასსს-ს ცალკეულმა წევრებმა ზოგიერთ ფაქტორს უფრო მეტი მნიშვნელობა მიანიჭეს, ვიდრე სხვებს. სსბასსს-ს წევრებმა, საკუთარი მოსაზრებების ფორმირების პროცესში, ძირეულად გამოიკვლიეს (ა) განმკარგულებელი კომიტეტის წევრების მიერ არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლის შესახებ გამოთქმული მოსაზრებები, 2004 წლის იანვარში გამოქვეყნებულ საკონსულტაციო დოკუმენტში *მოწვევა კომენტარების შესათავაზებლად, შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან (გადასახადებისა და ტრანსფერების ჩათვლით)*, (ბ) იმ უფლებამოსილი პირების მიერ გამოთქმული მოსაზრებები, რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს „*კომენტარების შესათავაზებლად მოწვევის*“ კონსულტაციებში და (გ) განსახილველი პროექტი 29-ის *შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან (გადასახადებისა და ტრანსფერების ჩათვლით)* რესპონდენტთა მიერ გამოთქმული მოსაზრებები.

დს2. წინამდებარე სსბასს-ის შემუშავებისას სსბასსს-მ მხედველობაში მიიღო ბასსს-ს მიერ გამოცემული შესაბამისი ფასს-ის დებულებები, განსაკუთრებით ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტი (ბასს) 20, *სახელმწიფო გრანტების ბუღალტრული აღრიცხვა და სახელმწიფო დახმარების განმარტებითი შენიშვნები* და ბასს 41, *სოფლის მეურნეობა*.

დს3. სსბასსს-თვის ცნობილია, რომ ბასსს ამჟამად მუშაობს შემოსავლის აღიარების პროექტზე და ბასსს-ს განსახილველ პროექტზე - შემოთავაზებული ცვლილებები ბასს 37-ში, *ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები*, სსბასსს მომავალშიც გააგრძელებს მონიტორინგს ამ პროექტებზე და შესაბამის დროს გაითვალისწინებს ფასს-ში შეტანილი ნებისმიერი შესწორებების შედეგებს სსბასსს-ისა და სსბასსს-ს პროექტებისთვის. თუმცა სსბასსს არ მიიჩნევს მართებულად, პირველმა გამოიყენოს ბასსს-ს შესაბამისი პროცესის შედეგები და წინასწარ ივარაუდოს ფასს-ში შესატანი ცვლილებები. ამას გარდა, საჯარო სექტორის მრავალი ერთეულისათვის არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლის მნიშვნელობის

გათვალისწინებით, სსბასსს თვლის, რომ მართებული არ იქნებოდა ბასსს-ს პროექტების შედეგის მოლოდინში წინამდებარე სტანდარტის გამოცემის დაყოვნება.

შესავალი

- დს4. მთავრობებისა და საჯარო სექტორის ბევრი სხვა ერთეულის შემოსავლის უდიდესი ნაწილი არაგაცვლითი ოპერაციების შედეგად მიიღება. ეს ოპერაციები ძირითადად მოიცავს გადასახადებით დაბეგრას, მაგრამ მასში შედის ასევე ტრანსფერებიც. წინამდებარე სსბასს ასეთი ტიპის ოპერაციებს საჯარო სექტორის ერთეულის პერსპექტივიდან განიხილავს.
- დს5. 2002 წელს სსბასსს-მ (მაშინდელმა სსკ) არაგაცვლითი ოპერაციების შედეგად მიღებული შემოსავლის (გადასახადებისა და ტრანსფერების ჩათვლით) აღიარებისა და შეფასებისთვის წამოიწყო სსბასსს-ის შემუშავების პროექტი. სსბასსს-მ „კომენტარების შესათავაზებლად მოწვევის“ შემუშავების მიზნით ჩამოაყალიბა განმკარგულელებელი კომიტეტი ამ თემასთან დაკავშირებული საკითხების განსახილველად და თავდაპირველი რეკომენდაციების შესათავაზებლად. კომიტეტი სხვადასხვა ქვეყნებიდან მოწვეული საჯარო სექტორის ფინანსური ანგარიშგების ექსპერტთაგან დაკომპლექტდა, ხოლო თავმჯდომარედ სსბასსს-ს წევრი დაინიშნა. „მოწვევა კომენტარების შესათავაზებლად“ 2004 წლის იანვარში გამოქვეყნდა და თან დაერთო კომენტარები მოთხოვნით 2004 წლის ივნისისთვის. მიღებულ იქნა 51 კომენტარი. 2004 წლის ნოემბერში სსბასსს-მ მოახდინა მიღებული კომენტარების ანალიზი და დაიწყო განსახილველი პროექტი 29-ის შედგენა, რომელიც 2006 წლის იანვარში გამოქვეყნდა კომენტარების მოთხოვნით 2006 წლის ივნისისთვის.
- დს6. 2006 წლის ნოემბერში სსბასსსს-მ ჩაატარა განსახილველი პროექტი 29-ის საპასუხო გამოხმაურების ძირეული ანალიზი, რის საფუძველზეც მოამზადა და გამოსაცემად დაამტკიცა წინამდებარე სსბასსს.

მიდგომა

- დს7. წინამდებარე სტანდარტი ამკვიდრებს ძირითად პრინციპებს არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლის აღიარებისთვის და იძლევა მითითებებს, თუ როგორ უნდა იყოს გამოყენებული ეს პრინციპები მთავრობებისა და საჯარო სექტორის

სხვა ერთეულების შემოსავლის მთავარ წყაროებთან მიმართებაში. წინამდებარე სტანდარტის შემუშავების პროცესში სსბასსს-მ განიხილა არჩევანი, მიეღო თუ არა ის მიდგომა, რომელიც მთავარ აქცენტს სხვადასხვა სპეციფიური ტიპის არაგაცვლითი ოპერაციებიდან წარმოქმნილი შემოსავლის აღრიცხვისთვის არსებული მოთხოვნების ჩამოყალიბებაზე აკეთებს. თუმცა, სსბასსს-მ მხედველობაში მიიღო და დაეთანხმა განმკარგულელებელი კომიტეტის მოსაზრებებს იმის თაობაზე, რომ ასეთ მიდგომას თან ახლავს იმის რისკის წარმოქმნა, რომ შედეგად მიღებული სტანდარტი ვერ უზრუნველყოფს ამომწურავ მითითებებს არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული ყველა შემოსავლისთვის. სსბასსს იზიარებს მოსაზრებას, რომ წინამდებარე სტანდარტით მიღებული მიდგომა უზრუნველყოფს არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლის აღიარებისთვის შესაბამისი ძირითადი პრინციპების დამკვიდრებას, რომლებიც შეიძლება გამოყენებული იქნას არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული ყველა შემოსავლისთვის.

ერთეულთა გაერთიანებები

დს8. წინამდებარე სტანდარტი არ აკონკრეტებს არაგაცვლითი ოპერაციების შედეგად ერთეულთა გაერთიანებები წარმოქმნის თუ არა შემოსავალს - ეს განპირობებულია იმით, რომ სსბასსს-ს არ განუხილავს საჯარო სექტორში ერთეულთა გაერთიანებების ფინანსური ანგარიშგება, მათ შორის არც ფასს 3-ის, *ერთეულთა გაერთიანებები*, საჯარო სექტორის ერთეულებისთვის გამოყენება.

დს8ა. შემდგომში, სსბასსს-მ გამოსცა სსბასს 40, *საჯარო სექტორის ერთეულთა გაერთიანებები*. სსბასს 40 განსაზღვრავს საჯარო სექტორის ერთეულთა გაერთიანებების აღრიცხვას, მათ შორის ნებისმიერი მოგების ან ზარალის აღრიცხვას. შესაბამისად, საჯარო სექტორის ერთეულთა გაერთიანებები გამორიცხულია ამ სტანდარტის მოქმედების სფეროდან.

ფულადი და არაფულადი აქტივები

დს9. წინამდებარე სტანდარტი ფულადი აქტივების სახით მიღებულ ან მისაღებ შემოსავალსა და არაფულადი აქტივების სახით მიღებულ ან მისაღებ შემოსავალთან მიმართებით განსხვავებულ მოთხოვნებს არ აწესებს. სსბასსს იზიარებს შეხედულებას, რომ თუმცა არაფულადი აქტივები შეფასებასთან დაკავშირებით დამატებით საზრუნავს წარმოქმნის, ისინი თავის მხრივ, არ ამართლებს ფინანსური ანგარიშგების განსხვავებულ მიდგომებს.

შეთანხმებების სამართლებრივი ქმედითუნარიანობა

დს10. წინამდებარე სტანდარტი შეთანხმებებს, პირობებს და შეზღუდვებს, განსაზღვრავს როგორც ტრანსფერის შესახებ ხელშეკრულებით, კანონმდებლობით ან სხვა სავალდებულო ხასიათის მქონე შეთანხმებით დაკისრებულ პირობებს ტრანსფერით მიღებული /გადაცემული აქტივების გამოყენებაზე. სტანდარტი ასახავს იმ შეხედულებას, რომ შეთანხმებების, პირობებისა და შეზღუდვების ეფექტურობის მიზნით, ისინი სამართლებრივად ქმედითუნარიანი უნდა იყოს. „მოწვევა კომენტარების შესათავაზებლად“ და განსახილველი პროექტი 29 ასევე ასახავს იმ პრინციპს, რომ ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივების გამოყენებაზე დაკისრებული შეთანხმებები წარმოდგენილი უნდა იყოს კანონებსა და სამართლებრივ ნორმებში, ან სხვა სავალდებულო ხასიათის მქონე შეთანხმებებში და თავისი შინაარსით სამართლებრივად ქმედითუნარიანი უნდა იყოს. სსბასსს მიიჩნევს, რომ აღნიშნული პრინციპი აუცილებელია შემოსავლის აღიარების არასწორი შეყოვნების ან არაარსებითი შეზღუდვის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნების თავიდან ასაცილებლად.

შეთანხმებები - პირობები

დს11. თუ აქტივის ტრანსფერი მიმღებს გარკვეულ პირობას უწყებს, წინამდებარე სტანდარტი ტრანსფერის მიმღები ერთეულისგან აქტივის თავდაპირველი აღიარებისას ტრანსფერთან მიმართებით ვალდებულების აღიარებას მოითხოვს. ეს გამოწვეულია იმით, რომ მიმღებს არ შეუძლია თავიდან აიცილოს რესურსების გადინება, რადგან, მოთხოვნის თანახმად, ტრანსფერით მიღებულ/გადაცემულ აქტივში განივთებული მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მოხმარება დანიშნულებისამებრ უნდა მოხდეს კონკრეტული საქონლის ან მომსახურების მესამე მხარეებისთვის მიწოდებისას ან მომავალი ეკონომიკური სარგებელი ან მომსახურების პოტენციალი უნდა დაუბრუნდეს ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულს. პირობის ხასიათიდან გამომდინარე, იგი შეიძლება შესრულებულ იქნას თანდათანობით, რაც ერთეულს საშუალებას მისცემს შეამციროს ვალდებულების მოცულობა და თანდათანობით აღიაროს შემოსავალი, ან იგი ასევე შეიძლება შესრულებულ იქნას მხოლოდ მომავალში კონკრეტული მოვლენის დადგომისას, რის შემთხვევაშიც ერთეული აუქმებს ვალდებულებას და აღიარებს შემოსავალს ამ მოვლენის დადგომისას.

დს12. ზოგიერთი იზიარებს იმ შეხედულებას, რომ ვალდებულების აღიარება უნდა მოხდეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ სავარაუდოა, რომ რესურსების შემოსვლასთან დაკავშირებული პირობები ვერ შესრულდება და ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეული მოითხოვს მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის დაბრუნებას.. სსბასსს-მ უარყო აღნიშნული შეხედულება იმ მოსაზრებით, რომ ამან შეიძლება გამოიწვიოს ერთეულების მიერ შემოსავლის დროზე ადრე აღიარება, რადგანაც ასეთ შემთხვევაში ერთეული შემოსავლის სახით აღიარებს აქტივის სრულ სამართლიან ღირებულებას, მოცემულ აქტივზე თავდაპირველი კონტროლის მოპოვების მომენტში, რესურსების გადინების მიუხედავად, რაც აუცილებელია პირობის დასაკმაყოფილებლად. შესაბამისად, ამ შემთხვევაში ფინანსურ ანგარიშგებაში არ მოხდება ტრანსფერით დაკისრებული პირობის შესრულების ან მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეულისათვის დაბრუნების მიმდინარე მოვალეობის აღიარება.

შეთანხმებები - შეზღუდვები

დს13. წინამდებარე სტანდარტი ერთეულებს არ აძლევს შეზღუდვასთან დაკავშირებით ვალდებულების აღიარების უფლებას ტრანსფერით მიღებული/გადაცემული აქტივის თავდაპირველი აღიარებისას. რაც გამოწვეულია იმით, რომ, როგორც წინამდებარე სტანდარტით არის განსაზღვრული, შეზღუდვები თავისთავად მიმღებ ერთეულს არ აკისრებს მიმდინარე მოვალეობას უარი თქვას მომავალ ეკონომიკურ სარგებელზე ან მომსახურების პოტენციალზე შეზღუდვის დასაკმაყოფილებლად. შეზღუდვის დარღვევამ შესაძლოა საბოლოო ჯამში ჯარიმამდე მიგვიყვანოს, მაგალითად როგორცაა, საურავი, რომელიც მიმღებ ერთეულს ეკისრება, თუმცა ასეთი ჯარიმა დარღვევით გამოწვეული სამართლებრივი ძალით აღსრულების პროცედურების შედეგია და არა აქტივის თავდაპირველი აღიარების შედეგი.

ოპერაციები გაცვლითი და არაგაცვლითი კომპონენტებით

დს14. წინამდებარე სტანდარტის თანახმად ერთსა და იმავე ოპერაციას შეიძლება გააჩნდეს ერთდროულად როგორც გაცვლითი, ასევე არაგაცვლითი კომპონენტები. ასეთ შემთხვევაში, სსბასსს იზიარებს იმ მოსაზრებას, რომ უნდა მოხდეს ოპერაციის შემადგენელი კომპონენტების ერთმანეთისგან გარჩევა და ცალ-ცალკე აღიარება. ოპერაციის შემადგენელი კომპონენტების ერთმანეთისგან გარჩევა

ზრდის ფინანსური ანგარიშგების გამჭვირვალობას და შეესაბამება ოპერაციების შინაარსის ანგარიშგების ხარისხობრივ მახასიათებლებს.

მფლობელთა შენატანები

დს15. წინამდებარე სტანდარტი ადგენს ზოგიერთი ტიპის დოკუმენტაციის მაგალითებს, რომლების მეშვეობითაც შესაძლებელია საჯარო სექტორში მფლობელთა შენატანების დადასტურება (38-ე პუნქტი). საჯარო სექტორის მრავალ ერთეულში რესურსების შემოსვლა ხდება მათი მაკონტროლებელი ან მფლობელი ერთეულების, ან მათი წევრებისაგან. კონკრეტული გარემოებების არსებობისას, რესურსების შემოსვლა მიეკუთვნება მფლობელთა შენატანებს. რესურსების შემოსვლის ფორმის დამადასტურებელი დოკუმენტაციის ან მაკონტროლებელი ერთეულის მიერ მისთვის მიკუთვნებული დანიშნულების მიუხედავად, წინამდებარე სტანდარტი გამოხატავს იმ შეხედულებას, რომ იმისათვის, რომ რესურსების შემოსვლა მფლობელთა შენატანებად კლასიფიცირდეს, ოპერაციის შინაარსი უნდა აკმაყოფილებდეს აღნიშნულ კლასიფიკაციას.

აქტივების შეფასება

დს16. წინამდებარე სტანდარტი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან შეძენილი აქტივების თავდაპირველ შეფასებას მათი შეძენის თარიღისათვის არსებული სამართლიანი ღირებულებით მოითხოვს. სსბასსს იზიარებს შეხედულებას, რომ მიზანშეწონილია ოპერაციის შინაარსისა და მიმდებისთვის მის მიერ მოტანილი შედეგების ასახვა. გაცვლითი ოპერაციის დროს შეძენის საფასური წარმოადგენს შეძენილი აქტივის სამართლიანი ღირებულების საზომს. თუმცა, განსაზღვრების თანახმად, არაგაცვლითი ოპერაციის დროს აქტივის შეძენისთვის განკუთვნილი ანაზღაურება მიახლოებით არ უდრის შეძენილი აქტივის სამართლიან ღირებულებას. სამართლიანი ღირებულება ყველაზე მეტი სიზუსტით წარმოაჩენს საჯარო სექტორის ერთეულის მიერ ოპერაციის შედეგად დარიცხულ ფაქტობრივ ღირებულებას. არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად მიღებული აქტივების თავდაპირველი შეფასება მათი სამართლიანი ღირებულებით შეესაბამება სსბასს 16-ში, *საინვესტიციო ქონება* და სსბასს 17-ში, *ძირითადი აქტივები*, უსასყიდლოდ ან ნომინალური ღირებულებით შეძენილი აქტივების შეფასების მიდგომას. სსბასსს-მ შემდგომი შესწორებები შეიტანა სსბასს 12-ში, *მატერიალური*

მარაგები, სსბასს 16-სა და სსბასს 17-ში აღნიშნული სტანდარტების წინამდებარე სტანდარტთან სრული თანხვედრის მიზნით.

ერთეულის საბანკო ანგარიშები

დს17. წინამდებარე სტანდარტი მოიცავს მოთხოვნას, რომ ერთეულის საბანკო ანგარიშზე დეპონირებული მთელი თანხა შეესაბამებოდეს აქტივის განსაზღვრებას და აკმაყოფილებდეს აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს. სსბასსს-მ ეს პრინციპი ჩამოაყალიბა საკასო მეთოდის სსბასსს-ის, *ვინანსური ანგარიშგება ბუღალტრული აღრიცხვის საკასო მეთოდით*, 1.2.6 და 1.2.7 პუნქტებში. სტანდარტი ასევე მოითხოვს ვალდებულების აღიარებას ანგარიშვალდებული ერთეულის მიერ მეორე ერთეულის წარმომადგენლის სახით მოქმედებისას მოკრებილ და თავის საბანკო ანგარიშზე დეპონირებულ ნებისმიერ თანხასთან მიმართებით.

ვალდებულებების შეფასება

დს18. წინამდებარე სტანდარტის მოთხოვნათა თანახმად, როდესაც ერთეული აღიარებს ვალდებულებას რესურსების შემოსვლასთან დაკავშირებით, ამ ვალდებულების შეფასება უნდა მოხდეს ანგარიშგების თარიღისათვის მოვალეობის შესასრულებლად საუკეთესო შეფასებით გაანგარიშებული საჭირო თანხით. შეფასების ეს საფუძველი შეესაბამება სსბასს 19-ს. სსბასსს ასევე გაეცნო ბასს 37-ის (ახალი სახელწოდებით *არაფინანსური ვალდებულებები*) მიერ შემოთავაზებულ შესწორებებს, რომლებსაც ემყარება სსბასს 19; იგი ასევე განახორციელებს მონიტორინგს და, საჭიროებისამებრ, გაითვალისწინებს ბასს 37-ის ცვლილებების ნებისმიერ საპასუხო ქმედებას.

გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა

დს19. წინამდებარე სტანდარტი გადასახადით დასაბეგრ მოვლენას განსაზღვრავს როგორც ისეთ წარსულ მოვლენას, რომელიც მთავრობის, კანონმდებლობის ან სხვა სახელისუფლებო ორგანოს მიერ განისაზღვრა, როგორც გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა. სტანდარტის თანახმად, ეს არის ყველაზე ადრეული შესაძლო დრო, როცა შეიძლება გადასახადით დასაბეგრი ოპერაციის შედეგად წარმოქმნილი აქტივებისა და შემოსავლის აღიარება და დრო, როცა დგება ისეთი წარსული მოვლენა, რომელიც წარმოქმნის აქტივის კონტროლს. სსბასსს-მ განიხილა ალტერნატიული შეხედულება, რომ ერთეული გადასახადით დაბეგრის შედეგად წარმოქმნილ რესურსებზე კონტროლს მოიპოვებს მხოლოდ ამ რესურსების

მიღებისას. თუმცა სსბასსს აღიარებს, რომ ზოგიერთი საგადასახადო ნაკადის საიმედოდ შეფასება სირთულეებთან იქნება დაკავშირებული, ამავდროულად უარყოფს ასეთ მიდგომას, როგორც არამართებულს, დარიცხვის მეთოდით ფინანსური ანგარიშგებისთვის.

წინასწარი შემოსულობები

დს20. ერთეულს, რომელიც ღებულობს რესურსებს გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომამდე, ან ტრანსფერის შესახებ ხელშეკრულების სამართლებრივ ძალაში შესვლამდე, წინამდებარე სტანდარტით აქტივის და იმავე ღირებულების ვალდებულების აღიარება მოეთხოვება. აღნიშნული შეესაბამება ბუღალტრული აღრიცხვის დარიცხვის მეთოდს შემოსავლის იმ პერიოდში აღიარებასთან დაკავშირებით, რომელშიც დგება შემოსავლის წარმომქმნელი მოვლენა. იმ შემთხვევაში, თუ გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა არ დადგა, ან ტრანსფერის შესახებ ხელშეკრულება არ შევიდა სამართლებრივ ძალაში, ერთეულს შეიძლება მოუწიოს რესურსების მთლიანად ან ნაწილობრივ დაბრუნება. ზოგიერთი იზიარებს მოსაზრებას, რომ რესურსების გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომამდე მიღების შემთხვევაში ერთეულმა უნდა აღიაროს ვალდებულება მაშინ, როცა იგი სავარაუდოდ მიიჩნევს რესურსების შემდგომი გადინების შესაძლებლობას. სსბასსს ემხრობა იმ მოსაზრებას, რომ შემოსავლის აღიარება არ უნდა მოხდეს გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომამდე და ამ პრინციპს ავრცელებს ტრანსფერებზეც, ამდენად, როცა ადგილი აქვს რესურსების მიღებას ტრანსფერის შესახებ ხელშეკრულება სავალდებულო ხასიათს შეიძენს, ერთეული აღიარებს აქტივს და ვალდებულებას როგორც წინასწარ მიღებული შემოსულობებისათვის.

საგადასახადო სისტემით ანაზღაურებული ხარჯები და საგადასახადო დანახარჯები

დს21. წინამდებარე სტანდარტის მოთხოვნათა თანახმად, საჭიროა საგადასახადო სისტემით ანაზღაურებული ხარჯები განვასხვაოთ საგადასახადო დანახარჯებისაგან და პირველის აღიარება ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში მოხდეს შემოსავლისაგან დამოუკიდებლად. რაც განპირობებულია იმით, რომ, როგორც წინამდებარე სტანდარტითაა განსაზღვრული, საგადასახადო სისტემით ანაზღაურებული ხარჯები შეესაბამება ხარჯების განსაზღვრებას და, სსბასსს 1-ში მოყვანილი პრინციპების თანახმად,

ხარჯებისა და შემოსავლის ურთიერთჩათვლა დაუშვებელია. წინამდებარე სტანდარტის მიხედვით, საგადასახადო დანახარჯები წარმოადგენს ერთ-ერთს იმ მრავალ ფაქტორთაგან, რომლებიც მიღებული ან მისაღები საგადასახადო შემოსავლის ოდენობის განსაზღვრისათვის გამოიყენება და რომლის აღიარება არ ხდება შემოსავლისაგან დამოუკიდებლად. სსბასსს ემხრობა მოსაზრებას, რომ ეს მიდგომა შესაბამისობაშია წინამდებარე სტანდარტით დადგენილ პრინციპებთან.

დს22. წინამდებარე სტანდარტით საგადასახადო სისტემით ანაზღაურებული ხარჯების მიმართ დადგენილი მიდგომა განსხვავდება ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) მიერ წევრი სახელმწიფოების სტატისტიკური დეკლარაციებისთვის ბოლო დროს დამტკიცებული მიდგომისაგან. დღესდღეობით OECD მოითხოვს, რომ საგადასახადო შემოსავალი ნაჩვენები იქნეს საგადასახადო სისტემით ანაზღაურებული ხარჯების წმინდა ოდენობით (გაუფლანგავი საგადასახადო კრედიტები) რამდენადაც ცალკეული გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულება მცირდება ნულამდე, გადასახადის გადამხდელისათვის განხორციელებული გადახდები გამოყვანილია დანახარჯების სახით³. სსბასსს მიიჩნევს, რომ OECD-ს ამჟამინდელი მიდგომა არ შეესატყვისება კონცეპტუალურ პრინციპებს, რომლებიც საფუძვლად უდევს სსბასსს-ებს და სსბასს 1-ის მოთხოვნას დანახარჯების და შემოსავლის კომპონენტების ურთიერთჩათვლის გამორიცხვის თაობაზე. სტატისტიკური ფინანსური ანგარიშგების სისტემა ამ ეტაპზე განხილვის სტადიაზე იმყოფება, უფრო კონკრეტულად, მზადდება გაეროს „ეროვნულ ანგარიშთა სისტემის“ ახალი გამოცემა, რომელიც 2008 წელს უნდა გამოქვეყნდეს. განახლებული სისტემა შეიძლება მოიცავდეს განახლებულ საანგარიშგებო მოთხოვნას საგადასახადო კრედიტებთან მიმართებაში. „ეროვნულ ანგარიშთა სისტემის“ განახლებული ვერსია ხშირად წინ უძღვის სხვა სტატისტიკური სისტემების განახლებას.

საგადასახადო სხვაობა

დს23. ზოგიერთი გადასახადის შემთხვევაში, ანგარიშვალდებული ერთეულები აცნობიერებენ, რომ ის თანხა, რომლის გადასახადის

³ OECD, შემოსავლების სტატისტიკა (პარიზი: OECD, 2000): გვ. 267, §20-21.

სახით მოკრების უფლებაც გააჩნია სახელმწიფოს საგადასახადო კანონმდებლობის თანახმად, უფრო მეტია, ვიდრე რეალურად იქნება მოკრებილი, მაგრამ არ შესწევთ ამ განსხვავების საიმედოდ შეფასების უნარი. რეალურად მოკრებილი თანხის ოდენობა ნაკლებია ჩრდილოვანი ეკონომიკის (შავი ბაზრის), თალითობის, ვალდებულებების განზრახ თავიდან აცილების, საგადასახადო კანონისადმი დაუმორჩილებლობისა და შეცდომების გამო. განსხვავება კანონის მიხედვით მოსაკრებ და იმ თანხას შორის, რომლის მოკრებაც რეალურად შესაძლებელია სახელმწიფოს მიერ, განიხილება, როგორც საგადასახადო სხვაობა. ის თანხები, რომლებიც ადრე შევიდა საგადასახადო შემოსავალში და რომლებიც განისაზღვრა, როგორც მოუკრებავი თანხები, საგადასახადო სხვაობის ნაწილს არ შეადგენს.

დს24. სსბასსს მიიჩნევს, რომ საგადასახადო სხვაობა აქტივის განსაზღვრებას არ შეესაბამება, რადგანაც ამ თანხებიდან არ არის მოსალოდნელი რესურსების შემოსვლა სახელმწიფოში. შესაბამისად, აქტივები, ვალდებულებები, შემოსავალი ან ხარჯები საგადასახადო თანხების სხვაობასთან მიმართებით არ აღიარდება.

ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებები

დს25. წინამდებარე სტანდარტით დაშვებულია, მაგრამ სავალდებულო არ არის ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებების აღიარება. წინამდებარე სტანდარტი იზიარებს იმ მოსაზრებას, რომ ნატურალური ფორმით გაწეულ მომსახურებათა უმრავლესობა შეესაბამება აქტივის განსაზღვრებას და, ფაქტობრივად უნდა მოხდეს მისი აღიარება. თუმცა, ასეთ შემთხვევებში, საიმედოდ შეფასებისას შეიძლება თავი იჩინოს სირთულეებმა. სხვა შემთხვევებში ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებები არ შესაბამება აქტივის განსაზღვრებას, რადგან უზრუნველყოფილ მომსახურებებზე ანგარიშვალდებული ერთეულის მიერ განხორციელებული კონტროლი არასაკმარისია. სსბასსს მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ შეფასებასთან და კონტროლთან დაკავშირებული სირთულეების გამო, ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებების აღიარება უნდა იყოს დაშვებული, მაგრამ არა სავალდებულო.

სავალდებულო შენატანები სოციალური უზრუნველყოფის სქემებში

დს26. წინამდებარე სტანდარტი თავისი მოქმედების სფეროდან არ გამორიცხავს სავალდებულო შენატანებს სოციალური უზრუნველყოფის სქემებში, რომლებიც წარმოადგენს არაგაცვლით ოპერაციებს. სხვადასხვა იურისდიქცია სოციალური უზრუნველყოფის სქემების დაფინანსების მთელ რიგ ვარიანტებს გვთავაზობს. წარმოქმნის თუ არა სოციალური უზრუნველყოფის სქემებში სავალდებულო შენატანები გაცვლით ან არაგაცვლით ოპერაციას, დამოკიდებულია მოცემული სქემის კონკრეტულ მექანიზმებზე და იმის დასადგენად, სოციალური უზრუნველყოფის სქემებში სავალდებულო შენატანების აღიარება წინამდებარე სტანდარტით დადგენილი პრინციპებით ხდება თუ საერთაშორისო ან ეროვნული სტანდარტების მიერ დადგენილი პრინციპებით, რომლებიც მსგავს სქემებს განიხილავს, პროფესიული განსჯის საგანს წარმოადგენს.

სსბასს 4-ის გადახედვა 2016 წლის აპრილში სსბასსს-ს მიერ გამოცემული სსბასს-ების გამოყენების შედეგად

დს27. **სსბასსს-მ 2016 წლის აპრილში გამოსცა *სსბასს-ების გამოყენება*. ამ დოკუმენტით, ყველა სსბასსს-ში იქნა ცვლილებები შეტანილი შემდეგ საკითხებთან დაკავშირებით:**

- (ა) თითოეული სტანდარტის მოქმედების სფეროდან ამოღებულია სტანდარტული პუნქტები სსბასსს-ების „საჯარო სექტორის ერთეულებისთვის, გარდა სახელმწიფო კომერციული საწარმოებისა (სკს)“ გამოყენების შესახებ;
- (ბ) ტერმინი „სკს“ შეცვლილია ტერმინით „საჯარო სექტორის კომერციული ერთეული“, საჭიროების შემთხვევაში; და
- (გ) ცვლილებები იქნა შეტანილი *საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების წინასიტყვაობის* მე-10 პუნქტში, იმ საჯარო სექტორის ერთეულების პოზიტიური აღწერით, რომლისთვისაც არის განკუთვნილი სსბასსს-ები.

ამ ცვლილებების მიზეზები განხილულია სსბასს 1-ის დასკვნის საფუძველში.

მითითებები დანერგვაზე

წინამდებარე მითითებები თან ახლავს სსბასს 23-ს, მაგრამ არ წარმოადგენს მის ნაწილს.

არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლის შეფასება, აღიარება და გამჟღავნება

საშემოსავლო გადასახადი (65-ე პუნქტი)

მდ1. ცენტრალური მთავრობა (ანგარიშვალდებული ერთეული) აწესებს 25 პროცენტის გადასახადს ფიზიკური პირის მიერ ქვეყანაში გამომუშავებულ შემოსავალზე. დაქირავებულებს მოეთხოვებათ ყოველთვიურად გადასახადის დაკავება სახელფასო უწყისებიდან და დაკავებული თანხის გადარიცხვა. მნიშვნელოვანი ოდენობის მქონე არასახელფასო შემოსავლის (მაგ., ინვესტიციების) მქონე ფიზიკურ პირებს მოეთხოვებათ კვარტალურად გადაიხადონ გარკვეული თანხა გადასახადის სახით. ამას გარდა, ფიზიკურმა პირებმა საგადასახადო წლის (კალენდარული წელი) მომდევნო წლის 15 აპრილამდე უნდა შეავსონ საგადასახადო დეკლარაცია საგადასახადო დეპარტამენტში და დაფარონ გადასახადის ამ დროისთვის დარჩენილი ოდენობა (ან მოითხოვონ თანხის დაბრუნება). მთავრობისთვის საანგარიშგებო პერიოდი მთავრდება 30 ივნისს.

მდ2. მთავრობა ახორციელებს კონტროლს რესურსზე - მისაღებ საშემოსავლო გადასახადზე - გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომისას, რომელიც გადასახადის გადამხდელთა მიერ დასაბეგრი შემოსავლის გამომუშავებას წარმოადგენს. საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს მთავრობა აღიარებს აქტივებსა და შემოსავალს ფიზიკური პირების მიერ საანგარიშგებო პერიოდში გამომუშავებულ შემოსავალზე დაკისრებულ საშემოსავლო გადასახადთან მიმართებით იმ შემთხვევაში, თუ შეძლებს მის საიმედოდ შეფასებას. აქტივებისა და შემოსავლის აღიარება ხდება ასევე წინა პერიოდებში გამომუშავებულ შემოსავალზე დაკისრებულ საშემოსავლო გადასახადთან მიმართებით, რომელიც არ შეესაბამებოდა აქტივის განსაზღვრებას ან ვერ აკმაყოფილებდა აღიარების კრიტერიუმებს მიმდინარე საანგარიშგებო პერიოდამდე.

საგადასახადო შემოსავლის შეფასება (67-ე-70-ე პუნქტები)

მდ3. ცენტრალური მთავრობა (ანგარიშვალდებული ერთეული) აწესებს საშემოსავლო გადასახადს მის იურისდიქციაში არსებული ყველა ფიზიკური პირის მიერ პირადად გამომუშავებულ შემოსავალზე. საშემოსავლო გადასახადის პირველად შემოღება მოხდა მიმდინარე

საანგარიშგებო პერიოდამდე დაახლოებით სამოცდაათი წლით ადრე და მთელი ამ სამოცდაათწლიანი პერიოდის საგადასახადო სტატისტიკა ხელმისაწვდომია. საგადასახადო წელი და საანგარიშგებო პერიოდი იწყება 1 იანვარს და სრულდება 31 დეკემბერს. გადასახადის გამამხდელეები მოვალენი არიან ყოველი წლის 30 აპრილამდე წარადგინონ საგადასახადო დეკლარაციები, ხოლო 30 ივნისამდე გადაიხადონ ყველა დარჩენილი გადასახდელი თანხა. კანონმდებლობის მიხედვით მთავრობა მოვალეა აუდიტორის მიერ შემოწმებული კონსოლიდირებული ზოგადი დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგება წარუდგინოს საკანონმდებლო ორგანოს არაუგვიანეს 31 მარტისა.

მდ4. საშემოსავლო გადასახადიდან მიღებული შემოსავლის აღიარება უნდა მოხდეს საანგარიშგებო პერიოდში, რომლის განმავლობაშიც დადგა გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა, ანუ მოხდა დასაბეგრი შემოსავლის გამოქმნა. რამდენადაც საგადასახადო ადმინისტრირების სისტემა მთავრობას არ აძლევს საშუალებას პირდაპირ შეაფასოს მისაღები საშემოსავლო გადასახადი მისი ზოგადი დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების გამოქვეყნებამდე, მთავრობა შეიმუშავებს მისაღები საშემოსავლო გადასახადიდან შემოსავლის არაპირდაპირი გზით შეფასების მოდელს. მთავრობა იყენებს საშემოსავლო გადასახადის მოკრების გამოცდილებას, რომელიც მას გააჩნია საგადასახადო სტატისტიკით და რომელსაც იგი ადარებს სხვა თვალსაჩინო მოვლენებს საიმედო მოდელის შესამუშავებლად. სხვა მოვლენები შეიძლება მოიცავდეს სხვა ეკონომიკურ სტატისტიკას, როგორცაა, მაგალითად, მთლიანი შიდა პროდუქტი, ფინანსური მოვლენა, მაგალითად, დამსაქმებელთა მიერ გამოქვითული საშემოსავლო გადასახადის ეტაპობრივად დაფარვა, გაყიდვებზე დაწესებული გადასახადი (თუ იგი აწესებს ასეთ გადასახადს) და ცენტრალური ბანკის მიერ მოკრებილი საბანკო ოპერაციების სტატისტიკა. მოცემულ მთავრობას მოდელის შემუშავებისას შეუძლია ისარგებლოს ეკონომეტრიკის სპეციალისტთა დახმარებით, ხოლო გარეშე აუდიტორმა მოახდინოს ამ მოდელის ვარგისიანობის შეფასება საერთაშორისო და ეროვნული აუდიტის სტანდარტების შესაბამისად.

მდ5. აღნიშნული მოდელი ანგარიშვალდებულ ერთეულს საშუალებას აძლევს საიმედოდ შეაფასოს საანგარიშგებო პერიოდში მასზე დარიცხული შემოსავალი და აქტივები, რომელთა აღიარება და ინფორმაციის გამჟღავნება შემდგომ ხდება ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში. ზოგადი დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები ასახავს სხვადასხვა

სააღრიცხვო პოლიტიკას, მათ შორის საშემოსავლო გადასახადიდან მიღებული შემოსავლის შეფასების საფუძველს. ასეთი გარემოებების არსებობისას, ერთი საანგარიშგებო პერიოდის საგადასახადო შემოსავლის შეფასება შეიძლება გადაისინჯოს მომდევნო პერიოდში. შეფასებაში შესული ცვლილებების აღიარება ხდება პერსპექტიულად სსბასს 3-ის შესაბამისად.

დამატებითი ღირებულების გადასახადი (65-ე პუნქტი)¹

მდ6. ცენტრალური მთავრობა (ანგარიშვალდებული ერთეული) დამატებითი ღირებულების გადასახადს (დღგ-ს) აწესებს ყველა სახის ბიზნესსა და საქმიანობაზე. ეს გადასახადი წარმოადგენს დამატებითი ღირებულების 15 პროცენტს და მისი მოკრება ხდება მოვაჭრე სუბიექტთა მიერ მომხმარებლებისაგან (გადასახადის გადამხდელთაგან) გაყიდვების დროს. მსხვილი და საშუალო ბიზნესის წარმომადგენლებს ევალებათ საგადასახადო დეპარტამენტისათვის დღგ-ს დეკლარაციების ელექტრონულად წარდგენა ყოველკვირეულად; თუმცა, მცირე ბიზნესის წარმომადგენლებს უფლება ეძლევათ დღგ-ს დეკლარაციის ხელით შევსებული ვერსიები წარადგინონ კვარტალურად.

მდ7. მთავრობა ახორციელებს კონტროლს რესურსზე - მისაღებ დღგ-ზე - ისეთი გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომისას, რომელიც წარმოადგენს გადასახადით დასაბეგრი საქმიანობის შესრულებას, ანუ დამატებითი ღირებულების გადასახადს დაქვემდებარებული საქონლის ან მომსახურებების გაყიდვას საანგარიშგებო პერიოდში. მთავრობა აქტივებს და შემოსავალს აღიარებს იმ საანგარიშგებო პერიოდის ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც ხორციელდება გადასახადით დასაბეგრი საქმიანობა ან მოგვიანებით, როგორც კი იგი შეძლებს გადასახადიდან მისაღები თანხის საიმედოდ შეფასებას. ხშირ შემთხვევაში საგადასახადო დეკლარაციის პერიოდი საანგარიშგებო პერიოდს არ ემთხვევა. ასეთ შემთხვევებში საანგარიშგებო პერიოდისათვის შეფასებით გაანგარიშებული საგადასახადო შემოსავალი შეიძლება გადაისინჯოს მომდევნო პერიოდში. შეფასებაში შესული ცვლილებების აღიარება ხდება პერსპექტიულად, სსბასს 3-ის შესაბამისად.

საქონელსა და მომსახურებაზე დაწესებული გადასახადი (65-ე პუნქტი)

¹ ზოგიერთი იურისდიქცია დამატებითი ღირებულების გადასახადის (დღგ-ს) და საქონელსა და მომსახურებაზე გადასახადის (სშგ) ტერმინებს იყენებს როგორც ურთიერთანაცვლებად ტერმინებს.

მდ8. ცენტრალური მთავრობა (ანგარიშვალდებული ერთეული) საქონელსა და მომსახურებაზე გადასახადს (სმგ-ს) აწესებს საქონლისა და მომსახურების გაყიდვებზე. გადასახადი განისაზღვრება გაყიდული საქონლისა და მომსახურების ღირებულების 10 პროცენტით. საქონლითა და მომსახურებით მოვაჭრეთა უმრავლესობას სმგ დეკლარაციის საგადასახადო დეპარტამენტისათვის წარდგენა მოეთხოვება ყოველკვირეულად ელექტრონული სახით, თუმცა, მცირე ბიზნესის წარმომადგენლებს შეუძლიათ სმგ დეკლარაციების ხელით შევსებული ვერსიები წარადგინონ კვარტალურად.

მდ9. მთავრობა ახორციელებს კონტროლს რესურსზე - მისაღებ სმგ-ზე - ისეთი გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომისას, რომელიც წარმოადგენს გადასახადით დასაბეგრი საქონლისა და მომსახურების გაყიდვას საანგარიშგებო პერიოდში. მთავრობა აქტივებს და შემოსავალს აღიარებს იმ საანგარიშგებო პერიოდის ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც ხორციელდებოდა გაყიდვა თუ შესყიდვა ან, თუ საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს გადასახადიდან მისაღები თანხის საიმედოდ შეფასება შეუძლებელია, მოგვიანებით, როგორც კი მას შესაძლებლობა ექნება საიმედოდ შეაფასოს გადასახადიდან მისაღები თანხა.

საბაჟო გადასახადი (65-ე პუნქტი)

მდ10. ცენტრალური მთავრობა (ანგარიშვალდებული ერთეული) საბაჟო გადასახადს აწესებს საქონლის ყველა სახის იმპორტზე. საბაჟო გადასახადი განსხვავდება იმპორტირებული საქონლის სახეობის მიხედვით და მისი დაწესება ხდება ისეთ დონეზე, რომ საცალო ბაზარზე უზრუნველყოფილ იქნას ადგილობრივად წარმოებული საქონლის შედარებით დაბალი ფასი. იმპორტირებული საქონლის შენახვა ხდება საბაჟოს საწყობებში იმპორტიორის მიერ საბაჟო გადასახადის გადახდამდე. იმპორტიორს მოეთხოვება იმპორტის შესახებ დეკლარაციის საბაჟო დეპარტამენტისათვის წარდგენა და საბაჟო გადასახადის დაუყოვნებლივ გადახდა. იმპორტიორთა უმეტესობა დეკლარაციებს წარადგენს ელექტრონულად საქონლის ჩამოსვლამდე და ახორციელებს თანხების ელექტრონულად გადარიცხვას საბაჟო დეპარტამენტისთვის საქონლის გემიდან ან საჰაერო ხომალდიდან გადმოტვირთვისთანავე ან მაშინვე, როგორც კი მატარებელი ან სატვირთო ავტომობილი საბაჟო საზღვარს გადაკვეთს.

მდ11. მთავრობა ახორციელებს კონტროლს რესურსზე - მისაღებ საბაჟო გადასახადზე - ისეთი გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის

დადგომისას, რომელიც წარმოადგენს საქონლის მოძრაობას საბაჟო საზღვარზე საანგარიშგებო პერიოდში. მთავრობა აქტივებს და შემოსავალს აღიარებს იმ საანგარიშგებო პერიოდის ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც ხდებოდა საქონლის მოძრაობა საბაჟო საზღვარზე ან მოგვიანებით, როგორც კი იგი საიმედოდ შეძლებს მისაღები საბაჟო გადასახადის შეფასებას.

მემკვიდრეობის გადასახადი (65-ე პუნქტი)

მდ12. ცენტრალური მთავრობა (ანგარიშვალდებული ერთეული) მემკვიდრეობის გადასახადს აწესებს 40 პროცენტის ოდენობით 500 000 ფულად ერთეულზე (ფე) მაღალ ფასად შეფასებულ ყველა სახის ქონებაზე. საქმეში ჩართულ სამედიცინო პერსონალს და დამკრძალავი ბიუროს დირექტორებს ევალებათ საგადასახადო დეპარტამენტს შეატყობინონ გარდაცვალების ყველა ფაქტის შესახებ, რის შემდეგაც შემფასებელი პირი ახდენს ქონების შუალედურ შეფასებას, რათა განისაზღვროს, მოხდეს თუ არა მემკვიდრეობის გადასახადის დაწესება. ანდერძის აღმსრულებელ პირებს მოეთხოვებათ ქონების აღწერა საგადასახადო დეპარტამენტთან ერთად, რომელიც ქონებას აფასებს და ადგენს ქონებაზე გადასახდელი გადასახადის ოდენობას. მემკვიდრეობა ოფიციალურად არ დადასტურება, სანამ არ მოხდება მემკვიდრეობის გადასახადის გადახდა. მემკვიდრეობასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის სირთულის გამო, ასევე შეფასებების აპელირების ხშირი შემთხვევების გამო, ქონების დადგენას და შესაბამისი გადასახადის მოკრებას საშუალოდ ოთხი წელი სჭირდება.

მდ13. მთავრობა ახორციელებს კონტროლს რესურსზე - მისაღები მემკვიდრეობის გადასახადზე - საგადასახადო მოვლენის დადგომისას, რომელიც წარმოადგენს გადასახადით დასაბეგრი ქონების მფლობელის გარდაცვალებას. მთავრობა აქტივებს და შემოსავალს აღიარებს იმ საანგარიშგებო პერიოდის ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც მოხდა პიროვნების გარდაცვალება ან მოგვიანებით, როგორც კი საიმედოდ შეძლებს აქტივების შეფასებას.

ქონების გადასახადი (65-ე პუნქტი)

მდ14. ადგილობრივი მთავრობა (ანგარიშვალდებული ერთეული) აწესებს გადასახადს მის იურისდიქციაში მყოფი ყველა სახის ქონების შეფასებული ღირებულების ერთი პროცენტის ოდენობით. მთავრობის

საანგარიშგებო პერიოდი მოიცავს პერიოდს 1 ივლისიდან 30 ივნისამდე. გადასახადის შემოღება ხდება 31 ივლისს იმ პირობის უზრუნველყოფით, რომ შეფასების თაობაზე შეტყობინებები ქონების მფლობელებს ეგზავნებათ ივლისის თვეში, ხოლო გადახდა უნდა მოხდეს 31 აგვისტომდე. იმ შემთხვევაში, თუ ამ დრომდე გადასახადების გადახდა არ განხორციელდა, ქონების მფლობელებს ეკისრებათ ჯარიმის გადახდა ყოველთვიურად გადაუხდელი თანხის სამი პროცენტის ოდენობით. საგადასახადო კანონმდებლობა მთავრობას უფლებას ანიჭებს, ჩამოართვას ქონება მის მფლობელებს და გაყიდოს იგი გადასახადის გადაუხდელი თანხის მოკრების მიზნით.

მდ15. მთავრობა ახორციელებს კონტროლს რესურსზე - მისაღებ ქონების გადასახადზე - ისეთი გადასახადით დასაბეგრი მოვლენის დადგომისას, რომელიც წარმოადგენს გადასახადის შემოღების თარიღის - 31 ივლისის - გასვლას. მთავრობა აქტივებს და შემოსავალს აღიარებს იმ საანგარიშგებო პერიოდის ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომელსაც ემთხვევა აღნიშნული თარიღი.

საშემოსავლო გადასახადის წინასწარი შემოსულობები (66-ე პუნქტი)

მდ16. ადგილობრივი მთავრობა (ანგარიშვალდებული ერთეული) საშემოსავლო გადასახადს უწესებს მის იურისდიქციაში შემავალ ყველა რეზიდენტს. საგადასახადო და საანგარიშგებო პერიოდები მოიცავს პერიოდს 1 იანვრიდან 31 დეკემბრამდე. თვითდასაქმებულ გადასახადის გადამხდელებს ევალებათ მათი წლიური შეფასებით განგარიშებული საშემოსავლო გადასახადის გადახდა საგადასახადო წლის დაწყებამდე არსებული წლის 24 დეკემბრამდე. საგადასახადო კანონმდებლობა განსაზღვრავს შეფასებულ ოდენობას, როგორც ყველაზე ბოლოს დასრულებული შეფასებისთვის განსაზღვრულ თანხას, რომელსაც ემატება ერთი მეათედი, თუ გადასახადის გადამხდელი 24 დეკემბრამდე არ წარმოადგენს განმარტებას უფრო დაბალი თანხის შესახებ (ჯარიმის შეფარდება ხდება იმ შემთხვევაში, თუ დამტკიცდა, რომ გადასახადის გადამხდელის მიერ შესრულებული შეფასება მნიშვნელოვნად უფრო ნაკლები ღირებულებისაა, ვიდრე საბოლოოდ გადასახდელი თანხა). საგადასახადო პერიოდის დასრულების შემდეგ თვითდასაქმებულ გადასახადის გადამხდელებს მოეთხოვებათ წარადგინონ საგადასახადო დეკლარაციები, რის საფუძველზეც მათ უნაზღაურდებათ შესაბამისი თანხები, ან უხდებათ დამატებითი გადასახადის გადახდა სახელმწიფოსთვის.

მდ17. 24 დეკემბრისთვის თვითდასაქმებული გადასახადის გადამხდელებისაგან მიღებული რესურსები მომდევნო წელს გადასახდელი გადასახადების წინასწარი შემოსულობაა. გადასახადით

დასაბეგრ მოვლენას წარმოადგენს შემოსავლის მიღება იმ საგადასახადო პერიოდისთვის, რომელიც ჯერ არ დამდგარა. ანგარიშვალდებული ერთეული აღიარებს როგორც აქტივების, (ბანკში არსებული ფულადი სახსრები), ასევე ვალდებულების ზრდას (შემოსულობის წინასწარ მიღება).

სხვა დონის ხელისუფლებისათვის ზოგადი დანიშნულებით გაცემული გრანტი (მე-14 - მე-16, 76-ე პუნქტები)

მდ18. ცენტრალური მთავრობა (ტრანსფერის განმახორციელებელი) 10 მილიონი ფე-ს ღირებულების გრანტს გადასცემს სოციალურად და ეკონომიკურად შეჭირვებული რეგიონის ადგილობრივ ხელისუფლებას. ადგილობრივი მთავრობა (ანგარიშვალდებული ერთეული), საკუთარი კონსტიტუციის ფარგლებში, ვალდებულია განახორციელოს მთელი რიგი სოციალური პროგრამებისა, თუმცა დახმარების გარეშე მას არ გააჩნია საკმარისი რესურსები ყველა ამ პროგრამის განსახორციელებლად. გრანტს თან არ ახლავს შეთანხმებები. ყველა ადგილობრივი მთავრობა ვალდებულია მოამზადოს და წარადგინოს აუდიტორის მიერ შემოწმებული ზოგადი დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგება.

მდ19. ამ სახის გრანტების გაცემას თან არ ახლავს არანაირი შეთანხმებები და შედეგის მიღწევის მოვალეობა, ამდენად, ტრანსფერების აღიარება ხდება აქტივებისა და შემოსავლის სახით იმ საანგარიშგებო პერიოდის ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც მოხდა ან უნდა მოხდეს მათი მიღება ადგილობრივი ხელისუფლების მიერ.

ტრანსფერი, რომელსაც თან ახლავს შეთანხმებები, რომლებიც არ აკმაყოფილებს პირობის განსაზღვრებას (მე-20–25-ე პუნქტები)

მდ20. ცენტრალური მთავრობა ახორციელებს 50 მილიონი ფე-ს ღირებულების ფულადი სახსრების ტრანსფერს სახელმწიფო ხელისუფლების საზოგადოებრივი განსახლების ერთეულისათვის, იმის დაკონკრეტებით, რომ:

- (ა) იგი გაზრდის საზოგადოებრივი განსახლების ფონდს ყველა სხვა გეგმიური ზრდის გადაჭარბებით დამატებითი 1,000 ერთეულით; ან
- (ბ) ფულადი სახსრების ტრანსფერს გამოიყენებს სხვაგვარად საზოგადოებრივი განსახლების საკუთარი ამოცანების ხელშესაწყობად.

იმ შემთხვევაში, თუ შეთანხმების პირობები არ დაკმაყოფილდა, მიმღები ერთეული ვალდებულია ფულადი სახსრები დაუბრუნოს ცენტრალურ მთავრობას.

მდ21. სახელმწიფო ხელისუფლების საზოგადოებრივი განსახლების ერთეული აღიარებს აქტივის (ფულადი სახსრების) ზრდას და 50 მილიონი ფე-ს ღირებულების მქონე შემოსავალს. ტრანსფერის შესახებ ხელშეკრულებაში დებულებები მოცემულია იმგვარად, რომ არ მოხდეს მიმღებისთვის შედეგის მიღწევის მოვალეობის დაწესება - შედეგის მიღწევის მოვალეობა ერთეულს ეკისრება მანდატით მინიჭებული საქმიანობიდან გამომდინარე და არა - ტრანსფერის პირობებით.

საჯარო სექტორის უნივერსიტეტისთვის გარკვეული შეზღუდვებით გადაცემული ტრანსფერი (მე-19 და 76-ე პუნქტები)

მდ22. ცენტრალური მთავრობა (ტრანსფერის განმახორციელებელი) უნივერსიტეტს (ანგარიშვალდებულ ერთეულს) ტრანსფერით გადასცემს 200 ჰექტარი ფართობის მქონე მიწის ნაკვეთს მთავარი დანიშნულების ქალაქში აღნიშნულ ფართზე საუნივერსიტეტო ქალაქის დაარსების მიზნით. ტრანსფერის შესახებ ხელშეკრულება კონკრეტულად განსაზღვრავს, რომ აღნიშნული მიწის ნაკვეთის გამოყენება უნდა მოხდეს საუნივერსიტეტო ქალაქისთვის, მაგრამ არ აკონკრეტებს, რომ, იმ შემთხვევაში, თუ არ მოხდება მოცემული მიწის ნაკვეთის აღნიშნული მიზნით გამოყენება, იგი უნდა დაუბრუნდეს ტრანსფერის განმახორციელებელ ერთეულს.

მდ23. უნივერსიტეტი მოცემულ მიწის ნაკვეთს აღიარებს როგორც აქტივს იმ საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც იგი მოიპოვებს კონტროლს აღნიშნულ მიწის ნაკვეთზე. მიწის აღიარება უნდა მოხდეს მისი სამართლიანი ღირებულებით სხასს 17-ის თანახმად. შეზღუდვა არ შეესაბამება ვალდებულების განსაზღვრებას და არ აკმაყოფილებს ვალდებულებად აღიარების კრიტერიუმებს, შესაბამისად, უნივერსიტეტი აღიარებს შემოსავალს მიწის ნაკვეთთან მიმართებაში იმ საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსური შედეგის შესახებ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც მოხდა მიწის აქტივის სახით აღიარება.

სხვა დონის ხელისუფლებისათვის გარკვეული პირობებით გაცემული გრანტი (მე-17 და მე-18 პუნქტები)

მდ24. ცენტრალური მთავრობა (ტრანსფერის განმახორციელებელი) პროვინციულ ხელისუფლებას (ანგარიშვალდებულ ერთეულს)

გადასცემს 10 მილიონი ფე-ს ღირებულების გრანტს საზოგადოებრივი ტრანსპორტის სისტემების გაუმჯობესებისა და მოვლა-შენახვისთვის. კონკრეტულად, ეს თანხა გამოყენებულ უნდა იქნეს შემდეგნაირად: 40 პროცენტი გამოყენებულ უნდა იქნეს არსებული სარკინიგზო და ტრამვაის სისტემის მოდერნიზაციისათვის, 40 პროცენტი - ახალი სარკინიგზო და ტრამვაის სისტემებისათვის, ხოლო 20 პროცენტი - მოძრავი შემადგენლობის შექმნისა და კეთილმოწყობისათვის. გრანტის პირობების თანახმად, აღნიშნული თანხების გამოყენება შეიძლება მხოლოდ დანიშნულებისამებრ, ხოლო პროვინციულ ხელისუფლებას ევალება აუდიტორის მიერ შემოწმებულ თავის ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში შეიტანოს შენიშვნა გრანტის თანხების გახარჯვის დეტალური აღწერით. ხელშეკრულების თანახმად, გრანტის დანიშნულებისამებრ გამოყენება უნდა მოხდეს მიმდინარე წლის განმავლობაში, ან იგი უნდა დაუბრუნდეს ცენტრალურ მთავრობას.

მდ25. პროვინციული ხელისუფლება გრანტის თანხას აღიარებს აქტივის სახით. პროვინციული ხელისუფლება ასევე აღიარებს ვალდებულებას, რომელიც წარმოიქმნება გრანტის თანხმდებ პირობასთან დაკავშირებით. პროვინციული ხელისუფლების მიერ პირობის დაკმაყოფილების შემდეგ, ანუ მას შემდეგ, რაც იგი თანხებს გახარჯავს მათი დანიშნულებისამებრ, იგი ამცირებს ვალდებულებას და აღიარებს შემოსავალს იმ საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც მოხდა ვალდებულების გაუქმება.

კვლევის ჩასატარებლად გაცემული გრანტი (თავისი შინაარსით წარმოადგენს გაცვლით ოპერაციას) (მე-8 პუნქტი)

მდ26. დასუფთავების საშუალებების მწარმოებელი მსხვილი კორპორაცია (ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეული) სახელმწიფო უნივერსიტეტს (ანგარიშვალდებულ ერთეულს) გადასცემს თანხას კონკრეტული ქიმიური ნაერთის მიერ კედლებიდან თუ სხვა მსგავსი ზედაპირებიდან წარწერების მოცილებისას სწრაფი და ეფექტური მოქმედების შესწავლის მიზნით კვლევის ჩასატარებლად. კორპორაციის მოთხოვნით, კვლევის შედეგების ფართოდ გამოქვეყნებამდე ისინი ჯერ მისთვის უნდა გახდეს ცნობილი; იგი ასევე აცხადებს უფლებას აღნიშნული ქიმიური კომპონენტის დაპატენტებაზე.

მდ27. აქ მოყვანილი მაგალითი წარმოადგენს გაცვლითი ოპერაციის მაგალითს. გრანტის სანაცვლოდ უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს

მომსახურების გაწევას კვლევის ჩატარების სახით და, შესაბამისად, არამატერიალურ აქტივს - კვლევის შედეგებიდან გამომდინარე სარგებლის მიღების (მომავალი ეკონომიკური სარგებლის) უფლებას. სსბასს 9 და სსბასს 31 - *არამატერიალური აქტივები*, სწორედ ამ სახის ოპერაციებს განიხილავს.

ვალის პატიება (84-ე - 87-ე პუნქტები)

მდ28. ცენტრალური მთავრობა (ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეული) ადგილობრივ მთავრობას (ანგარიშვალდებულ ერთეულს) გადასცემს 20 მილიონი ფე-ს ღირებულების სესხს, რათა ადგილობრივმა ხელისუფლებამ შეძლოს წყლის გამწმენდი ნაგებობის აშენება. არსებულ პოლიტიკაში ცვლილებების შეტანის შემდეგ ცენტრალური მთავრობა იღებს გადაწყვეტილებას ვალის პატიების შესახებ. ვალის პატიებას ამ შემთხვევაში თან არ ახლავს არანაირი პირობები. ეროვნული მთავრობა ადგილობრივ ხელისუფლებას საკუთარ გადაწყვეტილებას აცნობებს წერილობითი ფორმით, რასაც თან ურთავს სესხის გაცემასთან დაკავშირებულ დოკუმენტაციას, რომელსაც, თავის მხრივ, ახლავს ვალის პატიებისთვის საჭირო კომენტარები.

მდ29. ცენტრალური მთავრობისაგან ზემოხსენებული გადაწყვეტილების შესახებ წერილობითი შეტყობინებისა და შესაბამისი დოკუმენტაციის მიღების შემდეგ ადგილობრივი ხელისუფლება ახდენს მოცემულ ვალთან დაკავშირებული ვალდებულების აღიარების გაუქმებას და აღიარებს შემოსავალს იმ საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც მოხდა ვალდებულების აღიარების გაუქმება.

ქონების შეძენა გაცვლითი და არაგაცვლითი კომპონენტებით (მე-8 - მე-11, 39-ე - 41-ე პუნქტები)

მდ30. საჯარო სკოლა (ანგარიშვალდებულ ერთეული) ადგილობრივი ხელისუფლებისაგან იძენს 100 000 ფე-ს სამართლიანი ღირებულების მქონე მიწის ფართს 50 000 ფე-ად. ანგარიშვალდებულ ერთეულის დასკვნით, არაგაცვლითი ოპერაცია შედგება ორი კომპონენტისაგან: გაცვლითი და არაგაცვლითი კომპონენტებისაგან. ერთი კომპონენტი გულისხმობს მიწის ნახევარი წილის შესყიდვას 50 000 ფე-ად, ხოლო მეორე კომპონენტი წარმოადგენს არაგაცვლით ოპერაციას, რომლის დროსაც ხდება მიწის დარჩენილი ნახევარი წილის სკოლისთვის ტრანსფერით გადაცემა.

მდ31.იმ საანგარიშგებო პერიოდისთვის მომზადებულ ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც ადგილი ჰქონდა ზევით მოყვანილ ოპერაციას, საჯარო სკოლა აღიარებს მიწის ფართს 100 000 ფე-ს ღირებულებით (50 000 ფე-ის საფასური და 50 000 ფე-ის ტრანსფერი), მის აქტივში არსებული ფულადი სახსრების 50 000 ფე-ს ოდენობის შემცირებას და 50 000 ფე-ს ღირებულების მქონე არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად მიღებულ შემოსავალს (წმინდა აქტივებში აღიარებული ზრდის სამართლიანი ღირებულება).

სამომავლო მემკვიდრეობის გადაცემა (90-ე - 92 პუნქტები)

მდ32. 25 წლის ახალგაზრდა, რომელმაც ახლახანს დაამთავრა სახელმწიფო უნივერსიტეტი (ტრანსფერის განმახორციელებელი) უნივერსიტეტს (ანგარიშვალდებულ ერთეულს) ანდერძში მოიხსენიებს თავის მთავარ მემკვიდრედ. უნივერსიტეტს ეგზავნება ცნობა აღნიშნულის თაობაზე. კურსდამთავრებული, რომელიც ამჟამად 500 000 ფე-ად შეფასებული ქონების მფლობელია, არ არის დაქორწინებული და არ ჰყავს შვილები.

მდ33. სახელმწიფო უნივერსიტეტი იმ საანგარიშგებო პერიოდისთვის მომზადებულ თავის ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც შედგენილ იქნა ანდერძი, არ აღიარებს რაიმე სახის აქტივს ან შემოსავალს. მემკვიდრეობის გადაცემისთვის წარსულ მოვლენას წარმოადგენს მემკვიდრეობის დამტოვებელი პირის (ტრანსფერის განმახორციელებელი) გარდაცვალება, რომელიც ამ დროისათვის ჯერ არ დამდგარა.

დაპირება - სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფი საავადმყოფოსთვის ტელევიზიით გაკეთებული დაპირება (104-ე პუნქტი)

მდ34. 20X5 წლის 30 ივნისის საღამოს ადგილობრივი სატელევიზიო არხი აწყობს სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფი საავადმყოფოსთვის (ანგარიშვალდებულ ერთეულისთვის) სახსრების მოსაზიდ აქციას. სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფი საავადმყოფოს წლიური საანგარიშგებო თარიღი ემთხვევა 30 ივნისს. ტელემაყურებლები ტელეფონის ან ელექტრონული ფოსტის მეშვეობით იძლევიან დაპირებას გარკვეული ოდენობის თანხობრივი შემოწირულობის გაკეთების თაობაზე. აქციის დასასრულს მიღებულ იქნა 2 მილიონი ფე-ს ღირებულების შემოწირულობის გაკეთების დაპირება. დაპირებული შემოწირულობების გაკეთება არ არის სავალდებულო იმათთვის, ვინც ამ დაპირებას იძლევა. არსებული გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ დაპირებების დაახლოებით 75 პროცენტი სრულდება.

მდ35. სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფი საავადმყოფო თავის ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში არ აღიარებს არანაირ თანხებს ზემოხსენებულ დაპირებებთან დაკავშირებით. ერთეული ვერ აკონტროლებს დაპირებებთან დაკავშირებულ რესურსებს, რადგანაც მას არ შეუძლია გამორიცხოს ან დაარეგულიროს ტრანსფერის პერსპექტიული განმახორციელებლების ხელმისაწვდომობა დაპირებული რესურსებიდან მისაღებ მომავალ ეკონომიკურ სარგებელზე ან მომსახურების პოტენციალზე; შესაბამისად, მას არ შეუძლია აღიაროს აქტივი ან შესაბამისი შემოსავალი მანამ, სანამ შემოწირულობა სავალდებულო არ გახდება დონორისათვის.

ჯარიმები (88-ე - 89-ე პუნქტები)

მდ36. მსხვილ კორპორაციას ბრალი ედება მდინარის დაბინძურებაში. საჯარიმო ღონისძიების სახით მას ევალება დაბინძურების აღმოფხვრა და ჯარიმის გადახდა 50 მილიონი ფე-ს ოდენობით. კომპანიას გააჩნია ფინანსურად მყარი მდგომარეობა, ამდენად მას შეუძლია ჯარიმის თანხის გადახდა და აცხადებს, რომ იგი არ აპირებს საქმის გასაჩივრებას.

მდ37. მთავრობა (ანგარიშვალდებული ერთეული) აღიარებს მისაღებ თანხას და შემოსავალს 50 მილიონი ფე-ს ოდენობით იმ საანგარიშგებო პერიოდისთვის მომზადებულ ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც მოხდა ჯარიმის დაკისრება.

აღიარებული საგარეო დახმარება (76-ე - 82-ე პუნქტები)

მდ38. ცენტრალური მთავრობა A (ანგარიშვალდებული ერთეული) შედის შეთანხმებაში გარედან შემოსული დახმარების შესახებ ეროვნულ მთავრობა B-სთან, რომელიც ეროვნულ მთავრობა A-ს უზრუნველყოფს განვითარებაში დახმარებისთვის განკუთვნილი გრანტით ორწლიანი პერიოდის მანძილზე, ცენტრალური მთავრობა A-ს ჯანდაცვის სფეროში დასახული ამოცანების ხელშესაწყობად. გარედან შემოსული დახმარების შესახებ შეთანხმება სავალდებულოა ორივე მხარისათვის. შეთანხმება აკონკრეტებს ცენტრალური მთავრობა A-სგან განვითარებაში დახმარების მიზნით მისაღები ხელშეწყობის დეტალებს. მთავრობა A განვითარებაში დახმარების სამართლიან ღირებულებას აფასებს 5 მილიონ ფე-ად.

მდ39. მას შემდეგ, რაც საგარეო დახმარების შესახებ შეთანხმება სავალდებულო ხასიათს შეიძენს, ცენტრალური მთავრობა A აღიარებს აქტივს (მისაღები აქტივი) 5 მილიონი ფე-ს ღირებულების

თანხისთვის და ამავე ოდენობის შემოსავალს. რესურსები შეესაბამება აქტივის განსაზღვრებას და აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს მაშინ, როცა შეთანხმება იძენს სავალდებულო ხასიათს. აღნიშნულ შეთანხმებას არ გააჩნია არანაირი თანმხლები პირობები, რომლის თანახმადაც ერთეულს ევალება ვალდებულების აღიარება.

დამხმარე ორგანიზაციის შემოსავალი (76-ე, 93-ე - 97-ე პუნქტები)

მდ40. ორგანიზაცია Green-Aid Agency დამოკიდებულია სახელმწიფო მმართველობის ერთეულთა გარკვეული ჯგუფის დაფინანსებაზე. აღნიშნულმა სახელმწიფო მმართველობის ერთეულებმა ხელი მოაწერეს ოფიციალურ შეთანხმებას, რომელიც განსაზღვრავს Green-Aid Agency-თვის გასაწევი დაფინანსების დამტკიცებული ბიუჯეტის პროცენტულ მაჩვენებელს ჯგუფში შემავალი თითოეული სახელმწიფო მმართველობის ერთეულისათვის. Green-Aid Agency უფლებამოსილია თანხები გამოიყენოს მხოლოდ იმ საბიუჯეტო წლის დანახარჯების დასაფინანსებლად, რომლისთვისაც გამოყოფილია სახსრები. Green-Aid Agency-ის ფინანსური წელიწადი იწყება 1 იანვარს; მისი ბიუჯეტის დამტკიცება ხდება ამ თარიღამდე ოქტომბრის თვეში, ხოლო ანგარიშ-ფაქტურები სახელმწიფო მმართველობის ერთეულებს ეგზავნება ცალ-ცალკე ფოსტის მეშვეობით ბიუჯეტის დამტკიცებიდან ათი დღის ვადაში. ზოგიერთი სახელმწიფო მმართველობის ერთეული გადახდას ახორციელებს ფინანსური წელიწადის დაწყებამდე, ხოლო ზოგიერთი - ფინანსური წელიწადის განმავლობაში. ამის მიუხედავად, წარსულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით, ზოგიერთი სახელმწიფო მმართველობის ერთეულისაგან ძალზე ნაკლებ სავარაუდოა მათ მიერ გადასახდელი თანხების დაფარვა როგორც ფინანსური წელიწადის განმავლობაში, ასევე მის შემდგომ.

მდ41. 20X8 წლის საბიუჯეტო წლისათვის თანხების პროფილი და გადახდების დროში განაწილება შემდეგნაირი სახით გვევლინება:

	(მილიონი ფე)
20X7 წლის 24 ოქტომბერს დამტკიცებული ბიუჯეტი	55
20X7 წლის 4 ნოემბერს გამოწერილი ანგარიშ-ფაქტურის თანხა	55

20X7 წლის 31 დეკემბერს მიღებული ტრანსფერები	15
20X8 წლის განმავლობაში მიღებული ტრანსფერები	38
20X8 წლის 31 დეკემბრისათვის მიუღებელი თანხები, რომელთა მიღებაც ნაკლებად სავარაუდო იყო	2

მდ42. 20X7 წელს ორგანიზაცია Green-Aid Agency-მ მოახდინა 15 მილიონი ფე-ს ღირებულების აქტივის აღიარება 20X8 წლის დასაწყისამდე განხორციელებული ტრანსფერებიდან მიღებული თანხისთვის, რადგანაც იგი ახორციელებს კონტროლს აქტივზე ტრანსფერის მიღებისა და მისი საკუთარ საბანკო ანგარიშზე განთავსების შემდეგ. აღიარდა ასევე იმავე 15 მილიონი ფე-ს ღირებულების მქონე ვალდებულება და წინასწარ მიღებული შემოსავალი.

მდ43. 20X8 წელს Green Aid Agency-მ აღიარა ტრანსფერებიდან მიღებული 53 მილიონი ფე-ს შემოსავალი. თავისი ზოგადი დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში მან გააკეთა განმარტებითი შენიშვნა იმის თაობაზე, რომ 55 მილიონ ფე-ზე გამოწერილი იქნა ანგარიშ-ფაქტურა, ხოლო საექვო ვალის რეზერვი განისაზღვრა 2 მილიონი ფე-ს ოდენობით.

შემოსავლის სახით აღიარებული საქონელი ნატურალური ფორმით (42-ე, 93 – 97-ე პუნქტები)

მდ44. ტრანსფერის განმახორციელებელი სახელმწიფო A იმყოფება შეთანხმებაში საჯარო სექტორის ანგარიშვალდებულ ერთეულთან Aid Agency Inc., რომლის თანახმადაც, სახელმწიფო A უზრუნველყოფს ბრინჯის მიწოდებას Aid Agency Inc.-თვის მის წინაშე აღებული ფინანსური ვალდებულებების შესასრულებლად. სახელმწიფო A-ს მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების წარსულ განსხვავებულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით, Aid Agency Inc.-მ შეიმუშავა სააღრიცხვო პოლიტიკა, რომლის თანახმადაც აქტივისა და შემოსავლის აღიარება არ მოხდება მანამ, სანამ დაპირებული ბრინჯის პარტია არ იქნება მოწოდებული. სახელმწიფო A-ს დაპირების თანახმად, 20X5 წლის განმავლობაში მან Aid Agency Inc.-ს უნდა გაუწიოს დახმარება 300 000 მილიონი ფე-ს ოდენობით. შედეგად, სახელმწიფო A 20X5 წლის 12 იანვარს Aid Agency Inc.-ს აწვდის 1 000 მეტრულ ტონა ბრინჯს. ბრინჯის გადაცემა ხდება გადამცემი ქვეყნის ერთ-ერთ პორტში. Aid Agency Inc.-სა და სახელმწიფო A-ს შორის დაფინანსების შესახებ

გაფორმებული შეთანხმების თანახმად, ბრინჯის შეფასება ხდება ადრე შეთანხმებული ოდენობით, 300 ფე-ს თითოეულ ტონაზე იმ პირობით, რომ 1 000 მეტრული ტონა ბრინჯის გადაცემა სახელმწიფო A-ს სრულად ათავისუფლებს 300000 ფე-ს ღირებულების ფინანსური ვალდებულებისაგან. 20X5 წლის თებერვლისა და მარტის თვეებში Aid Agency Inc.-მ მისთვის მიწოდებული ბრინჯი გადასცა ადგილობრივ სადისტრიბუციო ქსელს B და C ქვეყნებში მოშიმშილე ხალხის მოთხოვნათა დაკმაყოფილების მიზნით.

მდ45. 20X5 წლის 12 იანვარს 1 000 მეტრული ტონა ბრინჯის საბაზრო ფასი შეადგენდა: 280 000 ფე-ს სახელმწიფო A-ში; 250 000 ფე-ს საერთაშორისო სასაქონლო ბაზარზე; 340 000 ფე-ს მიმღებ B ქვეყანაში და 400 000 ფე-ს მიმღებ C ქვეყანაში.

მდ46. ბრინჯის სამართლიანი ღირებულება შემოწირულობის გაკეთების მომენტში განსაზღვრული უნდა იყოს Aid Agency Inc.-ის მიერ აღიარებული შემოსავლის შესაფასებლად. დონორ და მიმღებ ორგანიზაციებს შორის არსებული ფინანსური შეთანხმება, რომლის თანახმადაც, ბრინჯის შეფასება შესაძლებელია 300 ფე-ს ღირებულებით ყოველ მეტრულ ტონაზე, დამოკიდებულია ამ ორ მხარეს შორის კერძო შეთანხმებაზე და აუცილებელი არ არის, რომ ასახავდეს ბრინჯის სამართლიან ღირებულებას. როგორც Aid Agency Inc.-ს, ასევე დონორ მთავრობა A-ს შეუძლია განახორციელოს ბრინჯის შეძენა მსოფლიო ბაზარზე უფრო დაბალი ფასით 250 000 ფე ღირებულებით. ცალკეული ქვეყნებისათვის საბაზრო ფასები შესაძლოა მერყეობდეს არსებული სავაჭრო ბარიერების ან, მიმღები ქვეყნების შემთხვევაში, საკვების მწვავე ნაკლებობით გამოწვეული დროებითი სირთულეების გამო და არ ასახავდეს ტრანსფერს საქმის კარგად მცოდნე და მოსურნე მყიდველსა და ასევე საქმის კარგად მცოდნე და მოსურნე გამყიდველს შორის ორგანიზებულ ბაზარზე. შესაბამისად, მსოფლიო ბაზარზე არსებული ფასი 250 000 ფე წარმოადგენს შეწირულობის სახით გადაცემული ბრინჯის სამართლიანი ღირებულების ყველაზე საიმედო და შესაბამის ასახვას. Aid Agency Inc.-მა აქტივის ზრდა (ბრინჯის მარაგები) და 250 000 ფე-ს ღირებულების შემოსავალი აღიარა იმ წლის ზოგადი დანიშნულების ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომლის განმავლობაშიც მოხდა ტრანსფერის მიღება.

აუღიარებელი ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურების განმარტებით შენიშვნებში ასახვა (98-ე - 102-ე, 108-ე პუნქტები)

მდ47. სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფი საავადმყოფოს (ანგარიშვალდებული ერთეულის) საადრიცხო პოლიტიკას წარმოადგენს მიღებული ნებაყოფლობით გაწეული მოხალისეთა მომსახურების აღიარება აქტივებისა და შემოსავლის სახით, როდესაც ისინი შეესაბამება აქტივის განსაზღვრებას და აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს. საავადმყოფო მოხალისეთა მხრიდან გაწეულ მომსახურებას სპეციალური ორგანიზებული პროგრამის ნაწილად მიიჩნევს, რომლის მთავარ მიზანს წარმოადგენს მოხალისეთათვის საავადმყოფოს გარემოს გაცნობა და მედდის პროფესიის, როგორც შესაძლო სამომავლო კარიერის, წახალისება. მოხალისეთა ასაკი უნდა აღემატებოდეს 16 წელს; ასევე თავდაპირველი მოთხოვნაა, რომ მათ უნდა აიღონ ექვსთვიანი სამუშაო ვალდებულება, რომლის ფარგლებშიც ისინი იმუშავენ კვირის მანძილზე ერთ 4-საათიან ცვლაში დილით ან ნაშუადღევს. თითოეული მოხალისესთვის პირველი ცვლა შედგება საავადმყოფოს საორიენტაციო გაცნობის ტრენინგისაგან. ბევრი ადგილობრივი კოლეჯი თავის სტუდენტებს უფლებას აძლევს გაიარონ ასეთ სამუშაო მათი სასწავლო პროგრამის ნაწილის სახით. მოხალისეები მუშაობისას ხელმძღვანელობენ კვალიფიცირებული მედდის მითითებებით და ასრულებენ ისეთ დავალებებს, როგორიცაა პაციენტების მონახულება და მათთვის წიგნების წაკითხვა. სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფი საავადმყოფო მოხალისეებს არ უნაზღაურებს მათ მიერ გაწეული მომსახურების საფასურს; იგი ასევე არ რთავს თავის თანამშრომლებს მოხალისეთა ნებაყოფლობით საქმიანობაში ამ უკანასკნელთა არყოფნისას მათი სამუშაოს შესასრულებლად.

მდ48. საავადმყოფო ახდენს იმ ხელშეკრულებათა ანალიზს, რომლებიც მას გაფორმებული აქვს მოხალისეებთან, რის შედეგადაც გამოაქვს დასკვნა, რომ, სულ მცირე, ახალი მოხალისე პირის პირველი ექვსთვიანი ვადის მანძილზე მას გააჩნია მოხალისეთა მიერ გასაწევ მომსახურებაზე საკმარისი კონტროლი, რომ შეესაბამებოდეს აქტივზე განხორციელებული კონტროლის განსაზღვრებას. საავადმყოფო ასევე აკეთებს დასკვნას, რომ მოხალისეთაგან იგი იღებს მომსახურების პოტენციალს, რომელიც აქტივის განსაზღვრებას შეესაბამება. მეორეს მხრივ იგი ასკვნის, რომ მას არ შეუძლია მოხალისეთა მიერ გაწეული მომსახურების სამართლიანი ღირებულების საიმედოდ შეფასება, რადგანაც ამ მომსახურებას არ გააჩნია შესატყვისი ანაზღაურებადი შტატი საავადმყოფოს პერსონალის ან მოცემულ რეგიონში არსებული სხვა ჯანდაცვისა თუ სოციალური დაწესებულებების თანამშრომლის შტატის სახით, რომელთანაც შესაძლებელი იქნებოდა შედარება. საავადმყოფო არ აღიარებს მოხალისეთა მიერ ნატურალური ფორმით

გაწეულ მომსახურებებს. იგი მოხალისეთა მიერ საანგარიშგებო პერიოდის მანძილზე გაწეული მომსახურების ფარგლებში ნამუშევარი საათების ოდენობაზე და გაწეული მომსახურებების აღწერილობაზე აკეთებს განმარტებით შენიშვნებს.

მფლობელთა შენატანები (37-ე - 38-ე პუნქტები)

მდ49. 20X0 წელს მეზობელმა ქალაქებმა ალტონემ, ბეროლინიმ და კადომიმ ჩამოაყალიბეს Tri-Cities Electricity Generating Service (TCEGS) (ანგარიშვალდებული ერთეული). წესდება, რომლის საფუძველზეც შეიქმნა TCEGS, წარმოადგენს მავალდებულებელ დოკუმენტს ქალაქის მთავრობებისათვის და უზრუნველყოფს თანასწორუფლებიან პარტნიორობას, რომლის შეცვლაც შესაძლებელია მხოლოდ შესაბამისი შეთანხმებით. ქალაქებმა TCEGS-ის დასაფუძნებლად განახორციელეს 25 მილიონი ფე-ს ღირებულების დაბანდება (თითოეულმა). ეს დაბანდებები შეესაბამება მფლობელთა შენატანების განსაზღვრებას, რომელსაც ერთეული აღიარებს კიდევ ასეთის სახით. წესდება ასევე უზრუნველყოფს იმ პირობას, რომ ქალაქებმა TCEGS-ის პროდუქციის შესყიდვა აწარმოონ მფლობელობაში მათი წილის პროპორციულად. ფასი, რომლითაც უნდა მოხდეს შესყიდვა, პროდუქციის წარმოებაზე გაწეული მთლიანი დანახარჯების ტოლია. 20X9 წელს ქალაქმა ბეროლინიმ თანხმობა განაცხადა ქალაქში ალუმინის სადნობი ქარხნის მშენებლობაზე, რაც ნიშნავდა ქალაქის მიერ მოხმარებული ელექტროენერჯის ოდენობის გააორმაგებს. სამივე ქალაქი შეთანხმდა, რომ შესწორება შეეტანათ TCEGS-ის წესდებაში, რომლის საფუძველზეც ქ. ბეროლინი უფლებას იძენდა განეხორციელებინა შენატანი, რომელიც წარმოქმნიდა დამატებითი ელექტროენერჯის გამომუშავების საშუალების აშენების შესაძლებლობას. TCEGS-ის დამოუკიდებელი შეფასების შემდეგ ქალაქები შეთანხმდნენ, რომ ქ. ბეროლინის განეხორციელებინა 50 მილიონი ფე-ს ღირებულების შენატანი და გაეზარდა თავისი მფლობელის წილი 49,9%-მდე, რის შედეგადაც ალტონესა და კადომის შესაბამისად დარჩათ 25,05% წილი თითოეულს.

მდ50. როდესაც წესდების შესწორება იძენს სავალდებულო ხასიათს, TCEGS აღიარებს აქტივების ზრდას 50 მილიონი ფე-ით (მისაღები ფულადი სახსრების ან მფლობელთა შენატანების სახით) და 50 მილიონი ფე-ს ღირებულების მფლობელთა შენატანს . .

შეთანხმება გრანტის გაცემის თაობაზე, რომელიც არ მოითხოვს ვალდებულების აღიარებას (მე-20 – 25-ე პუნქტები)

მდ51. A ქვეყნის ეროვნული პარკების დაცვის დეპარტამენტი (ანგარიშვალდებული ერთეული) იღებს გრანტს B ქვეყნის ორმხრივი დახმარების სააგენტოსგან 500 000 ფე-ს ოდენობით. ხელშეკრულება გრანტის შესახებ მოიცავს პირობას, რომ გრანტის გამოყენება უნდა მოხდეს A ქვეყნის არსებული ველური ბუნების რეზერვაციების განადგურებული ტყეების აღსადგენად, მაგრამ იმ შემთხვევაში, თუ გრანტის თანხების გამოყენება არ მოხდა ამ მიზნისთვის, იგი უნდა დაუბრუნდეს B ქვეყანას. გრანტის შესახებ ხელშეკრულების პირობების იძულებითი წესით განხორციელება ხდება A ქვეყნის სასამართლოების ძალით და საერთაშორისო სასამართლო ორგანოებში. ეროვნული პარკების დაცვის დეპარტამენტმა ზედიზედ უკვე მეცამეტედ მიიღო ამ ტიპის გრანტი ერთი და იმავე ტრანსფერის განმახორციელებელი ერთეულისაგან. წინა წლებში გრანტის გამოყენება არ ხდებოდა დანიშნულებისამებრ, მაგრამ იგი ხმარდებოდა ეროვნული პარკის მიმდებარედ არსებული მიწების შესყიდვას პარკისთვის შემოსაერთებლად. გასული ცამეტი წლის მანძილზე ეროვნული პარკების დაცვის დეპარტამენტს არ განუხორციელებია არანაირი რეაბილიტაციის სამუშაოები განადგურებული ტყეების აღსადგენად. B ქვეყნის ორმხრივი დახმარების სააგენტო საქმის კურსშია ხელშეკრულების პირობის აღნიშნულ დარღვევასთან დაკავშირებით.

მდ52. ეროვნული პარკების დაცვის დეპარტამენტმა მოახდინა ოპერაციის ანალიზი და გამოიტანა დასკვნა, რომ მიუხედავად იმისა, რომ გრანტის შესახებ ხელშეკრულების პირობები ექვემდებარება იძულებითი წესით განხორციელებას, რადგანაც ორმხრივი დახმარების სააგენტოს პირობა ადრე არ შეუსრულებია; იმის გათვალისწინებით, რომ არ არსებობს რაიმე მინიშნება იმაზე, რომ ეს პირობები ოდესმე შესრულდება, პირობებს შეთანხმების და პირობის ფორმა გააჩნია, მაგრამ თავიანთი შინაარსით მათ არ შეესატყვისება. ეროვნული პარკების დაცვის დეპარტამენტი აღიარებს აქტივის ზრდას (ბანკში არსებული ფულადი სახსრების) და გრანტიდან მიღებულ შემოსავალს, მაგრამ არ აღიარებს ვალდებულებას.

A სახელმწიფოს ფინანსურ ანგარიშგებაში გაკეთებული განმარტებითი შენიშვნები (106-ე - 108-ე პუნქტები)

მდ53. 20X2 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის A სახელმწიფო ახდენს სსბასს-ის თანახმად მომზადებული ფინანსური ანგარიშგების პირველად მომზადებას და წარდგენას. ფინანსურ ანგარიშგებაში იგი ახდენს შემდეგი სახის ინფორმაციის გამჟღავნებას:

ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგება

	20X2 (ფე',000)	20X1 (ფე',000)
შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან		
საგადასახადო შემოსავლები		
შემოსავალი საშემოსავლო გადასახადიდან (შენიშვნები 4 და 8)	XXX	XXX
საქონელსა და მომსახურებებზე დაწესებული გადასახადი (შენიშვნა 5)	XXX	XXX
მემკვიდრეობის გადასახადები (შენიშვნები 6 და 9)	XX	XX

ტრანსფერებიდან მიღებული შემოსავალი

ტრანსფერები სხვა მთავრობებისგან (შენიშვნა 7)	XXX	XXX
საჩუქრები, შემოწირულობები და საქონელი ნატურალური ფორმით (შენიშვნა 13)	X	X
ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურება (შენიშვნები 15 და 16)	X	X

ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგება

მიმდინარე აქტივები

ბანკში არსებული ფულადი სახსრები	XX	XX
მისაღები გადასახადების თანხები		
საქონელსა და მომსახურებებზე დაწესებული მისაღები გადასახადები (შენიშვნა 5)	XX	XX
მისაღები ტრანსფერები		
სხვა სახელმწიფოებისაგან მისაღები ტრანსფერები (შენიშვნა 7)	X	X

გრძელვადიანი აქტივები

მიწა (შენიშვნა 11)	XXX	XXX
ძირითადი აქტივები (შენიშვნები 12 და 14)	XX	XX

მიმდინარე ვალდებულებები

ტრანსფერის შესახებ შეთანხმებების თანახმად აღიარებული ვალდებულებები (შენიშვნა 10)	XX	XX
--	----	----

შემოსულობების წინასწარი მიღება

გადასახადები	X	X
ტრანსფერები	X	X

ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები

სააღრიცხვო პოლიტიკა

არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლის აღიარება

1. საგადასახადო ოპერაციებიდან წარმოქმნილი აქტივებისა და შემოსავლის აღიარება ხდება სსბასს 23-ის, *შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან (გადასახადები და ტრანსფერები)* მოთხოვნათა თანახმად, თუმცა საშემოსავლო და მემკვიდრეობის გადასახადებთან მიმართებით, სახელმწიფო იყენებს წინამდებარე სტანდარტში მოყვანილ გარდამავალ დებულებებს.

გარდა საშემოსავლო და მემკვიდრეობის გადასახადებისა, საგადასახადო ოპერაციებიდან წარმოქმნილი აქტივებისა და შემოსავლის აღიარება ხდება იმ პერიოდში, რომლის განმავლობაშიც დგება გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა, იმ პირობით, რომ აქტივები უნდა შეესაბამებოდეს აქტივის განსაზღვრებას და აკმაყოფილებდეს აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს. საშემოსავლო და მემკვიდრეობის გადასახადების აღიარება ხდება იმ პერიოდში, რომლის განმავლობაშიც ხდება გადასახადის გადახდის თანხის შემოსვლა (იხილეთ შენიშვნები 4 და 6).

2. ტრანსფერის ოპერაციებიდან წარმოქმნილი აქტივებისა და შემოსავლის აღიარება ხდება იმ პერიოდში, რომლის განმავლობაშიც შეთანხმება ტრანსფერის შესახებ იძენს სავალდებულო ხასიათს, გარდა ნატურალური ფორმით გაწეული ზოგიერთი მომსახურების შემთხვევისა. სახელმწიფო აღიარებს ნატურალური ფორმით გაწეულ მხოლოდ იმ მომსახურებებს, რომლებიც მიიღება ორგანიზებული პროგრამის ნაწილის სახით და რომლისთვისაც მას შეუძლია სამართლიანი ღირებულების დადგენა საბაზრო ფასების გათვალისწინებით. ნატურალური ფორმით გაწეული სხვა მომსახურებები არ აღიარდება.

3. როდესაც ტრანსფერი ექვემდებარება იმ პირობებს, რომლებიც, მათი შეუსრულებლობის შემთხვევაში, მოითხოვს ტრანსფერით

მიღებული/გადაცემული რესურსების დაბრუნებას, სახელმწიფო აღიარებს ვალდებულებას ამ პირობების შესრულებამდე.

არაგაცვლითი ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლის ძირითადი ჯგუფების შეფასების საფუძველი

გადასახადები

4. საშემოსავლო გადასახადიდან მიღებული შემოსავლის შეფასება ხდება საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში მიღებული ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების ნომინალური ღირებულებით. მთავრობა ამჟამად მუშაობს სტატისტიკური მოდელის შემუშავებაზე საშემოსავლო გადასახადიდან მიღებული შემოსავლის დარიცხვის მეთოდით შესაფასებლად. აღნიშნული მოდელი იყენებს 19X2 წლიდან არსებულ საგადასახადო სტატისტიკას ყოველკვირეული საშუალო შემოსავლის, მთლიანი შიდა პროდუქტისა და მომხმარებლისა და მწარმოებლის მიერ დაწესებული ფასების ინდექსების ჩათვლით. სახელმწიფოს ვარაუდით, ეს მოდელი მას მისცემს საშემოსავლო გადასახადიდან მიღებული შემოსავლის დარიცხვის მეთოდით საიმედოდ შეფასების საშუალებას 20X4 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო პერიოდისთვის. სახელმწიფო არ აღიარებს არანაირ თანხას საშემოსავლო გადასახადიდან მისაღებ შემოსავალთან დაკავშირებით.
5. საქონელსა და მომსახურებებზე დაწესებული გადასახადიდან დარიცხული აქტივებისა და შემოსავლის თავდაპირველი შეფასება ხდება საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში სახელმწიფოსთვის დარიცხული აქტივების სამართლიანი ღირებულებით, ძირითადად ფულადი სახსრების, მათი ეკვივალენტებისა და საქონლისა და მომსახურების არსებული საგადასახადო დებიტორული დავალიანების სახით. ინფორმაციის დაგროვება ხდება გადასახადის გადამხდელების მიერ წლის განმავლობაში წარდგენილ საქონელსა და მომსახურებებზე დაწესებული გადასახადის დეკლარაციებისა და სახელმწიფოსთვის გადასახდელი სხვა თანხების შეფასებების საფუძველზე. 20X0 წელს შექმნილმა დეკლარაციების შევსებისა და წარდგენის ელექტრონულმა სისტემამ ხელი შეუწყო გადასახადის გადამხდელების მიერ შესაბამისობის ხარისხის ამაღლებას და შეცდომების დაშვების შემცირებას. შესაბამისობის მაღალმა დონემ და ნაკლები შეცდომების დაშვებამ სახელმწიფოს საშუალება მისცა შეემუშავებინა გადასახადიდან დარიცხული შემოსავლის შეფასების საიმედო სტატისტიკური მოდელი.

საქონელსა და მომსახურებებზე დაწესებული გადასახადიდან მისაღები თანხები წარმოადგენს გადასახადებიდან იმ საანგარიშგებო პერიოდში მისაღები თანხების შეფასებას, რომლებიც გადაუხდელი რჩება 20X2 წლის 31 დეკემბრისთვის, უიმედო ვალების ანარიცხების გამოკლებით.

6. მემკვიდრეობის გადასახადის დაწესება 40%-ის ოდენობით ხდება გარდაცვლილის მიერ დატოვებულ მთლიან მემკვიდრეობაზე, თუმცა ყოველი მემკვიდრეობიდან პირველი 400 000 ფე გადასახადისაგან თავისუფლდება. მემკვიდრეობის გადასახადიდან მიღებული აქტივები და შემოსავალი შეფასდება საანგარიშგებო პერიოდში მიღებული ფულადი სახსრების ნომინალური ღირებულებით, ან ამ პერიოდის განმავლობაში მიღებული სხვა აქტივების შეძენის დღეს დაფიქსირებული სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც განისაზღვრება საბაზრო შეფასებების გათვალისწინებით, ან პროფესიონალი შემფასებელი ექსპერტის მიერ ჩატარებული დამოუკიდებელი შეფასებით.

შემოსავალი ტრანსფერებიდან

7. ტრანსფერების შედეგად აღიარებული აქტივებისა და შემოსავლის შეფასება ხდება აღიარებული აქტივების აღიარების დღეს არსებული სამართლიანი ღირებულებით. ფულადი აქტივების შეფასება ხდება მათი ნომინალური ღირებულებით, თუ მნიშვნელოვან ფაქტორს არ წარმოადგენს ფულის დროითი ღირებულება. ასეთ შემთხვევაში შეფასებისთვის გამოიყენება მიმდინარე ღირებულება, რომლის გამოთვლაც ხდება დისკონტირებული ტარიფით, რომელშიც ასახულია აქტივის შენარჩუნების თანმდევი რისკი. არაფულადი აქტივების შეფასება მათი სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც განისაზღვრება ბაზარზე დაფიქსირებული ღირებულებების გათვალისწინებით ან პროფესიონალი შემფასებელი ექსპერტის მიერ ჩატარებული დამოუკიდებელი შეფასებით. დებიტორული დავალიანების აღიარება ხდება იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს სავალდებულო ხასიათის მქონე შეთანხმება ტრანსფერის შესახებ, მაგრამ ფულადი სახსრების ან სხვა აქტივების მიღება არ მომხდარა.

გადასახადები, რომელთა საიმედოდ შეფასება შეუძლებელია იმ პერიოდში, რომლის განმავლობაშიც დგება გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა

8. სახელმწიფოსთვის შეუძლებელია საშემოსავლო გადასახადიდან იმ პერიოდში წარმოქმნილი აქტივების პირდაპირი შეფასება, რომლის განმავლობაშიც გადასახადების ყველა გადამხდელი იღებს შემოსავალს და, შესაბამისად, საგადასახადო დაბეგვრიდან იმ

პერიოდში შემოსული შემოსავლის არაპირდაპირი შეფასებისთვის მოდელის შესაქმნელად, რომლის განმავლობაშიც გადასახადების გადამხდელები იღებენ შემოსავალს, მიმართავს სსბასს 23-ში, *შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან (გადასახადები და ტრანსფერები)* მოცემულ გარდამავალ დებულებებს. სახელმწიფოს ვარაუდით, ამ მოდელის გამოყენება 20X4 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო პერიოდისთვის მას მისცემს საშემოსავლო გადასახადის დარიცხვის მეთოდით საიმედოდ შესაფასების საშუალებას.

9. მემკვიდრეობის გადასახადებთან დაკავშირებით, ამჟამად არსებული კანონთან შეუსაბამობის მაღალი დონის გამო, სახელმწიფოსთვის შეუძლებელია იმ პერიოდში დარიცხული აქტივებისა და შემოსავლის თანხების შეფასება, რომლის განმავლობაშიც მოხდა დასაბეგრი ქონების მფლობელის გარდაცვალება. შესაბამისად, სახელმწიფო მემკვიდრეობის გადასახადს აღიარებს დაწესებული გადასახადისათვის შესაბამისი გადახდის მიღების შემდეგ. საგადასახადო დეპარტამენტი აგრძელებს მუშაობას იმ წელში მისაღები აქტივებისა და შემოსავლის შეფასების საიმედო მოდელის შესაქმნელად, რომლის განმავლობაშიც დგება გადასახადით დასაბეგრი მოვლენა.

ტრანსფერებთან მიმართებაში აღიარებული ვალდებულებები

10. 20X2 წლის 31 დეკემბერს სახელმწიფომ აღიარა მისთვის სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფი საავადმყოფოს აშენების პრობით გადაცემულ ტრანსფერთან მიმართებაში არსებული ვალდებულება XX,000 ფე-ს ღირებულებით. 31 დეკემბერს სახელმწიფოს მიღებული ჰქონდა თანხა ფულადი სახსრების სახით, თუმცა საავადმყოფოს მშენებლობა დაწყებული არ იყო მიუხედავად იმისა, რომ მშენებლობისთვის ტენდერი 20X2 წლის 30 ნოემბერს გამოცხადდა.

შეზღუდვებს დაქვემდებარებული აქტივები

11. 20X2 წელს მოხდა XX,000 ფე-ს სამართლიანი ღირებულების მქონე მიწის ნაკვეთის გადაცემა საქველმოქმედო მიზნებისთვის. გადაცემას თან ახლდა შეზღუდვა, რომ მიწის გამოყენება უნდა მომხდარიყო მოსახლეობის ჯანდაცვის მიზნებისათვის და არ გაყიდულიყო მომავალი 50 წლის განმავლობაში. მიწის ნაკვეთის შეძენა მოხდა ტრანსფერის განმახორციელებლის მიერ საჯარო აუქციონზე უშუალოდ მისი გადაცემის წინ და სააუქციონო ფასი წარმოადგენს მის სამართლიან ღირებულებას.

12. ძირითადი აქტივები მოიცავს XX,000 ფე-ს ღირებულების მქონე თანხას, რომელიც წარმოადგენს 19X2 წელს სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფი ხელოვნების გალერეისათვის საქველმოქმედო მიზნით გადაცემული ნახატის საბალანსო ღირებულებას და თან ახლავს შეზღუდვა, რომ იგი არ უნდა გაიყიდოს მომავალი 40 წლის განმავლობაში. ნახატი შეფასებულ იქნა თავისი სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც დაადგინა დამოუკიდებელმა შემფასებელმა ექსპერტმა.

მემკვიდრეობის, საჩუქრების, შემოწირულობებისა და ნატურალური ფორმით მიღებული საქონლის ძირითადი ჯგუფები

13. ტრანსფერების მიღება ხდება საჩუქრების, შემოწირულობებისა და ნატურალური ფორმით მიღებული საქონლის სახით - უფრო ხშირად სამედიცინო და სასკოლო ნივთების (ინვენტარის) სახით, სამედიცინო და სასკოლო დანიშნულების აპარატურა-მოწყობილობებისა და ხელოვნების ნიმუშების სახით (რომლებიც კვალიფიცირდება, როგორც ძირითადი აქტივები). საჩუქრებისა და შემოწირულობების მიღება ხდება უმთავრესად კერძო ქველმოქმედთა მიერ. სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფი საავადმყოფოები, სკოლები და სამხატვრო გალერეები ამ აქტივებს აღიარებს მათზე კონტროლის გადასვლის შემდეგ, როგორც წესი, რესურსების მიღებისას ფულადი სახსრების ან ძირითადი აქტივების სახით. სახელმწიფო ასეთი სახის ტრანსფერებს არ იღებს რაიმე პირობებით ან შეზღუდვებით, თუ გადაცემის ღირებულება XX,000 ფე-ს არ აღემატება.

14. 20X2 წელს სახელმწიფო C-სთან გარედან შემოსული დახმარების შესახებ გაფორმებული შეთანხმების ფარგლებში, სახელმწიფოს გადაეცა XX,000 ფე-ს ღირებულების მქონე კომპიუტერული ტექნიკა იმ პირობით, რომ იგი გამოყენებულ უნდა ყოფილიყო განათლების სამინისტროს მიერ, ან დაბრუნებოდა სახელმწიფო C-ს.

ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებები

15. სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფმა საავადმყოფოებმა ორგანიზებული ნებაყოფლობითი სამედიცინო პროგრამის ფარგლებში მიიღო მოხალისე სამედიცინო პერსონალისაგან ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებები. აღნიშნული ნატურალური ფორმით გაწეული მომსახურებები ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგებაში აღიარდება, როგორც შემოსავალი და ხარჯი, თავიანთი სამართლიანი ღირებულებით, რომლის დადგენა ხდება სამედიცინო პროფესიული მომსახურებისთვის ოფიციალურად არსებული ფასებით.

16. სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფმა საავადმყოფოებმა, სკოლებმა და სამხატვრო გალერეებმა ასევე მიიღეს დახმარება მოხალისეთა მხრიდან სამხატვრო გალერეის გიდებისა და ექსკურსიამძღოლების, მასწავლებლის ასისტენტებისა და საავადმყოფოს ვიზიტორთა დამხმარე პერსონალისთვის ორგანიზებული ნებაყოფლობითი პროგრამების ფარგლებში. მოხალისეები დიდ დახმარებას უწევენ აღნიშნულ დაწესებულებებს მათ მიერ დასახული ამოცანების შესრულებაში, თუმცა მათ მიერ გაწეული მომსახურების საიმედოდ შეფასება შეუძლებელია, რადგანაც ადგილობრივ ბაზრებზე არ არსებობს შესატყვისი ანაზღაურებადი შტატები, რომელთა ანაზღაურებასთან შედარებაც შესაძლებელი იქნებოდა და, რომ არა მოხალისეები, ამ მომსახურებების გაწევაც არ მოხდებოდა. სახელმწიფო არ აღიარებს ამ მომსახურებებს ფინანსური მდგომარეობის ან ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგებაში.

შეღავათიანი სესხები (105ა და 105ბ პუნქტები)

მდ54. ერთეული მრავალმხრივი განვითარების სააგენტოსგან იღებს 6 მილიონი ფე-ს დაფინანსებას მომდევნო 5 წლის მანძილზე 10 სკოლის ასაშენებლად. დაფინანსება ხდება შემდეგი პირობებით:

- 1 მილიონი ფე-ის ანაზღაურება არ მოითხოვება იმ პირობით, თუ აღნიშნული სკოლები აშენდება.
- დაფინანსების 5 მილიონი ფე-ის ანაზღაურება უნდა მოხდეს შემდეგნაირად:

წელი 1: ძირითადი თანხის დაფარვა არ ხდება

წელი 2: 10% ძირითადი თანხის უნდა დაიფაროს

წელი 3: 20% ძირითადი თანხის უნდა დაიფაროს

წელი 4: 30% ძირითადი თანხის უნდა დაიფაროს

წელი 5: 40% ძირითადი თანხის უნდა დაიფაროს

- პროცენტის დარიცხვა ხდება წლიური 5%-ის ოდენობით სესხის ვადის მანძილზე (ჩავთვალოთ, რომ პროცენტის გადახდა ხდება ყოველწლიურად ვადაგადაცილებული დავალიანების სახით). საბაზრო საპროცენტო განაკვეთი ამავე ტიპის სესხისთვის შეადგენს 10%-ს.
- იმ შემთხვევაში, თუ სკოლები არ აშენდა, დაფინანსება უნდა დაუბრუნდეს დამფინანსებელს (ჩავთვალოთ, რომ დამფინანსებელი ფლობს მონიტორინგის ეფექტურ სისტემებს

და გააჩნია დასაბრუნებელი აუთვისებელი თანხების მოთხოვნის წარსული გამოცდილება).

- ერთეულმა სესხის ვადის პერიოდში განახორციელა შემდეგი სკოლების მშენებლობა:

წელი 1: 1 სკოლა დაასრულა

წელი 2: 3 სკოლა დაასრულა

წელი 3: 5 სკოლა დაასრულა

წელი 4: 10 სკოლა დაასრულა

ანალიზი

ერთეულმა მიღებული 1 მილიონი ფე გრანტი და 5 მილიონი ფე დაფინანსება შედეგიანად გამოიყენა (შენიშვნა: ერთეულს უნდა განესაზღვრა, მიღებული 1 მილიონი ფე გრანტი თავისი შინაარსით მფლობელთა შენატანს წარმოადგენს თუ შემოსავალს; ამ მაგალითის მიზნებისათვის ჩავთვალოთ, რომ მოცემული 1 მილიონი ფე წარმოადგენს შემოსავალს). ერთეულმა ასევე მიიღო დამატებითი გრანტი 784,550 ფე-ს ოდენობით (რომელიც წარმოადგენს განსხვავებას 5 მილიონი ფე-ს სესხის თანხასა და სესხის ფულადი სახსრების დინების სახელშეკრულებო მიმდინარე ღირებულებას შორის, რომლის დისკონტირება მოხდა საბაზრო საპროცენტო განაკვეთის 10%-იანი მაჩვენებლის გამოყენებით). 1 მილიონი ფე + 784,550 ფე გრანტის აღრიცხვა ხდება წინამდებარე სტანდარტის შესაბამისად, ხოლო სესხის აღრიცხვა, მის ხელშეკრულებით განსაზღვრულ საპროცენტო გადასახადსა და ძირითად თანხასთან ერთად, ხდება სსბას 29-ის მიხედვით.

1. თავდაპირველი აღიარებისას ერთეული აღიარებს:

დ	ბანკი	ფე 6,000,000	
კ	სესხი		ფე 4,215,450
კ	ვალდებულება		ფე 1,784,550

2. წელი 1: ერთეული აღიარებს შემდეგს:

დ	ვალდებულება	ფე 178,455	
კ	არაგაცვლითი შემოსავალი		ფე 178,455

(აშენებული სკოლების 1/10 X 1,784,550 ფე)

(შენიშვნა: ძირითადი თანხის, საპროცენტო გადასახადისა და დარიცხული პროცენტის დაფარვა არ არის ასახული წინამდებარე მაგალითში, რადგანაც იგი განკუთვნილია შეღავათიანი სესხებიდან წარმოქმნილი შემოსავლის აღიარების

საილუსტრაციოდ. აღნიშნულის სრულად ამსახველი მაგალითები შეგიძლიათ იხილოთ სსბასს 29-ის საილუსტრაციო მაგალითებში).

3. წელი 2: ერთეული აღიარებს შემდეგს: (ჩავთვალოთ, რომ ერთეული ახდენს შეღავათიანი სესხის შემდგომ შეფასებას ამორტიზებული ღირებულებით)

დ	ვალდებულება	ფე 356,910	
კ	არაგაცვლითი შემოსავალი		ფე 356,910

(აშენებული სკოლების 3/10 X 1,784,500 ფე - უკვე აღიარებული 178,455 ფე)

4. წელი 3: ერთეული აღიარებს შემდეგს:

დ	ვალდებულება	ფე 356,910	
კ	არაგაცვლითი შემოსავალი		ფე 356,910

(აშენებული სკოლების 5/10 X 1,784,550 ფე - უკვე აღიარებული 535,365 ფე)

5. წელი 4: ერთეული აღიარებს შემდეგს:

დ	ვალდებულება	ფე 892,275	
კ	არაგაცვლითი შემოსავალი		ფე 892,275

(აშენებული ყველა სკოლა, 1,784,550 ფე - 892,275 ფე)

შეღავათიანი სესხის უპირობოდ მიღების შემთხვევაში თავდაპირველი აღიარებისას ერთეული აღიარებდა:

დ	ბანკი	ფე 6,000,000	
კ	სესხი		ფე 4,215,450
კ	არაგაცვლითი შემოსავალი		ფე 1,784,550